

Kunszentmárton Város Önkormányzata

Helyi Esélyegyenlőségi Program

2023-2028

2025. évi felülvizsgálata

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	5
Értékeink, küldetésünk	13
Célok.....	14
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	17
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	17
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	21
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	26
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	60
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	88
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	97
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	107
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	113
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	118
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	120
1. A HEP IT részletei.....	120
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	120
A beavatkozások megvalósítói.....	123
Jövőképünk	126
Az intézkedési területek részletes kifejtése	126
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	143
3. Megvalósítás	153
A megvalósítás előkészítése.....	153
A megvalósítás folyamata	153
Monitoring és visszacsatolás	155
Nyilvánosság.....	155
Érvényesülés, módosítás	157
4. Elfogadás módja és dátuma.....	158

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

„Az egyenlőség nem az intelligencia, az erkölcsi érzék, a fizikai erő és más efféle tényszerű dolgok függvénye. Az egyenlőség erkölcsi eszmény, nem pedig tényszerű kinyilatkoztatás. Nincs logikai kényszerítő ok, amiért két ember képességeinek tényszerű különbözősége indokolná azt, hogy különböző mértékben vegyük figyelembe, ítéljük meg szükségleteiket és az érdekeiket. Az emberi lények egyenlőségének elve nem az emberek közötti állítólagos tényleges egyenlőség leírása, hanem előírás arra vonatkozóan, hogy kell, bánjunk az emberi lényekkel.” Peter Singer

Az esélyegyenlőség ma gyakran használt fogalom. Egészen pontosan azt jelenti, hogy mindennemű – a nembeli, a faji, az etnikai hovatartozáson, az életkoron, a vallási, a lelkiismereti érdeklődésen alapuló – diszkrimináció nélkül kell egyenlő esélyeket kapniuk a különböző adottságokkal rendelkező embereknek.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Kunszentmárton Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Kunszentmártoni Kistérség

Kunszentmárton város területi elhelyezkedése kedvező, „Közép-alföldi pólustérség” Szolnok-Kecskemét központokkal, Szolnok - Kecskemét - Tiszakécske – Kunszentmárton - Martfű – Szentés- Csongrád-Szarvas városok által határoltan kialakult térségben. Ezen belül Kunszentmárton, mint a Tiszazugi térség központja határozható meg egyértelmű gazdasági és szolgáltatási funkciói révén. A Kunszentmártoni járás a 2013. évtől kezdődően Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyéhez tartozó járás, mely járásnak székhelye Kunszentmárton, területe 576,49 km². A Kunszentmártoni járáshoz 11 település tartozik: Cibakháza, Csépa, Cserkeszőlő, Kunszentmárton, Nagyrév, Öcsöd, Szelevény, Tiszaföldvár, Tiszainoka, Tiszakürt, és Tisasas

települések, melyek közül Tiszaöldvár városi, Öcsöd és Cibakháza nagyközségi ranggal rendelkezik.

1. Kunszentmárton földrajzi helyzete, történeti áttekintés

A település a Hármas-Körös bal partján, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye déli részén fekszik.

Már az Árpád-korban vonzotta a letelepedni vágyókat a Körös tiszta vize, a gazdag termőföldek, rétek. A középkori falu nyomait a régészek Kunszentmárton telekparti részén találták meg. A mai városka első írásos említését (Szentmárton) oklevéllel bizonyíthatóan csupán 1377-ből ismerjük, de lehetséges, hogy a garamszentbenedeki apátság alapító levelében (Mortun falu, 1075), majd a Váradi regestrumban vagy Váradi jegyzőkönyvekben is írtak róla (1212–15).

Kunszentmárton történetének jelentőségteljes eseménye volt 1541. szeptember 18-án, a településen a Szent Koronával átutazó Izabella királyné látogatása.

A redempció nagy lökést adott Kunszentmárton fejlődésének, hiszen ismét kiváltságos helység lett. A település 1807-ben mintegy 90 év alatt a „semmitől” kinőve eljutott a városi rang megszerzéséig. A mezővárosi rangot elnyert település, s Nagykun kerületi székhely a 19. században lendületesen fejlődött. Folyami átkelőhelyként fontos szerepet játszott az Alföld forgalmának lebonyolításában. A városi címmel járó évi négy országos és egy hetivásár tartása kedvezően hatott az ipar és a kereskedelem élénkülésére. A 19. század folyamán a város vezető szerepet kapott a Tiszaúgyban, s e terület társadalmi, gazdasági, kulturális életének központjává vált. Kisipara, boltjai, vásárai az egész kistájat kiszolgálták. 1925-ben Kungyalut és Istvánházát Kunszentmártonhoz csatolták, valamint felavatták az új közúti hidat. Az 1960-as évek végén kezdődő és az 1980-as évekig folyó iparosítás gyors és jelentős méretű volt. Olyan nagy- és középüzemek jöttek létre, mint a hagyományos bőrfeldolgozásra épülő Pannónia Szőrmekikészítő és Szőrmekonfekció Vállalat, a Beton- és Vasbetonipari Művek Kunszentmártoni Gyáregysége, melyek létszáma az 500 főt meghaladta. Kunszentmárton az 1980-as évekre a megye déli peremének egyetlen számottevő iparral rendelkező települése lett. Ekkor 14 ipari telephely és üzem jellemezte a várost. Az ipar népességmegtartó ereje 1981–85 között vált érezhetővé. Ez stabilizálta a település központi szerepkörét a térségben, s hozzájárult Kunszentmárton 1986. január 1-jei várossá nyilvánításához.

Ma Kunszentmárton a Tiszaúgy központja, mely kistérségi szerveződés szerint 11 településből álló, járás székhely.

Kunszentmárton a Körös egyik kanyarulatához igazodva épült ki. A város közigazgatásilag az Észak-alföldi Régióban Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében helyezkedik el, a vármegye és a

régió legdélebbi városa. A fővárostól 132 kilométerre Szolnok és Kecskemét városától 50 kilométerre Szarvastól és Szentestől 25 kilométerre fekszik. Teljesen sík területen, az Alföld nagytájon belül, a Közép-Tisza-vidék és a Maros-Körös-köze kistáj találkozásánál helyezkedik el.

A település területe sík, azonban egyes vízjárta területek mélyebben fekszenek. A település közigazgatási területéből 1435 hektárnyi terület a Körös-Maros Nemzeti Park részeként országos védettséget élvez, amelyen a korábban említett értékes ártéri társulások mindegyike megtalálható, az ott részletezett védett növény- és állatfajokkal. A táji környezet kiemelt fontosságú elemei a kunhalmok, melyek jelentős tájképi, tájtörténeti, geomorfológiai, régészeti és biogeográfiai értéket képviselnek.

A város közúti csomópont: kelet-nyugati irányban a 44-es főút halad át a területén, amely főútba észak felől itt csatlakozik be Szolnok-Martfű irányából a 442-es főút és itt indul déli irányban, Szentes és Hódmezővásárhely felé a 45-ös főút is. Lakott területétől északra elhalad itt a 44-est tehermentesítő, 2019 októberében átadott M44-es autópályát is. Az autópályát részeként, a várostól északra épült fel a település harmadik közúti hídja a Hármaskörös felett, a Berkó Dezső híd. A korábbi tervek szerint az M44-es autópályán két csomópontja lett volna Kunszentmárton városának, de ebből csak a nyugatabbi épült meg, a 442-es út keresztezésénél (a Hármaskörös túloldalán). A városhoz közelebbi csomópont kiviteli tervdokumentációja elkészült, ahogy a várost elkerülő 45 számú főút új nyomvonalának tervei is, azonban a megvalósítás várható időpontjáról még nem született döntés.

A város közigazgatási területét alsóbbrendű állami közutak nem érintik, leszámítva a Tiszaugtól Csépa érintésével idáig húzódó 4511-es utat, amely a nyugati határszélen ér véget, az M44–442-csomópont áthajtó útágait, Kungyalu településrész 46142-es számozású bekötőútját, valamint a vasútállomást kiszolgáló 44301-es számú mellékutat.

A vasúti közlekedés az alapvető igényeket kielégíti. Az országos kerékpárút fejlesztési koncepcióban Kunszentmárton városát érinti a Tiszaug – Öcsöd kerékpárút, melynek a Cserkeszlő – Kunszentmártoni szakasza már elkészült, tervezett a további megvalósítás.

Összhangban a vármegyei adatokkal, kimagasló a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban működő cégek száma, de jelentős számú vállalkozás működik a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ágazatban és az építőiparban is. A térség természeti adottságai természetesen nagymértékben meghatározzák a terület mezőgazdaságát. A növénytermesztés fő termékei: búza, kukorica, napraforgó, repce. Az állattartásban főként a sertés, a szarvasmarha és a baromfi tartása jellemző.

A város síkvidéken található, építészeti szempontból tipikusan alföldi, hiszen főként kertes családi házak helyezkednek el egymás mellett. A város központja a század elején alakult ki, itt is a földszintes, legfeljebb egy emeletes épületek a jellemzők. A város és utcái a Körös folyó vonalát követik. A központ helyileg védett terület a jellegzetes utca-vonalak és épületek miatt. Kunszentmárton település központja a Kossuth Lajos út és a Köztársaság tér, mely a történelmi időkben is a magját alkotta a városnak, többek között a közelben elérhető községi révnek, a

piacnak, valamint a XVII. században épült Szent Márton templomnak, a Római Katolikus Nagytemplomnak köszönhetően.

Kunszentmárton település centruma a Kossuth Lajos utca és a Köztársaság tér, melyek területe a történelmi időkben is a városközpontját alkotta, többek között a közelben elérhető községi révnek, a piacnak, valamint a XVII. században épült Szent Márton templomnak köszönhetően. A település mai utcaszerkezete a XIX. századtól kezdődő megfontoltabb települési rend miatt részben sakktáblaszerű utcahálózatot mutat. A város területén a Római Katolikus Templom és vele a Római Katolikus Plébánia épülete, a Zsinagóga, a Felső-temetői Kápolna, a Talányi-ház, a Helytörténeti Múzeum épülete és a Szentesi úti szélmalom áll országos védetség alatt.

Római Katolikus Templom

Zsinagóga

Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum

2. Demográfiai jellemzők

Magyarország lakossága 1981 óta csökkenő tendenciát mutat, ráadásul olyan mértékben, ami korábban csak a világháborúval sújtott évekre volt jellemző (1918; 1945). A lakosság száma a két legutóbbi népszámlálás (2001 és 2011) között 215 ezer fővel fogyott, a KSH adatai szerint a népességveszteség 2011-től 2021-ig 255 ezer fő volt. Az elmúlt évtizedben a természetes fogyás – vagyis amikor a halálozások száma meghaladja a születéseket – évente 35-40 ezer fő volt, de 2020-ban a koronavírus okozta járvány hatására megközelítette az 50 ezret. **A kivándorlás mellett szembe kell néznünk a ténnyel, hogy a magyar lakosság előregedőben van, a gyermekvállalási kedv alacsony, Magyarország népessége pedig évről évre kevesebb vidéken és a fővárosban egyaránt.**

A probléma nem csak Magyarország lakossága, hanem számos európai ország esetében aggasztó, azonban a csökkenő népességű országok között az egyik legelőkelőbb helyet mi foglaljuk el.

Magyarországon – ugyanúgy, mint más országokban – rendszeresen készülnek népesség-előreszámítások. Az előreszámítások a termékenység és a halandóság valamilyen feltételezett jövőbeni alakulásán alapulnak. Az adatokat azonban nem lenne helyes pontos előrejelzésnek tekinteni, inkább úgy kell őket értelmeznünk, hogy kimutatják, hogyan alakul a népesség száma és összetétele a termékenység és a halandóság bizonyosfajta alakulása esetén.

A Magyar Tudományos Akadémia 2022. november 28-án megtartott Statisztikai és Jövőkutatási minikonferenciáján ismertette Tóth G. Csaba, a KSH Népességtudományi Intézetének volt főmunkatársa és Obádovics Csilla tudományos főmunkatárs demográfiai kutatásának eredményét, mely szerint:

- a magyarországi népesség csökkenése az elmúlt időszakhoz képest nagyobb ütemben folytatódik a következő évtizedekben. A legutolsó hivatalos adatok szerint 2019-ben 9,8 millióan éltek az országban, az alapforgatókönyvük alapján ez a szám **2050-re 8,5 millióra csökkenhet**.
- ha a termékenységi folyamatok kedvezően alakulnak, akkor a kutatók előreszámításunk szerint 8,8 millióan élnek majd Magyarországon 2050-ben, nemzetközi vándorlás nélkül viszont 8,2 millióra csökkenhet az ország népessége.

A népességi adatok – miután nem számolnak a halandóság lényeges javulásával – az idősök számának lassú emelkedését jelzik előre. A komolyabb problémát a relatív növekedés okozza, mivel csökken azon népesség társadalmon belüli aránya, amely aktív munkájával meg tudja teremteni a fedezetét a különféle szociális és egészségügyi ellátásoknak.

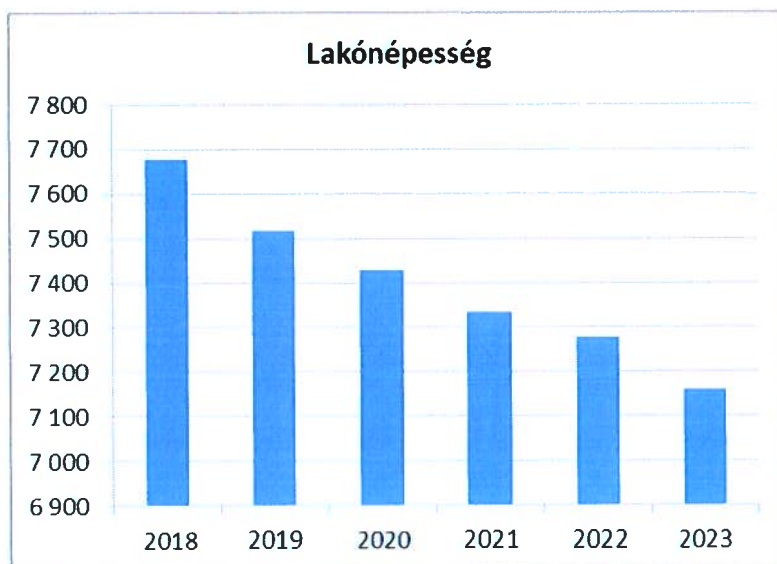
Kunszentmárton város lakónépességének változását, korösszetételét az alábbi táblázatok mutatják:

A lakónépesség számának alakulása:

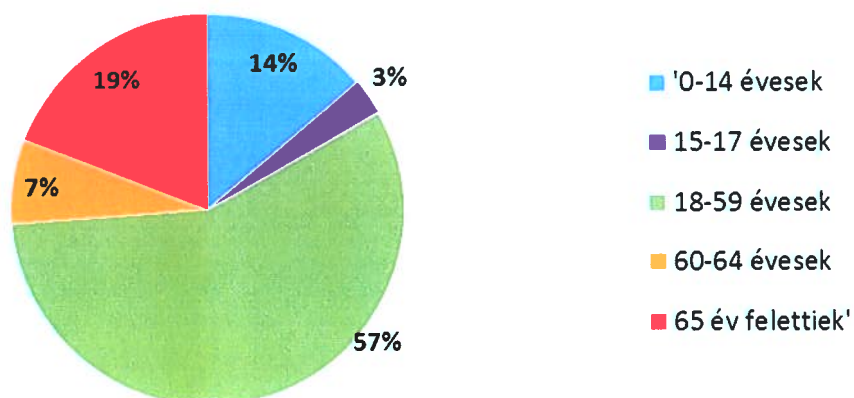
1. számú táblázat – Lakónépesség

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	7 677	bázis év
2019	7 517	97,92%
2020	7 429	98,83%
2021	7 333	98,71%
2022	7 276	99,22%
2023	7 159	98,39%

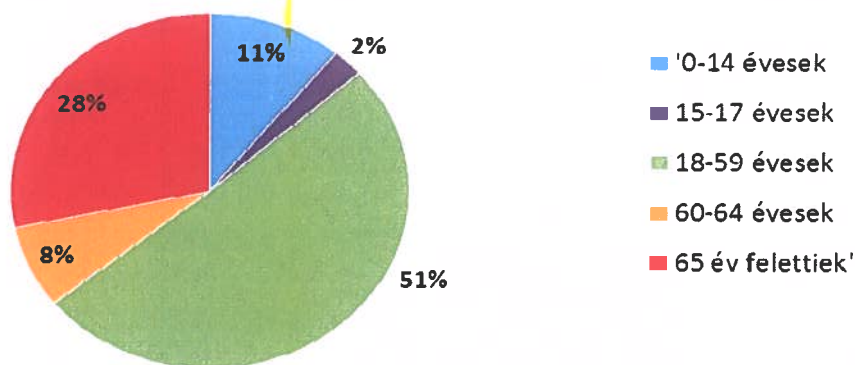
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

A táblázatokból jól látható, hogy a lakónépesség száma lassú, de folyamatos csökkenő tendenciát mutat.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)

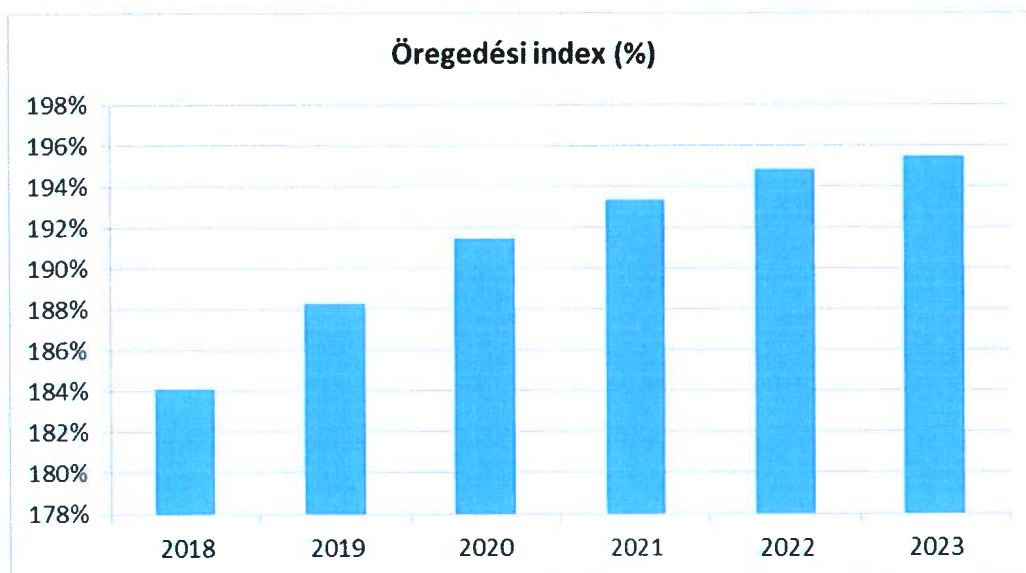
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 809	3 997	7806	48,80%	51,20%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			212	2,72%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	526	435	961	6,74%	5,57%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	114	101	215	1,46%	1,29%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	2 174	2 028	4202	27,85%	25,98%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	267	303	570	3,42%	3,88%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	728	1 130	1858	9,33%	14,48%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázat 2021-es adat alapján készült. A táblázatban szereplő adatokból látszik, hogy míg a 0-14 éves férfiak és nők aránya a lakosságszámhoz viszonyítva 6,74 % és 5,57 %, addig a 65 év feletti férfiak és nők aránya 9,33 %, és 14,48 %. Az idős lakosság aránya jóval magasabb, mint a fiatal korosztályé, de még mindig a 18-59 éves korosztály aránya a legnagyobb.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	1 777	965	184,15%
2019	1 821	967	188,31%
2020	1 859	971	191,45%
2021	1 858	961	193,34%
2022	1 888	969	194,84%
2023	1 861	952	195,48%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

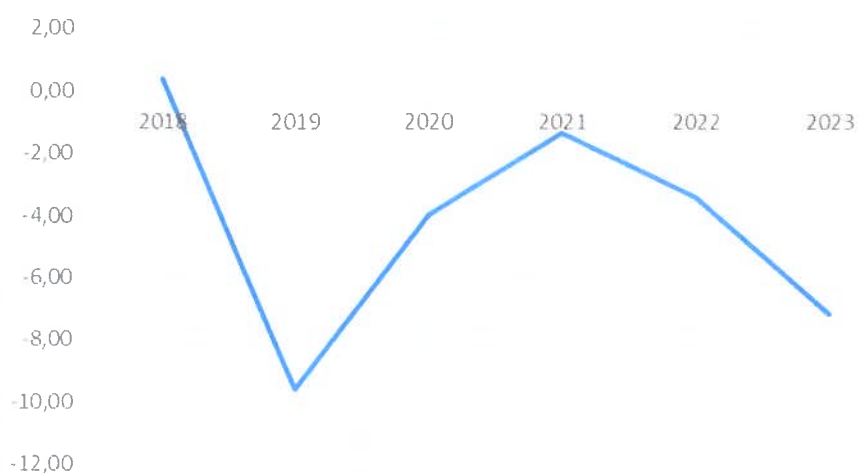
Az öregedési index jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosságra mennyi 65 év feletti lakosság jut. A 0-14 évesek és a 65 év felettiek arányának összehasonlításából is kimutatható a lakónépesség előregedése, a 2023-as adat alapján megállapítható, hogy ebben az évben volt a legmagasabb az öregedési arány, ami az időskorú lakosság fokozott ellátási igényére is felhívja a figyelmet.

Az adatokból megállapítható, hogy **Kunszentmárton népességszerkezete továbbra is előregedő**. Az előregedés jelensége országos szinten is megfigyelhető jelenség. Az öregedési index elemzése, értékelése fontos információkat ad az adott területek ellátásának korösszetételéhez igazított tervezéséhez.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	0,39
2019	-9,61
2020	-4,01
2021	-1,35
2022	-3,42
2023	-7,20

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

**Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000
állandó lakosra vetített száma (fő)**

A település megtartó ereje hullámzó képet mutat, a negatív bevándorlási mutatók a településről való elvándorlás tényét rögzítik. Összehasonlítva az elmúlt évek adatait az elvándorlás 2019-ben volt a legmagasabb. Azonban az előző évek adatait áttekintve a 2023-as év kiemelkedő, mert több személy érkezett városunkba, mint amennyien elhagyták településünket.

Tapasztalatok alapján megállapítható, hogy Kunszentmártonra is nagy többségében a fiatalok elvándorlása a jellemző, amely mögött munkalehetőség, biztosabb megélhetés lehetősége áll.

A település demográfiai jellemzői az országos adatokhoz hasonlóak. A lakosságszám folyamatosan csökken, a születések és halálozások egyenlege negatív, a lakosság elöregszik. A vándorlási különbözet is évek óta negatív.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-8,42
2019	-8,95
2020	-9,10
2021	-11,79
2022	-6,57
2023	-8,31

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás adatok kimutatásából is sajnos jól látható, hogy a halálozások száma jóval magasabb, mint a születések száma.

Összességében elmondható, hogy a város lakossága előregedőben van, mely egyre nagyobb kihívást jelent a település szociálpolitikája számára. A népességben belül egyre nagyobb az eltartott, rászoruló lakosság száma. Az időseknek fokozottabb ellátásra van szüksége.

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Kunszentmárton Város Önkormányzata folyamatosan érvényesíti a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban szereplő esélyegyenlőségi szempontokat. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során. Az önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán igyekszik mindent megtenni annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Értékeink:

- Szaktudás, ügyfélbarát önkormányzat, hatékony, jogszerű ügyintézés
- Jó munkahelyi körülmények
- Esélyegyenlőség, szociális érzékenység, szolidaritás, tolerancia
- Hagyományőrzés, közösségteremtés, kooperáció
- Környezetvédelem, környezettudatosság

Küldetésünk:

Ezen szempontok alapján önkormányzatunk küldetésének tekinti a lakosság igényeinek magas színvonalú kiszolgálását az alábbi területeken:

- Magas színvonalú közszolgáltatások nyújtása. Az országos politikai irányelvek helyi szintű, hatékony megvalósítása.
- A képviselő-testület és bizottságai hatékony, törvényes működésének biztosítása.
- Egyenrangú kapcsolat kiépítése a lakossággal és munkatársakkal egyaránt.

Az esélyegyenlőség megteremtésének általános céljai:

- Társadalmi összefogás a hátrányos helyzetű csoportok, egyének számára az esélyegyenlőség biztosításához
- A teljes körű szociális ellátásokhoz és valamennyi közszolgáltatáshoz hozzájutás biztosítása.
- A hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére a szociális egészségügyi, oktatási és foglalkoztatási célok összekapcsolása.
- A település minden lakójának a megélhetéshez szükséges források biztosítása

Az esélyegyenlőség megteremtésének általános elvei:

Kunszentmárton Város Önkormányzata elismeri minden embernek azt a jogát, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen a településen, és ezt az alábbi elvek alapján próbálja megvalósítani:

- Emberi méltóság tiszteletben tartásával tiszteli az ember értékeit és egyediségét.

- Egyenlő bánásmód és megkülönböztetés tilalmával megakadályozza a hátrányos megkülönböztetés bármilyen formáját, elutasítja nemre, fajra, nemzetiségre, származásra, vallásra, politikai meggyőződésre vonatkozó megkülönböztetést.
- Az önkormányzat, a település minden tagjának érdeke a társadalmi szolidaritás erősítése.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az önkormányzat az előző, 2013-2018. és 2018-2023. évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programjában vállalta, hogy annak tartalmával összehangolja a további (szintén jogszabályok által előírt) fejlesztési dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését, amely feladatainak eleget is tett. Vállalta továbbá – és szintén teljesítette - hogy a HEP időszakonkénti felülvizsgálatába is bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Az alábbi helyzetelemzés az újabb öt esztendőre szóló HEP megalapozását célozza.

Az Európai Bizottság mind az esélyegyenlőség, mind a diszkrimináció elleni küzdelem terén megvalósuló közösségi akciók kezdeményezése, beleértve az Európai Unió antidiszkriminációs jogalkotására vonatkozó teljes harmonizációját, hazánkban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) valósította meg. A törvény kimondja, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség és deklarált célja, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára. Lehetővé teszi a közérdekű igényérvényesítést, a jogsérelem esetén a bizonyítási teher megfordulását. Ennek megfelelően a 2005. évtől kezdődően egy speciális, az egyenlő bánásmód megsértése esetén eljáró Egyenlő Bánásmód Hatóság felállítását rendelte el. Az Ebktv. 31.§-a értelmében Kunszentmárton Város Önkormányzata az alábbiakban dolgozza ki Települési Esélyegyenlőségi Programját (továbbiakban: Program)

A Program célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely az állam, az önkormányzatok és ezek intézményei, a civil szervezetek és magánszemélyek feladata. Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség.

A Programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Kunszentmárton Város Önkormányzatának

célja, hogy olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen, vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

A Program kiemelt figyelmet fordít a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján elsődlegesen védettnek, illetve hátrányos helyzetűnek minősülő csoportok: a nők, a gyermekek, a romák, az idősek, a mélyszegénységben élők és a fogyatékkal élők helyzetére.

A Program egyes, hátrányos helyzetű csoportok feltárását, valamint esélyegyenlőségének előmozdítását szolgáló intézkedéseket tartalmaz, így különösen:

- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése;
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő eséllyel történő hozzáférés biztosítása;
- munkaerő-piaci, tevékenységi szegregáció visszaszorítása;
- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentése, foglalkoztatási esélyeik javítása;
- az önkormányzat helyi döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése;
- a döntéshozatalban, illetve a közügyek irányításában a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítése érdekében.

Jelen esélyegyenlőségi helyzetelemzés célja az, hogy a rendelkezésre álló adatok, dokumentumok alapján feltérképezze a település problémáit, lehetőségeit.

Az elemzés öt területre koncentrál: lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy, oktatás, szociális- és közszolgáltatások.

Kunszentmárton Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet, - szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel). A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzésértékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az egyenlő bánásmód elveinek betartása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat.

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Ezek alapján a települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot készít, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségi helyzetének alakulását, problémáit és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat. A program célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse

egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely a kormány, az állam, az önkormányzatok és intézményeik feladata.

Az öt évre szóló önkormányzati esélyegyenlőségi program tartalmazza továbbá a helyi közügyekkel és a települési önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat, megvalósításuk forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését. Az Európai Unió elvárásainak alapján a települések feladata a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése. A helyi esélyegyenlőségi program a vonatkozó jogszabályi előírásokra, és az Európai Unió ajánlásaira tekintettel készült és benne helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a helyi önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre;
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépéssel, továbbá az egyenlő eséllyel történő hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre;
- a közszolgáltatásokhoz, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre;
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását kétfévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

Az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő etikai elvek

- **Megkülönböztetés tilalma**, egyenlő bánásmód elve: a közszolgáltatások működésében meg kell előzni az állampolgárok hátrányos megkülönböztetését. A megkülönböztetés tilalma vonatkozik a lakosok bármilyen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti diszkriminációjára. Különös tekintettel a fogyatékos emberekre, akik a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni. Cél a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.
- **Az emberi méltóság tiszteletben tartása**: Az állampolgárok emberi értékük, méltóságuk, egyediségük alapján tiszteletet érdemelnek, érdekeiket figyelembe véve olyan körülményeket és légkört kell kialakítani, melyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzését és megerősítését szolgálják.
- **Szolidaritás**: A társadalom számára minden állampolgár egyformán értékes, ezért a város minden közösségének és polgárának érdeke a szolidaritás erősítése, mely nagyban

elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. A rászoruló embernek megfelelő hozzáférést kell biztosítani az erőforrásokhoz, szolgáltatásokhoz abból a célból, hogy ő maga is el tudja végezni feladatait, meg tudja birkózni a nehézségekkel.

- **Méltányosság és rugalmas ellátás:** A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget. Olyan pozitív méltányos és rugalmas intézkedéseket kell kidolgozni, melyek elősegítik az érintettek társadalmi pozíciójának, életminőségének javulását.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az önkormányzat korábbi –öt évre szóló- Esélyegyenlőségi Programját Kunszentmárton Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 86/2019. (III.28.) számú határozatával fogadta el. A program 2019-től 2024-ig érvényes, de önkormányzatunk úgy döntött, hogy a további egy éves felülvizsgálatra vonatkozó lehetőségéről lemondva egy új, öt évre szóló programot készít.

A helyi esélyegyenlőségi program figyelembe veszi Kunszentmárton Város Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Kunszentmárton Város Önkormányzatának 2020-2024 évre vonatkozó gazdasági programja
- Kunszentmárton Város Közbiztonságának helyzetéről szóló éves rendőrségi beszámoló
- Kunszentmárton Város Önkormányzatának éves költségvetése
- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2021.(IX.3.) önkormányzati rendelete a nevelési-oktatási intézményekben alkalmazandó élelmezési nyersanyagköltségekről és a fizetendő térítési díjakról
- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2022.(IX.30.) önkormányzati rendelete a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ intézményi térítési díjairól
- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2019.(V.30.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat helyi közművelődési feladatairól
- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 20/2015.(IX.25.) önkormányzati rendelete a Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer elbírálásának szabályairól
- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2023. (I.30.) önkormányzati rendelete a szociális gondoskodás helyi szabályairól

Az utóbbi rendelet célja a törvényi előírásokon túl, hogy településünkön olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak. A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában az egyén és rajta keresztül a család áll.

A gyermekek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének megállapítása a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) szabályozása értelmében 2013. szeptember 1. napjától jegyzői hatáskörbe került. Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált

gyermek, aki esetében 3 körülményből (szülők alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, illetve a gyermek elégtelen lakókörnyezete) legalább 1 fennáll, halmozottan hátrányos helyzet megállapításához pedig a fenti 3 körülményből legalább kettőnek kell fennállnia. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a gyermekek részére a köznevelés területén kedvezményeket, támogatásokat, jogosultságokat biztosít.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A helyi önkormányzatok felelőssége növekedett a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat, mint az: aktív korúak ellátása, időskorúak járadéka, ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj), közgyógyellátás (alanyi és normatív formák), egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, már a járási hivatalok állapítják meg.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lett, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

A szociális ellátórendszereknek egyre több követelménynek kell megfelelniük a különböző élethelyzetekből eredő szükségletek miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján évente legalább egy alkalommal felülvizsgáljuk.

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket így jelen program nem, vagy csak minimálisan tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek.

A helyi esélyegyenlőség biztosításával összefüggő fenntartói tevékenységek, felelőségek:

- az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében a kötelezettségek meghatározása;
- a kötelezettségek teljesítéséért felelős személyek kijelölése, akiknek fő feladata:
 - program megvalósításának koordinálása,
 - a program végrehajtásának nyomon követése,
 - az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása;
- a program nyilvánosságának biztosítása;
- a program megvalósításában érintett intézmények vezetőinek tájékoztatása;
- esélyegyenlőségi kockázatok kezelése, intézkedési tervek készítése, értékelése, folyamatos korrekciója;
- fejlesztési célok időrendi prioritásának kialakítása, a mérhetőséget lehetővé tevő indikátorok meghatározása;
- az esélyegyenlőség javításához kapcsolódó prioritási sorrend meghatározása;
- az eredmények nyilvánosságra hozásakor a személyes adatok védelmének maximális érvényesítése

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek. A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-re a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is. Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Gazdasági Program keretében fontos, hogy önkormányzatunk minden területen pozitív diszkriminációban részesítse a valamilyen okból hátrányos helyzetűeket. Az ágazati stratégiákat átszövő, a mozgáskorlátozottak, idősek és kisgyerekesek érdekeit figyelembe vevő egyik kiemelt horizontális szempont például a minél több helyen biztosított akadálymentesítés vagy az intézményrendszerek ellátottsága. Az egyes programok, koncepciók a középtávú stratégiából kiindulva saját területükre vonatkozólag határozza meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket. Természetesen még bőven vannak hiányosságok és szép számmal tennivalók. Településünkön a Képviselő-testület igyekszik minél szorosabb társadalmi kapcsolatok kiépítésére az egyház, sportkör, vállalkozók, civil szervezetek, oktatási és egészségügyi intézmények vezetőivel. Ápoljuk a már meglévő nemzetközi kapcsolatainkat is testvérvárosainkkal, és igyekeztünk a világháló segítségével folytatni ezt akkor is, mikor az elmúlt 2 év Covid19-pandémiája nem engedte a személyes találkozásokat, együtt ünnepléseket. A HEP-hez kapcsolódó helyi koncepciók, programok

Költségvetési Koncepció

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 2014. október 15-ei módosítása a költségvetési koncepció készítésére vonatkozó paragrafust hatályon kívül helyezte, így jogszabály nem írja elő a koncepció készítését. Az Önkormányzat adott évre vonatkozó feladatainak, terveinek, gazdálkodási kereteinek meghatározása indokolja a költségvetési rendelet alapos és körültekintő összeállítását, emiatt, az Önkormányzat a költségvetési rendelet elfogadása előtt olvasatokban állapítja meg a célokat, irányokat, melyek mentén a rendelet végül elfogadásra kerül. Az önkormányzatok központi finanszírozása az önkormányzati feladatellátáshoz igazodó, feladatalapú támogatási rendszerben történik. A gazdálkodást a jövő évben is az intézményhálózat, a településüzemeltetés működőképességének megtartása, az előző évekről áthúzódó beruházások befejezése, és további, a település fejlődését szolgáló fejlesztések előkészítése, elindítása és megvalósítása határozza meg.

Gazdasági Program 2019-2024

A Gazdasági Program elkészítésére Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-ban meghatározottak alapján kerül sor. A Gazdasági Program választási ciklusra szól, de olyan stratégiai jellegű célokat is tartalmaz, amelyek hosszabb távon megszabják az önkormányzati döntések irányát, és összehangoltabbá teszik azokat. Az Möt. szerint a gazdasági program, fejlesztési terv tartalmazza különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket. A gazdasági programnak továbbá célja az, hogy kijelölje azokat a feladatokat, melyeket az önkormányzat ebben az időszakban a legfontosabbnak tart, aminek a megvalósításán dolgozni kíván. Kunszentmártonban a gazdaságfejlesztés alapvető célja elsődlegesen az itt élők életminőségének javítása, a közintézmények fejlesztésének és fenntartásának finanszírozása, a környezet megóvása, új munkahelyek teremtése, kunszentmártoni munkavállalási lehetőségek javítása, a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összhangban.

Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése alapján a legalább 2 000 lakosú települési önkormányzat a rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Célja, hogy a település minden lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályban előírt szolgáltatások, ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják. A szociális szféra magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat, továbbá a prevenció által biztosítson, jelentsen több esélyt az arra rászorulóknak. A koncepció határozza meg a szociális szolgáltatások fejlesztési alapelveit, céljait, a fejlesztések ütemét és finanszírozási lehetőségeit.

Településfejlesztési Koncepció

Kunszentmárton Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 213/2018.(VIII.09.) határozatával elfogadta Kunszentmárton településrendezési eszközét, amely az elkövetkező évekre meghatározza településünk fejlődési irányát. A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére,

a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. (Épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. §)

Ehhez kapcsolódóan 2020-ban Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testülete megalkotta a ma is hatályban lévő Helyi Építési Szabályzatáról szóló 9/2020.(III.27.) önkormányzati rendeletét (röviden: HÉSZ) A HÉSZ az országos szabályokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének a felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos szabályokat állapítja meg, valamint a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket szabályozza.

Pályázatok, beruházások

Lezárult pályázatok:

1. TOP-2.1.2-15-JN1-2016-00003 „Zöld város kialakítása”

A projekt fő célkitűzése a két lakótelep, valamint a Sportcsarnok meglévő zöldfelületeinek fejlesztése, továbbá új, minőségi tematikus parkok kialakítása, az új tematikus parkok, aktív pihenésre szolgáló területek létrehozása, valamint a futópálya, a kutya-futtató és az extrém park (bringa- és gördeszkapark, valamint mini kreszpark) kialakítása

elnyert támogatás összege: 350.000.000,- Ft

2. TOP-1.2.1-15-JN1-2016-00010 Kunszentmárton Komplex Turisztikai célú fejlesztése

A projekt egyik eleme a jelenleg is szép látogatószámmal üzemelő Helytörténeti Múzeum új látogatóközpontjának a megépítése A másik elem a múzeumtól mintegy 800 m-re elhelyezkedő Körös folyó mentén egy látogatóbarát szabad strand kialakítása.

A másik elem a múzeumtól mintegy 800 m-re elhelyezkedő Körös folyó mentén egy látogatóbarát szabad strand kialakítása.

elnyert támogatás összege: 305.000.000,- Ft

Befejezés dátuma: 2022.09.30.

3. TOP-4.1.1-15-JN1-2016-00017 Kunszentmártoni Egészségügyi Alapellátó Központ felújítása

Kunszentmárton, Kossuth L. u. 6. szám alatti, volt orvosi rendelő épületét felújítása

elnyert támogatás összege: 172.170.000,- Ft

Befejezés dátuma: 2022.04.30.

4. TOP-4.2.1-15-JN1-2019- 00039 Kunszentmártoni Nappali Ellátási Központ fejlesztése

A Kunszentmárton, Mátyás király út 21. szám alatti Nappali Ellátási Központ teljes épületének felújítása, átalakítása, eszközbeszerzés, napelem telepítése, illetve udvar felújítása

elnyert támogatás összege: 147.628.186,- Ft

önerő: 145.925,- Ft

Folyamatban lévő pályázatok:

1. VP6-7.2.1-7.4.1.3-16 Piac felújítása

a piac ivóvíz- és szennyvíz hálózatának felújítása; a meglévő fedett árusító helyek faszerkezeteinek felületkezelése, egyes elemek cseréje, karbantartása, felújítása; a tetőfelület kibővítése;

elnyert támogatás összege: 169.518.836,- Ft

2. TOP_PLUSZ-1.2.1-21-JN1-2022-00016 - Kunszentmárton, az élhető település

A pályázat többek között magába foglalja Köztársaság tér 8. szám alatti ingatlan homlokzatának felújítását, zöldterület rekonstrukciót, járda felújítást, Okospadok elhelyezése a Sportcsarnok épületénél, valamint a Köztársaság téri parkban.

elnyert támogatás összege: 499.999.636,- Ft

3. TOP_PLUSZ-2.1.1-21-JN1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

Szociális Ellátási Központ, Kunszentmártoni Önkormányzat Városgondnoksága épületének külső nyílászárók cseréje, lapostető és külső falak fűszigetelése, napelemmel való napenergia hasznosítása, sportcsarnok napelemmel való napenergia hasznosítása

elnyert támogatás összege: 144.069.508,- Ft

4. TOP_PLUSZ-3.3.2-21-JN1-2022-00005 Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ épületének és kerítésének felújítása

A „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” című pályázat keretében a Kunszentmárton, Rákóczi út 5. szám alatti ingatlanon lévő Szociális Ellátási Központ épületének és kerítéseinek felújítására valósul meg;

elnyert támogatás összege: 99.999.754,- Ft

5. TOP_Plusz-1.1.1-21-JN1-2022-00013 Főzőkonyha kialakítása Kunszentmárton településen

A pályázat keretében a Kunszentmárton, Széchenyi lakótelep 1. szám alatti iskola épületében főzőkonyha kialakítása valósul meg.

elnyert támogatás összege: 366.677.101,- Ft

6. TOP_PLUSZ-3.1.3-JN1-2024-00002 Helyi humán fejlesztések megvalósítása Kunszentmárton városában

A pályázat megvalósítását konzorciumi formában, a Kunszentmártoni Körös Horgászegyesülettel, mint konzorciumi partnerrel tervezzük megvalósítani. Együttműködő partnerként mind az előkészítésbe (szakmai tartalom, programok összeállítása), mind a megvalósításba bevonásra kerül a Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ és a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ, így biztosítható, hogy a pályázatban szereplő tevékenységek, programok, rendezvények valós igényeken alapulnak.

elnyert támogatás összege: 99.789.754 Ft

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Kunszentmárton a Kunszentmártoni Kistérségnek és a Kunszentmártoni Járásnak a központja. A térség, járás településeinek a kapcsolata nagyon jónak mondható. Városunk vezetése felismerte, hogy a településeket érintő problémák – minden célcsoport vonatkozásában - és azok felszámolására, mérséklésére járási szintű összefogás keretében nagyobb esély mutatkozik.

Ennek szemléletében az önkormányzat konzorciumvezetőként – járási települések bevonásával 9 konzorciumi taggal együttműködve valósította meg:

- **TOP-5.3.1-16-2017-00004 A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni Járásban**

A projekt célja a helyi közösségek fejlesztése elsősorban települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás erősödésével. Ez a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze, a közösségi munka hatására az érintett emberek is együttműködnek a problémák megoldásában. A pályázatot konzorciumi formában nyújtottuk be több járási településsel együtt.

A projektben két célterület került kijelölésre, az 1. célterület Kunszentmárton, a 2. célterület Csépa, Cserkeszölő, Cibakháza, Szelevény, Nagyrév, Tiszainoka, Tiszakürt, Tiszasas.

A projekt keretében 2022. évben különböző rendezvények kerültek megtartásra. A rendezvények, programok fő célkitűzése a helyi lakosok, a járás lakosainak identitás tudatának fejlesztése, felébresztése, a szomszédos településen lakók közelebb hozatala egymáshoz, a közösségfejlesztési folyamatok kialakítása és továbbfejlesztése.

Befejezés dátuma: 2022.11.29.

- **EFOP-1.5.3-16 Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni Járásban**

A projekt 36 hónap időtartama alatt 15 fővel nőtt az elhelyezkedő szakemberek száma, továbbá különböző képzések, tréningek, táborok, egészségnapok, fiatalokat érintő klubok, preventív programok, rendezvények, tanulmányok, marketing és kommunikációs szolgáltatások kerültek megrendezésre. A Projekt főbb célkitűzései az esélyteremtés és az aktív részvétel előmozdítása, a foglalkoztathatóság javítása, a hátrányos helyzetű célcsoport felzárkóztatása, munkaerő-piacra történő integrációjuk előmozdítása voltak. További cél volt a hosszútávon fenntartó, a helyi kezdeményezések következtében önmagukban is életképes, működő programok megvalósítása, a foglalkoztatáshoz való hozzáférés megkönnyítése, a munkaerő-piac kereslet és kínálati oldalának komplex megszólítása, bevonása, mozgósítása, az egyes kisközösségek, mint helyi közösség és szemléletformáló legkisebb egységek programokba történő bevonása, a társadalmi bázis, a közösség erősítése.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját képező statisztikai adatokat a **Központi Statisztikai Hivatal** és a **TeIR adatbázis**, valamint a helyi önkormányzati nyilvántartás adatbázisa szolgáltatta. A HEP-ben az ágazati beszámolók megállapításai, tapasztalatai kerültek felhasználásra. Ezek alapján felvázolható a település helyzetképe esélyegyenlőségi szempontból, illetve az is jól körvonalazódik, hogy mely területeken szükséges további adatok gyűjtése.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénységnek nincs mindenki számára elfogadott definíciója.

Az Európa Tanács döntésének értelmében „szegénynek kell tekinteni egy személyt, egy családot, illetve egy embercsoportot abban az esetben, ha a rendelkezésükre álló erőforrások (anyagi, kulturális és társadalmi) oly mértékben korlátozottak, hogy kizárják őket a minimálisan megkövetelhető életformából abban az országban, amelyikben élnek”.

A minimálisan megkövetelhető életforma szorosan összefügg egy-egy ország társadalmi-gazdasági szintjével, fejlettségével. Ugyanakkor egyes tényezők (pl. szülők iskolai végzettsége, gyerekek száma) erőteljesen befolyásolják ezen életforma megvalósulását.

A mélyszegénység által sújtott település, települések meghatározása: nagyon alacsony az iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős a települési, lakóövezeti, térségi, koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagy valószínűsége jellemzi.” Ezen meghatározást alapul véve Kunszentmárton a mélyszegénység által sújtott települések közé tartozik.

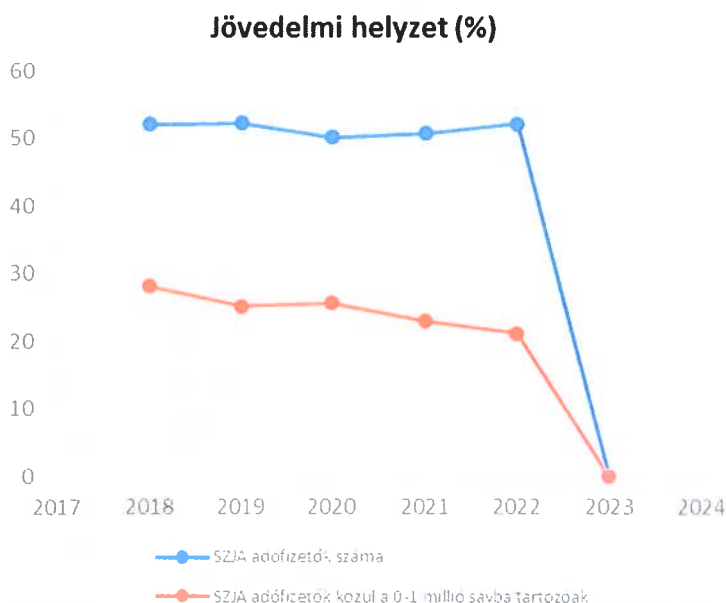
A hétköznapi életben a mélyszegénység fogalmát sokszor azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén illetve a háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembevételével készítünk elemzéseket. Azt, hogy mekkora jövedelemből lehet megélni egy adott településen, országtól, területi elhelyezkedéstől függően más és más.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	52,18	28,16
2019	52,31	25,26
2020	50,21	25,69
2021	50,78	23,01
2022	52,23	21,26
2023	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat a település állandó népességének vagyoni helyzetét mutatja az SZJA adófizetők szerint. Látható, hogy az adót fizetők száma 2-3 éves stagnálás után 2020-ra enyhe csökkenést, majd 2020-tól enyhe emelkedést mutat. A 0-1 milliós jövedelem sávba tartozók száma viszont folyamatosan csökken. Ez összefüggésben állhat az egész világot érintő Covid 19 vírus elterjedésével összefüggésben álló munkahelyek elvesztésével, a város előregedő korösszetételével, valamint az elvándorlással.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek

változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

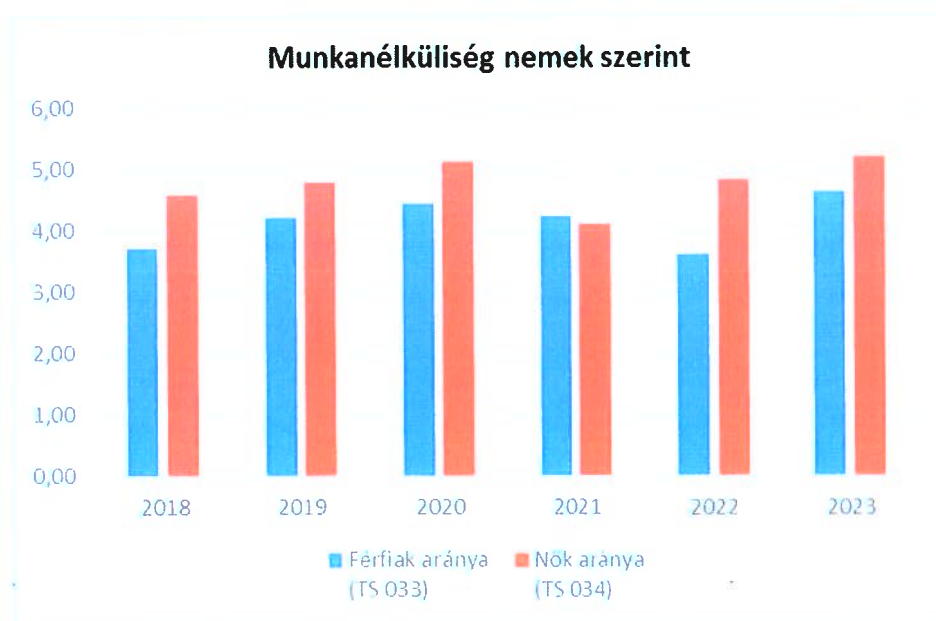
A szegénység és munkanélküliség elemzése során az Ebktv. által rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését mindig vizsgálni kell. Ennek az adott, esélyegyenlőség szempontjából fontos célcsoportnak az ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzáférését öt alapvető jogszabály segíti:

- A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
- A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény
- A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	3,72	4,58	4,15%
2019	4,21	4,80	4,51%
2020	4,45	5,13	4,79%
2021	4,23	4,11	4,17%
2022	3,62	4,84	4,23%
2023	4,64	5,21	4,93%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliségi ráta az elmúlt években a 15-64 éves férfiak és nők ingadozást mutat.

A munkanélküliségi ráta Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében 2016-ban 6,5 %, az Észak-alföldi régió tekintetében 6,2 %, országosan 5 % volt. Ezen adat a 2021-es évre vármegyénkben 6,2 %-ra csökkent, a régióban változatlan maradt, országosan is 4,1 %-ra csökkent.

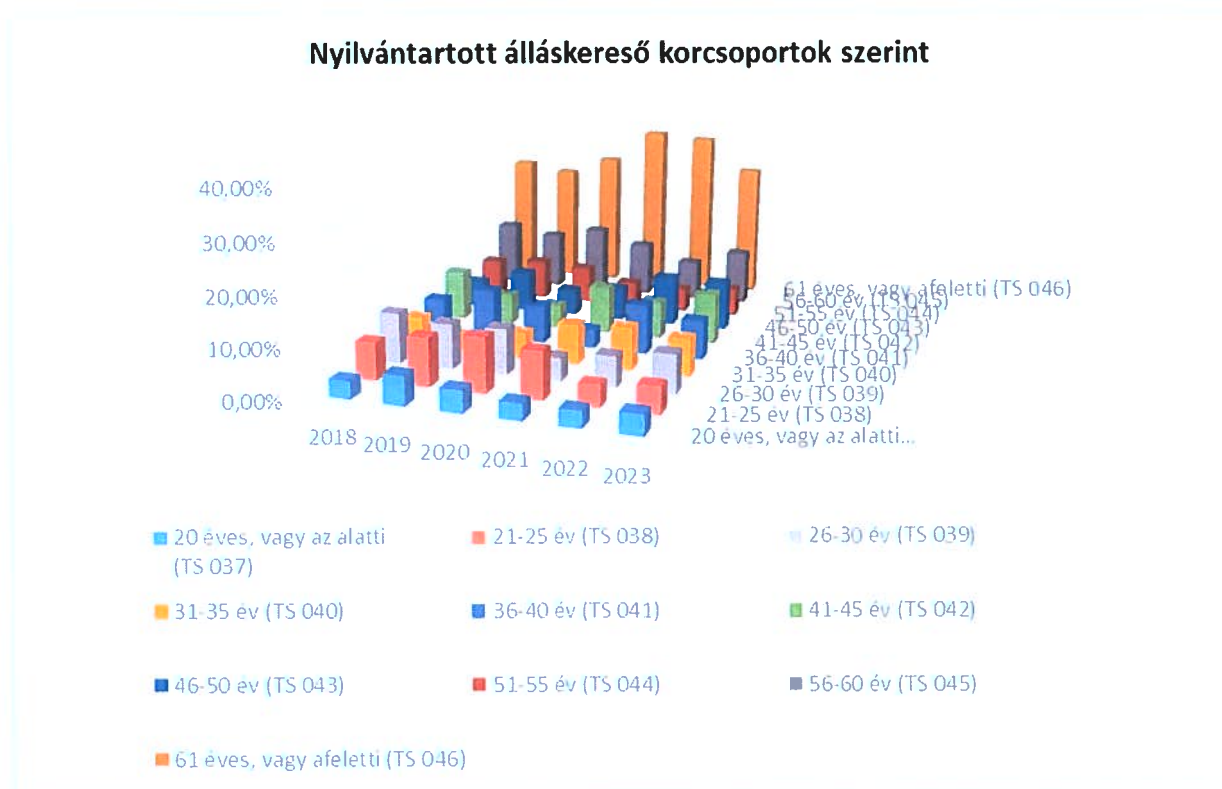
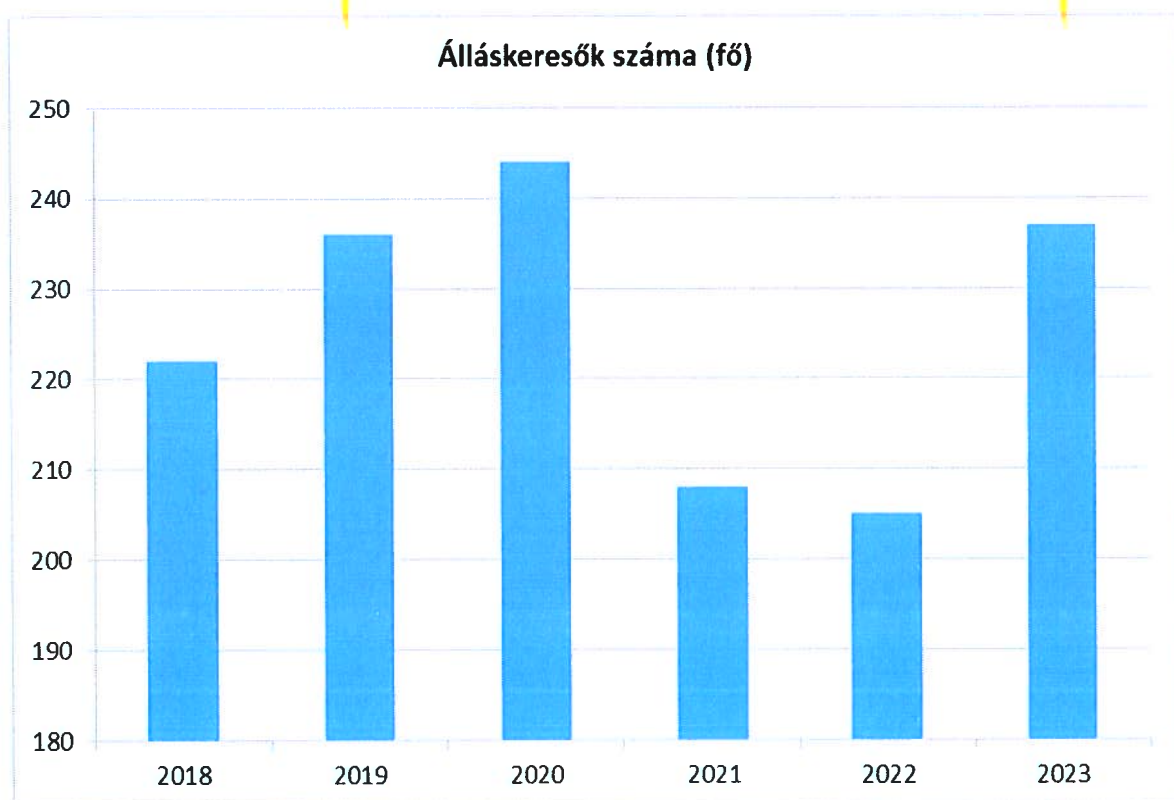
A fenti számok bizakodóak, hiszen azt mutatják, hogy a kunszentmártoni lakosok foglalkoztatottsága jobb volt, mint a megyei vagy a régiós átlag, a javulás az országos átlagot nem haladta meg, de a ráta legalább az országos átlag közelében mozog.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	222	236	244	208	205	237
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	8,00	14,00	11,00	7,00	7,00	10,00
	%	3,60%	5,93%	4,51%	3,37%	3,41%	4,22%
21-25 év (TS 038)	Fő	17,00	23,00	27,00	20,00	9,00	13,00
	%	7,66%	9,75%	11,07%	9,62%	4,39%	5,49%
26-30 év (TS 039)	Fő	23,00	22,00	23,00	10,00	13,00	19,00
	%	10,36%	9,32%	9,43%	4,81%	6,34%	8,02%
31-35 év (TS 040)	Fő	14,00	8,00	13,00	17,00	18,00	18,00
	%	6,31%	3,39%	5,33%	8,17%	8,78%	7,59%
36-40 év (TS 041)	Fő	16,00	24,00	19,00	8,00	21,00	19,00
	%	7,21%	10,17%	7,79%	3,85%	10,24%	8,02%
41-45 év (TS 042)	Fő	23,00	15,00	12,00	21,00	16,00	25,00
	%	10,36%	6,36%	4,92%	10,10%	7,80%	10,55%
46-50 év (TS 043)	Fő	12,00	20,00	13,00	14,00	21,00	24,00
	%	5,41%	8,47%	5,33%	6,73%	10,24%	10,13%
51-55 év (TS 044)	Fő	17,00	20,00	19,00	11,00	10,00	14,00
	%	7,66%	8,47%	7,79%	5,29%	4,88%	5,91%
56-60 év (TS 045)	Fő	31,00	29,00	35,00	24,00	17,00	27,00
	%	13,96%	12,29%	14,34%	11,54%	8,29%	11,39%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	61,00	61,00	72,00	76,00	73,00	68,00
	%	27,48%	25,85%	29,51%	36,54%	35,61%	28,69%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők összesített számából az látható, hogy 2021-2022-ban sajnos a csökkenő tendencia visszaesett, a 2023-as év már ismét emelkedő tendenciát mutatott. A 61 év feletti álláskeresők száma arányait tekintve a legmagasabb, mely azzal magyarázható, hogy munkájukat tekintve hiába rendelkeznek sok éves tapasztalattal, már életkorukból kifolyólag (nyugdíjazásuk

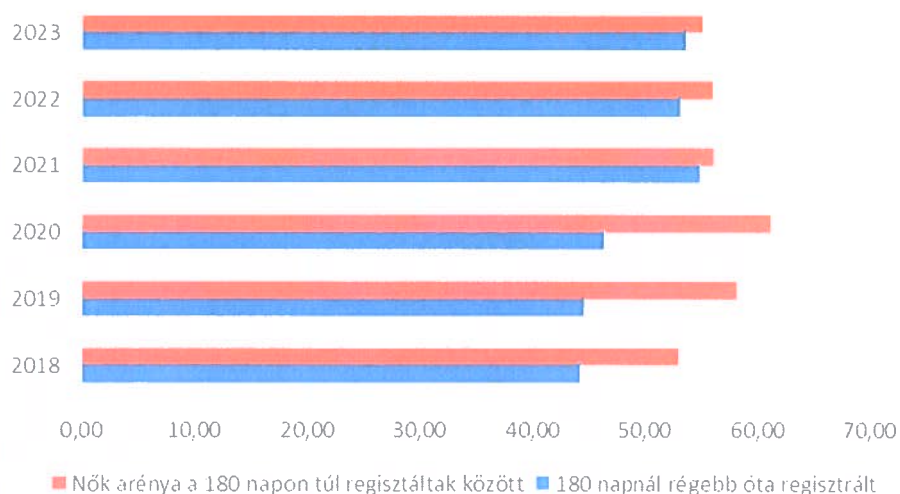
előtt), vagy az új technikai újdonságok ismerete hiányában nem szívesen alkalmazzák őket a munkaadók.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	44,14	53,06
2019	44,49	58,10
2020	46,31	61,06
2021	54,81	56,14
2022	53,17	55,96
2023	53,59	55,12

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskeresők

A tartós munkanélküliek azok, akik gyakorlatilag egyáltalán nem vállalnak munkát. Ennek okai a képzetlenség és a motiváció hiánya, a kilátástalanság, esetlegesen a rossz egészségügyi állapot. Foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek, valamint a pályakezdő fiatalok. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált, azaz tartós munkanélküliek száma településünkön az elmúlt években kis mértékben növekedett. A nyilvántartott álláskeresők száma vármegyei és országos szinten is csökkenést mutatott, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében 2023. év végén 12.410 fő volt, országosan pedig 224.961 fő. Kunszentmárton 237 álláskeresőjével sem tartozik szerencsére azon településekhez, ahol égető problémát jelent a munkanélküliség. Ami a foglalkoztatáspolitikai közép-távú célrendszerét illeti, azt a foglalkoztatási ráta tekintetében Magyarország az Európa 2020 stratégia keretében évente felülvizsgált Nemzeti Reform Programban határozta meg (jelenleg a 20-64 éves népesség 75 százalékában). A kormány többféle stratégiával és programmal segíti a munkába állókat. A foglalkoztatáspolitikai képzési szakterület prioritásai a 2014-2020 közötti uniós programozási időszakban olyan területekre terjedt ki, mint a munkaerő-piaci belépés segítése, a fiatalok fenntartható munkaerő-piaci integrációja, az egész életen át tartó tanulás ösztönzése a szakképzés és felnőttképzés támogatása és fejlesztése, a munkavállalók és vállalkozások munkaerő-piaci alkalmazkodóképességének fejlesztése, a szociális gazdaság és non-profit foglalkoztatási programok támogatása.

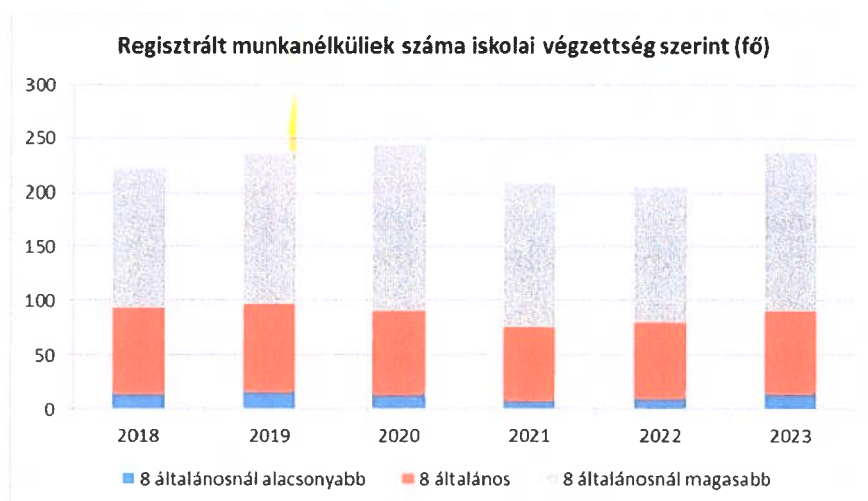
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	222	13	5,86%	80	36,04%	129	58,11%
2019	236	15	6,36%	81	34,32%	140	59,32%
2020	244	12	4,92%	79	32,38%	153	62,70%
2021	208	7	3,37%	68	32,69%	133	63,94%
2022	205	9	4,39%	71	34,63%	125	60,98%
2023	237	13	5,49%	78	32,91%	146	61,60%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti, iskolázottságra is vonatkozó táblázatok alapján azonban az elmondható, hogy a 8 általánosnál magasabb végzettségűek közül kerül ki a legtöbb munkanélküli, míg a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma az álláskeresők számához viszonyítva elenyésző. Valószínűleg ez a réteg, bejelentett munkahely nélkül, napi, alkalmi munkavégzésből valamennyi keresethez jut, amelyet kiegészít az önkormányzattól igényelhető települési támogatással, így nem is regisztráltatja magát, vagy nem is tud róla, hogy lehetősége lenne felkeresni a munkaügyi központot.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

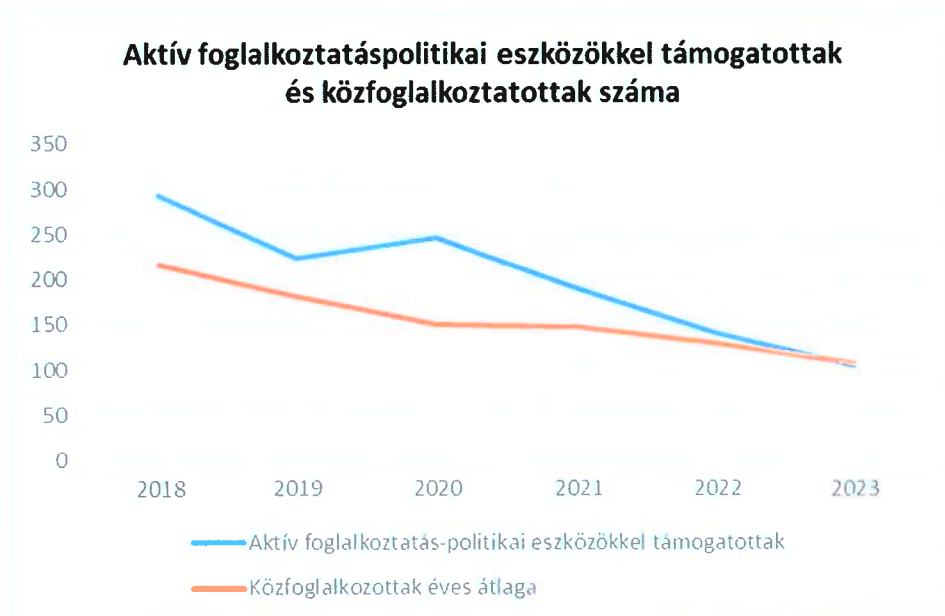
3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	293	216
2019	224	181
2020	246	149
2021	189	147
2022	140	128
2023	103	106

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az USA-ból indult gazdasági válság anno Magyarországon is nagyon erőteljesen éreztette hatását. Rengeteg munkahely megszűnt, a munkanélküliség a többszörösére emelkedett és hosszabb távra konzerválódni látszott. Ezt a problémát szeretne volna enyhíteni az akkori kormány a közfoglalkoztatás bevezetésével. A közfoglalkoztatás arra szolgál, hogy az ily módon foglalkoztatottakat visszavezesse az elsődleges munkaerőpiacra, azaz eredetileg egy átmeneti lehetőség azoknak, akik tartósan kiszorultak, vagy be sem kerültek oda. Tehát átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideje eredménytelen. A baj azonban az, hogy sokszor nincs kitörési lehetőség ebből az élethelyzetből, aki egyszer bekerül, az hosszú évekre bennragad. Helyzetükön az sem sokat segít, hogy a közfoglalkoztatási bér jelenleg is kb. fele a minimálbérnek. Így többek közt ők is a dolgozói szegények közé sorolhatók.

A 2011 szeptemberétől hatályba lépett jogszabályváltozás létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A közfoglalkoztatottakra pályázni kell a munkaügyi központoknál, így számuk

meghatározott, valamint adott a foglalkoztathatóságuk ideje, hossza és a betöltendő munkakör is. Településünkön az önkormányzat és intézményei, valamint számtalan egyesület és alapítvány foglalkoztat közfoglalkoztatott személyt.

A Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya is nehezebben tud segíteni azokon a munkanélkülieken, akik nem rendelkeznek szakmával. Az ő esetükben segítséget szinte csak a tanulás, a közfoglalkoztatás vagy az alternatív megélhetési lehetőségek (mezőgazdasági munka) jelenthetnek.

A foglalkozáspolitikai eszközrendszerét elsősorban aktív, illetve passzív eszközök alkotják. Az **aktív eszközök** azok, amelyek leginkább a foglalkoztatás növelését célozzák meg. A cél elsősorban a foglalkoztatás helyzetének aktív befolyásolása. A foglalkoztatás növelésének elérését az álláskereső képzése, valamint a munkaadók foglalkoztatási lehetőségének növelésével lehet megvalósítani. Az aktív eszközök funkciója, és ebből adódó jelentősége is az, hogy érdemleges tartós megoldást kíván adni a munkaerő piaci feszültségekre. Ezek az eszközök elsősorban a munkahely-teremtésre és az elkerülhető munkahely-megszüntetés támogatására, illetve a mobilitási képesség javítására irányulnak.

Aktív eszközök:

- Munkaerő piaci szolgáltatások (munkaerő-közvetítés, álláskeresői tanácsadás, álláskeresői technikákat ismertető foglalkozás)
- Képzések elősegítése
- Foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások
- Az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás
- Munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása
- munkaerő piaci programok támogatása
- Egyes általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása

A fenti táblázatból jól látható, hogy az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatott személyek száma magasabb, mint a közfoglalkoztatásban résztvevőké. A roma lakosság foglalkoztatására vonatkozó statisztikai adat, ahogy az országos viszonylatban sem, úgy kunszentmártoni viszonylatban sem áll rendelkezésre. Az itt élőkre vonatkoztatva az aktív

korúak iskolai végzettsége kiugróan alacsony, a rendszeres munkából szerzett jövedelemmel nem rendelkezők száma pedig kirívóan magas. A megélhetési probléma oka a rendszeres munkajövedelem szerzéséhez való hozzáférés hiányából és az alacsony színvonalú munkaszocializációból tevődik össze. A szocializáció hiányából adódóan alacsony a munkavállalási hajlandóság. Azon fiataloknál, akik több generációs munkanélküli családban nőnek fel, jó példa hiányában nem alakul ki a munkába állásra való kényszer, a munkára való nevelés. A probléma feloldása csak hosszú távú és következetes munkával történhet meg, amelyben szükséges a kormányzati, önkormányzati és roma társadalmi szerepvállalás. A közfoglalkoztatási programok célja, hogy az álláskereső személyek visszakerüljenek munka világába és rendszeres jövedelmet szerezzenek.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok**
- e) e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük**
- f) f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok**

Kunszentmártonban a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélye biztosított az információk elérésének szempontjából is. A tömegközlekedés a megyeszékhelyre és a közeli városokba megoldott, a menetrend igazodik a munkaidőhöz. Egy-két vállalat külön buszjáratot is működtet, mely a vonzáskörzet településein élő munkavállalók utaztatását biztosítja. A potenciális munkalehetőségekről, foglalkoztatási programokról az érintettek a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályától kaphatnak információt.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének előmozdítása érdekében Magyarország Kormánya 2023. március 1. napjától indította útjára a „Lakhatási támogatás 2023.”, valamint az „Utazási támogatás 2023.” elnevezésű országos munkaerőpiaci programokat, melynek célcsoportja azon álláskereső, akik számára felajánlott munkalehetőség esetében a munkavégzés helye eltér az állandó lakóhelyüktől.

- „Lakhatási támogatás 2023.” program

Akinek legalább 10 km-re, de 60 km-nél közelebbi, eltérő településen található a munkavégzés helye - az egyéb feltételek teljesülése esetén - az utazási támogatást vehet igénybe a támogatás hat hónap időtartamra, a lakásbérleti díj tekintetében nyújtható, és teljes hónapok számolhatók el. A támogatás összege legfeljebb **162 400 Ft/hó lehet.**

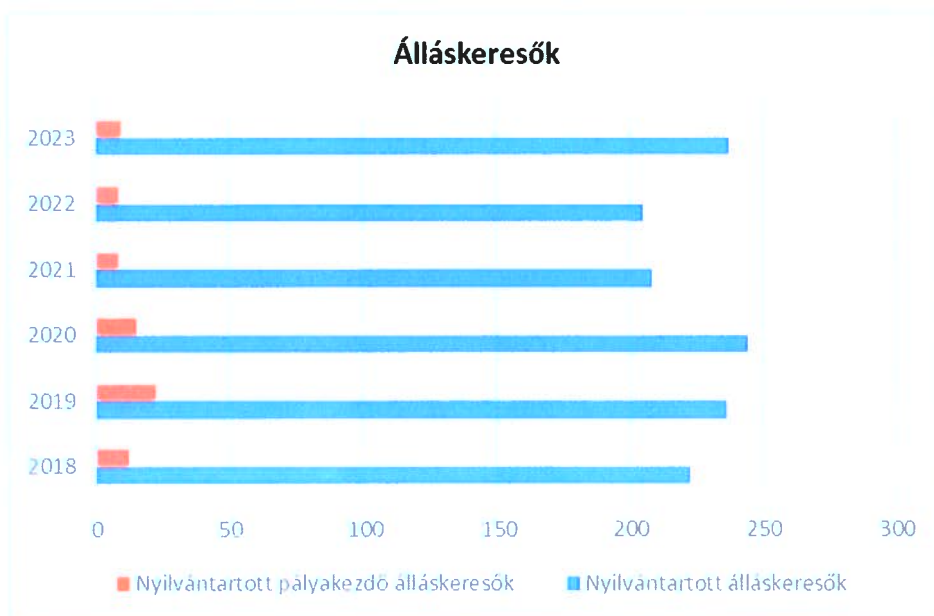
- „Utazási támogatás 2023.” program

Akinek a lakhelyétől legalább 60 km-re lévő településen található a munkavégzés helye, az pedig lakhatási támogatást vehet igénybe. A támogatás szintén hat hónap időtartamra nyújtható,

a lakóhely és a munkavégzés helye közötti távolság tekintetében 10 km távolság felett minden teljes 10 km után a támogatás megállapításakor hatályos kötelező legkisebb munkabér 5 %-ának megfelelő összegben. A program keretében teljes hónapok számolhatók el.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	222	12
2019	236	22
2020	244	15
2021	208	8
2022	205	8
2023	237	9

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Városunk roma népességére vonatkozóan pontos adat nem áll rendelkezésünkre. A népszámlálási adatokból sem tudható számuk, mivel a legtöbb roma származású ember nem

vallja magát romának. A roma lakosság szociális helyzetére vonatkozóan sincsenek pontos adataink, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva településünkön is rosszabb. Ezt a beérkező segélykérelmek, valamint a környezettanulmányok alapján tudjuk kijelenteni. Az önkormányzat fenntartásában álló Kunszentmártoni Önkormányzat Városgondnoksága sok roma származású lakost alkalmaz közfoglalkoztatásban, alacsony iskolai végzettségükre tekintettel csak fizikai munkára, takarításra alkalmazhatóak. A munkaerő piaci helyzet szempontjából a munkanélküliség a roma származású embereket még mindig nagyobb mértékben sújtja. Annak ellenére, hogy egyre több roma nő dolgozik, de sok csak alkalmi munkában. A férfiak az építőiparban vagy mezőgazdasági idénymunkában dolgoznak alkalmi munkásként.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A településen nem tudunk hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén. A foglalkoztatási programok formáit és lehetőségét legfőképpen a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya által szervezett átképzések biztosítják.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

Sajnos a foglalkoztatás terén történő hátrányos megkülönböztetésről nincs adatunk, ahogy a digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségeiről sem készült felmérés még a településen. Az idei évben történő népszámlálás már feltérképezi a lakosság digitális ismereteit, így a jövőre nézve szolgál majd statisztikával ezen a téren is. Kunszentmárton Város Önkormányzata minden mélyszegénységben élő és romát arra ösztönöz, hogy regisztráltassa magát a Munkaügyi Központnál. Ezáltal a közfoglalkoztatási rendszerbe is bekerülhetnek, és ha ideiglenesen is, de lehetőséget kapnak arra, hogy anyagi helyzetükön némileg javítsanak és önbecsülésük is javuljon. Településünkön a szegénységben élők és romák foglalkoztatása a többi munkavállalóval azonos feltételek mellett, képzettségüknek, végzettségüknek megfelelően történik. A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások, és igénybevételekre vonatkozó adatok bemutatása

E témakörben a foglalkoztatáspolitikai eszközök másik csoportját (**passzív eszközök**) kell kiemelnünk. Amíg az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök elsődleges célja az álláskereső munkaerő piacra történő visszasegítése, valamint a foglalkoztatás lehető legnagyobb mértékű bővítése, addig a passzív eszközök leginkább az álláskereső számára nyújtható anyagi és egyéb támogatások köre, egészen addig, ameddig nem sikerül munkahelyet találniuk. Ezek az ellátások lényegében szociális jellegűek, amelyek célja a kieső jövedelem pótlása.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része az állami pénzbeli juttatások rendszereiből származik (családi pótlék, rendszeres szociális segély, települési támogatások, időskorúak járadéka, gyés, gyed, stb.). Az elmúlt évtizedekben nehezen kialakított létforma fenntartása ma már sokuknak egyre nehezebb vagy szinte lehetetlen is. Az emberek többsége az esetlegesen korábban összegyűjtött, megspórolt pénzét éli fel, újabbra alig van lehetőség, lassan a napi szintű megélhetés lesz a fő cél, a hosszabb távú, jövőt biztosító megtakarítás szinte elérhetetlen lesz már nem csak a szociálisan rászorulóknak, hanem az átlag keresetű emberek számára is.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-jétől jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai elkülönültek. Az 1993. évi szociális törvényben szabályozott kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-jétől a járási hivatalok állapítják meg.

Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, és egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás)
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.
- gyermekek otthongondozási díja

Természetben nyújtott szociális szolgáltatásnak minősül járási szinten a közgyógyellátás és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által adható ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás. E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak segítséget. Az önkormányzat kötelezettsége abban állt, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, az a szociális törvénnyel összhangban, de az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik. A szociális törvény által szabott egyetlen kötelezettség az volt, hogy a Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló 1/2023.(I.30.) számú önkormányzati rendelete szerint szociális ellátásként a jogosult részére alkalmazza az alábbiak szerint:

- a) **időszakosan, vagy tartósan fennálló, megélhetést veszélyeztető rendkívüli élethelyzet:** olyan, a kérelmező, vagy családja megélhetését átmenetileg veszélyeztető élethelyzet, amely a kérelmező számára nyújtott segítséggel megszüntethető, vagy mérsékelhető.

- b) **létfenntartást veszélyeztető élethelyzet:** olyan élethelyzet, amely beavatkozás hiányában súlyosan veszélyeztetni a kérelmező, valamint családjának megélhetését, életét és testi épségét.
- c) **szociális rászorultság:** a kérelmező és családja jövedelmi helyzetének, valamint az a) és b) pontban foglalt létfenntartási körülmények érvényesülésének vizsgálata,
- d) **elemi csapás:** az időjárással összefüggésbe hozható esemény – különösen árvíz, belvíz, szélvihar, fagy, illetve heves zivatartevékenység okozta villámlás - hatására, valamint tüzeset miatt bekövetkező kár, mely esetében az okozott kárérték a károsult megélhetését súlyosan veszélyeztetni,
- e) **gyermek:** a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:10. § (1) bekezdése szerinti kiskorú,
- f) **fiatal felnőtt:** a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 5. §. c) pontja szerinti nagykorú személy,
- g) a **jövedelem, a család, a közeli hozzátartozó, az egyedülálló, az egyedül élő, a háztartás, a rendszeres pénzellátás** fogalmak meghatározására az Szt. 4. §-ában meghatározott, ide vonatkozó rendelkezések az irányadók.

A képviselő-testület az arra jogosult részére az alábbi **rendszeres pénzbeli és természetbeni** ellátásokat nyújtja:

- a) lakhatási támogatás,
b) lakbértámogatás,
c) helyi közlekedési támogatás
d) étkezési támogatás

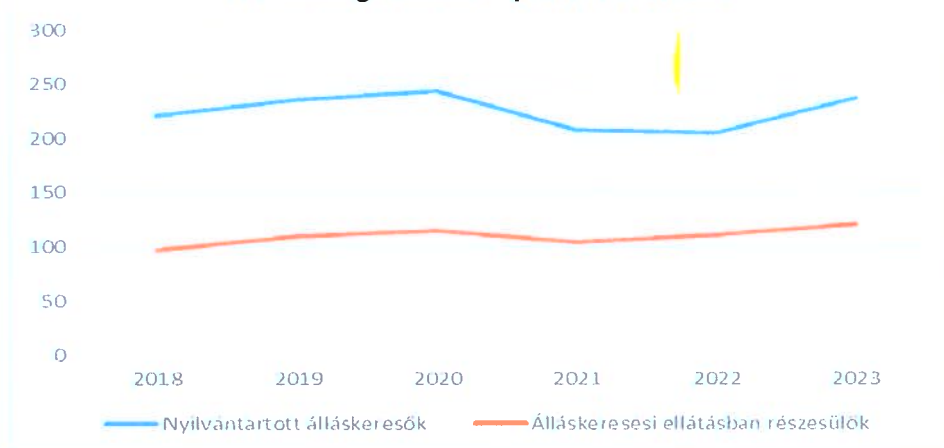
A képviselő-testület az arra jogosult részére az alábbi **rendkívüli (eseti) pénzbeli és természetbeni** ellátásokat nyújtja:

- a) Eseti pénzbeli és természetbeni települési támogatások
aa) rendkívüli települési támogatás,
ab) eseti gyógyszer hozzájárulás,
ac) rendkívüli preventív segély.
b) Természetbeni szociális ellátás: köztemetés.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	222	4,50%	97	43,69%
2019	236	4,99%	110	46,61%
2020	244	5,31%	115	47,13%
2021	208	4,61%	104	50,00%
2022	205	4,64%	111	54,15%
2023	237	5,45%	121	51,05%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök

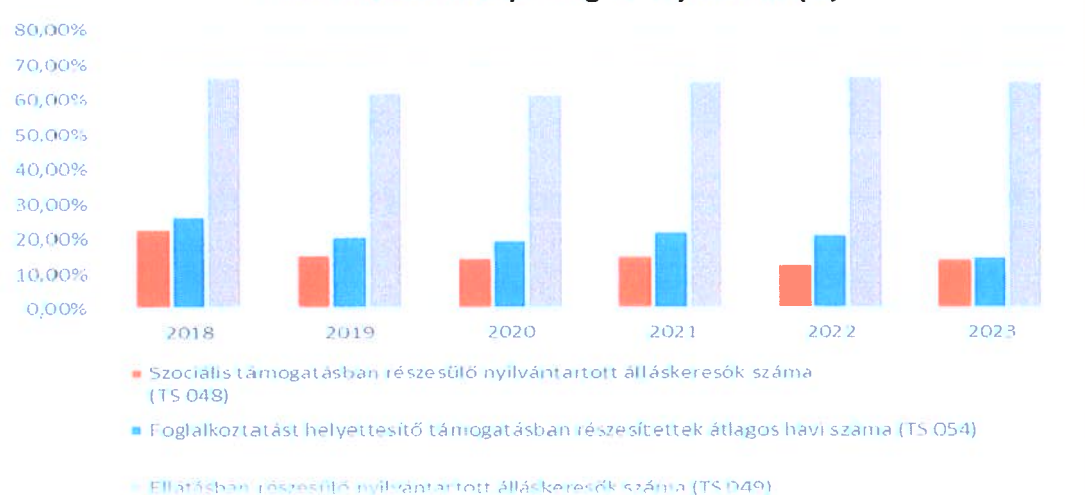

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	51	22,97%	59	26,48%	148	66,67%
2019	37	15,68%	48	20,52%	147	62,29%
2020	36	14,75%	48	19,77%	151	61,89%
2021	32	15,38%	46	21,95%	136	65,38%
2022	26	12,68%	43	21,12%	137	66,83%
2023	34	14,35%	36	15,10%	155	65,40%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II. (%)

A táblázatok adataiból jól látszik, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma 2023-tól ismét növekszik, mellyel egyenes arányban nő az ellátásban részesülő álláskeresők száma is.

A létbizonytalanság - a Covid 19 járvánnyal kezdődött, majd az ukrán-orosz háború és a következményeként kirobbanó gazdasági válság miatt pedig - még komolyabb problémává vált.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	11
2019	10
2020	11
2021	10
2022	9
2023	8

Forrás: TeIR, KSH

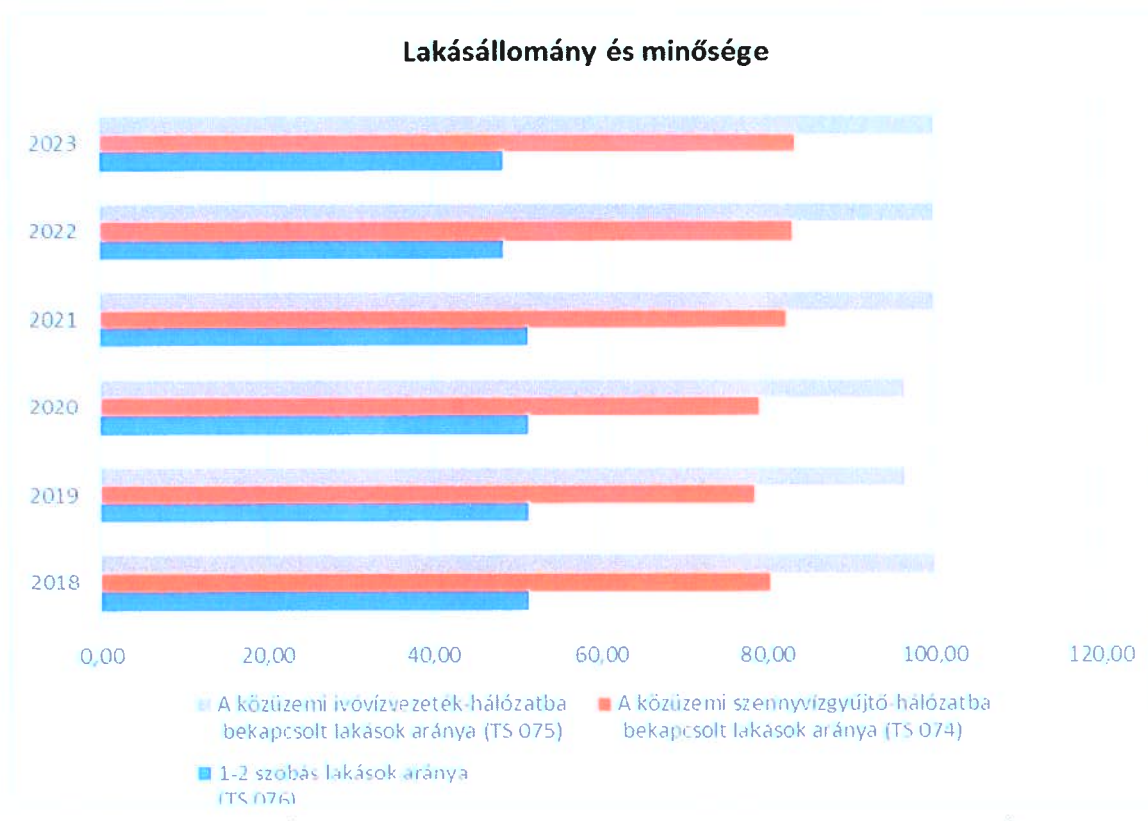
A táblázat adatsora azt jelzi, hogy az adott településen az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) milyen mértékben van jelen. Jól látszik, hogy ebben az ellátásban részesülők száma minimális az aktív korú lakosságszámhoz képest. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást egészségkárosodott, illetve 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevelő személy veheti igénybe (amennyiben a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani).

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány y (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	3989	1	0,25	51,32	80,20	100,00
2019	3989	0	0,00	51,32	78,47	96,47
2020	3991	2	0,50	51,29	79,00	96,47
2021	3993	2	0,50	51,29	82,19	100,00
2022	3969	0	0,00	48,37	82,97	100,00
2023	3970	1	0,25	48,36	83,35	100,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A település lakosságának túlnyomó többsége belterületen él, a külterületen a tanyasi életforma az általános. A lakáskörülményekre a családi házas építési forma jellemző. A Széchenyi és a Kossuth lakótelepen a '70-es évek végén, '80-as évek elején épültek az első tömblakások.

Pontos adat nem áll rendelkezésre, de városunkban is vannak olyan ingatlanok, amelyek a devizahitel károsultak tulajdonából a Magyar Nemzeti Vagyonkezelőhöz kerültek.

Kunszentmártonban sajnos, mint elöregedő település, jelentős azon elsősorban időskorúak száma, akik az elvándorlás miatt családi segítség nélkül maradnak, saját ingatlanukat már nehezen tudnák fenntartani, karbantartani. Talán ez is közrejátszik abban, hogy folyamatosan nagy az érdeklődés az önkormányzati bérlakások iránt, a lakhatás feltételeinek biztosítására. Az elmúlt években érzékelhetően megnőtt a fiatal, közös életet kezdeni kívánó lakásigénylők száma is. A fiatalabb gyermekes családok részére a kormányzati támogatások (CSOK, babaváró hitel, lakás felújítási támogatás) miatti építkezések száma a településen sajnos elenyészőnek mondhatóak, leginkább a régebbi házak adás-vétele és felújítása jellemző az elmúlt évekre.

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-től.

Kunszentmárton Város Önkormányzata a település nagyságához mérten viszonylag nagy számú bérlakás állományával próbálja segíteni a városunka érkező közfeladatot ellátó szakembereit, valamint a város lakosságát.

Az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásának helyi szabályait Kunszentmárton Város Önkormányzat Képviselő-testületének az önkormányzati tulajdonban álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 16/2023.(X.31.) önkormányzati rendelete rögzíti.

A rendeletben meghatározott feladatokat és hatásköröket

- a) lakások bérbeadói joga tekintetében az önkormányzati képviselő-testület Humán és Ügyrendi Bizottsága,
 - b) nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadói joga tekintetében az önkormányzati képviselő-testület Pénzügyi Bizottsága
- átruházott hatáskörben gyakorolja.

Az önkormányzati lakások bérbeadásának jogcímei a következők:

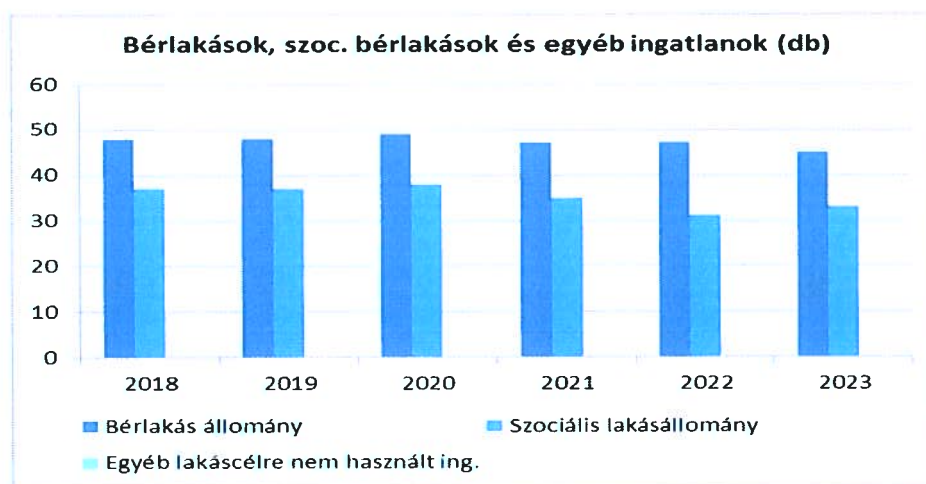
- a) szociális helyzet alapján
- b) piaci elven, ezen belül:
 - ba) bérlőkijelölésre, illetve bérlőkiválasztásra jogosult szerv döntése alapján,
 - bb) a rendeletben megállapított közérdekű célok – szakember ellátás – megvalósítása érdekében,
 - bc) lakásgazdálkodási feladatok végrehajtására,

- bd) pályázat útján,
be) törvényi kötelezettség alapján,
bf) az önkormányzat elővásárlási joga alapján

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2018	3 989	n.a.	48	n.a.	37	n.a.	n.a.
2019	3 989	n.a.	48	n.a.	37	n.a.	n.a.
2020	3 991	n.a.	49	n.a.	38	n.a.	n.a.
2021	3 993	n.a.	47	n.a.	35	n.a.	n.a.
2022	3 969	n.a.	47	n.a.	31	n.a.	n.a.
2023	3 970	n.a.	45	n.a.	33	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

Az önkormányzati lakások szociális helyzet alapján történő bérbeadása esetén érvényesítendő szociális, jövedelmi, vagyoni feltételek a következők:

- A bérlő és a vele együtt lakó vagy költöző kunszentmártoni állandó lakos,
- A bérlő, vagy házastársa (élettársa), illetve a vele együtt lakó, vagy együtt költöző közeli hozzátartozója tulajdonában, haszonélvezetében nincs beköltözhető lakása,
- A bérlő családjában – a vele együtt költöző családtagokat számítva – az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a bérbeadáskori öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét.

d) A család nem rendelkezik olyan ingó-, vagy ingatlan vagyonnal, amelynek együttes forgalmi értéke a mindenkori öregségi nyugdíj huszonötszörösét meghaladja, és elidegenítése veszélyeztetné a vagyonnal rendelkező lakhatási és megélhetési feltételeit.

Az Ügyrendi Bizottság a kiutalt bérlakás bérleti díját a bérlő jövedelmi helyzetére való tekintettel, méltányossági alapon legfeljebb 50 %-kal csökkentheti.

Kunszentmárton Város Önkormányzata tulajdonában álló lakásállományának bérbeadása túlnyomó részben szociális alapon történik. A lakások a város minden részében megtalálhatóak, nagyságuk, komfortfokozatuk eltérő, így az egyedülálló személyek és a nagyobb családok részére is megfelelő lakhatás tudunk biztosítani. A lakások bérbeadói jogát átruházott hatáskörben a Képviselő-testület Ügyrendi Bizottsága gyakorolja.

A kiutalásra kerülő bérlakásokkal kapcsolatban általános gyakorlatként került bevezetésre, hogy önkormányzatunk a lakókkal maximálisan egy évre köt szerződést, mely a szerződés lejártát követően meghosszabbítható.

A Bizottság tapasztalata alapján elmondható, hogy a szociális bérlakásban élő családok nagyon rossz életvezetési tapasztalattal rendelkeznek. A lakhatáshoz kapcsolódó kiadásait nem mindig határidőre fizetik meg, így egy-két hónap elteltével adósság csapdába kerülhetnek. Az önkormányzat ezeket a problémákat megelőzve a rászoruló személyeket lakbértámogatásban és/vagy lakhatást segítő támogatásban részesíti. A lakbér megállapításánál a Bizottság saját határhörében eljárva, a bérlő jövedelmi helyzetére tekintettel méltányossági alapon a bérleti díj 50 %-ig csökkentheti a bérleti díj mértékét, mely lehetőséggel a Bizottság élni is szokott. A tartós bérleti díjak felhalmozása ellen önkormányzatunk szoros kapcsolatot épített ki a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ szakemberével is, akik a nehéz helyzetben élő családok esetében fokozott figyelemmel kísérik őket és megpróbálják életvezetési tanácsaikkal arra sarkalni őket, hogy a lakhatáshoz kapcsolódó kiadásaik rendezése legyen mindig az elsődleges.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

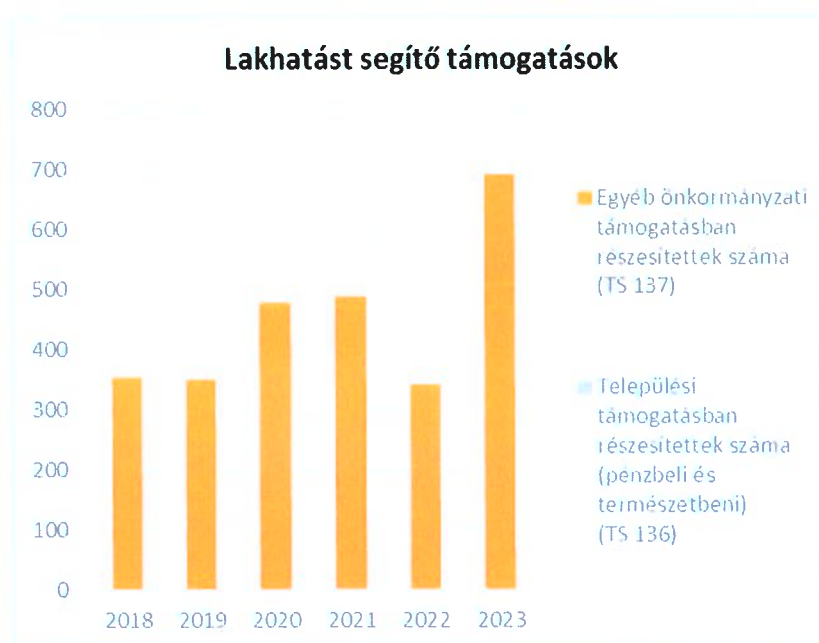
Az Önkormányzat egyéb lakáscélra használt, nem lakáscélú ingatlanokkal nem rendelkezik.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

e) Lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	n.a.	355
2019	n.a.	350
2020	n.a.	477
2021	n.a.	488
2022	n.a.	342
2023	n.a.	691

Forrás: TelR, KSH Tstar

Településünkön a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló 1/2023.(I.30.) számú önkormányzati rendelete szabályozza a pénzbeli és természetbeni juttatások, valamint a szociális ellátások igénybevételének helyi szabályait,- kiemelten az időskorú lakosságra, a gyermeket nevelő családokra, ezen belül is a nagycsaládokra. A támogatások megállapítását az Ügyrendi Bizottság átruházott hatáskörben gyakorolja.

Lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres pénzbeli és természetbeni települési támogatások:

- lakhatási támogatás
- lakbértámogatás

Lakhatási támogatás

A települési önkormányzat a bejelentett lakcímmel rendelkező és életvitelszerűen ott élő személynek az általa lakott lakás közüzemi költségeinek enyhítése céljából lakhatási támogatást nyújthat. A támogatás havi összege 2.500,- Ft. A támogatás a villamos energia költségeihez történő hozzájárulás esetén 1 év időtartamra, természetben, előre fizetős mérőóra feltöltésével, a támogatás szolgáltató részére való folyósítással történik. A támogatás víz és csatornadíj költségeihez történő hozzájárulás esetén egy év időtartamra, természetben, a szolgáltató részére való folyósítással történik.

Lakhatási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 230%-át, egyedül élő esetében a 300%-át. A lakhatási támogatásra egy háztartás a kérelmező nevére szóló egy közüzemi mérőóra vonatkozásában jogosult. A villamos energia valamint a víz és a csatornadíj költségeihez történő hozzájárulás esetén a támogatás a kérelem benyújtását követő hó 1. napjától kerül megállapításra.

Lakbérttámogatás

Az önkormányzat egy év időtartamra lakbérttámogatást állapíthat meg a városban lakásbérleti szerződéssel rendelkező szociálisan rászorult személyeknek. Lakbérttámogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 230%-át, egyedül élő esetében 300%-át. A kérelmező a lakbért támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg köteles csatolni az érvényes és hatályos lakásbérleti szerződést.

A lakbért támogatás a kérelem benyújtását követő hó 1. napjától kerül megállapításra egy év időtartamra.

Az önkormányzati bérlakásra igényelt lakbérttámogatás minden hónap 5. napjáig közvetlenül a bérlő lakbérszámláján jóváírásra kerül. Az egyéb lakbérttámogatás esetén nyújtott hozzájárulás készpénz formájában a támogatást igénylő részére kerül folyósításra.

f) eladósodottság

Komoly problémát jelent napjainkban az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű alacsony jövedelmű idős vagy gyermekes családok esetében. A legveszélyeztetettebb csoportok a kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok.

A lakosság eladósodását mutatja a hivatalhoz érkezett Végrehajtó Irodák által küldött hirdetmények száma, valamint a települési támogatások iránt megnövekedett igények száma is.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. A szociális törvény rendelkezik az adósságkezelési szolgáltatásról is, amely akkor nyújt támogatást, ha már összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék. Mivel városunk

lakosság száma nem éri el a 10.000 főt, így sajnos ez a támogatási forma Kunszentmárton lakossága számára nem elérhető.

Tapasztalataink alapján elmondható, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralekók felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése. Sajnos ez az utóbbi évben már egyre jobban látszik és - az energiaárak emelkedését nézve - a jövőben még nagyobb probléma lesz, sok család megélhetése fog veszélybe kerülni.

Ha a szociálisan rászorult, segélyben részesülő hátrányos helyzetű családok területi eloszlását megnézzük a településünkön, látszik, hogy a legnagyobb számban bizonyos településrészekről, kerülnek be az önkormányzat, valamint a Családsegítő Szolgálat látóterébe. Ezek a részek, utcák már évek óta zömében a roma családok otthonait képezik.

A Szociális Ellátási Központ illetve a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal munkatársai próbálnak segítséget nyújtani a nehéz helyzetben lévő családok problémáinak kezelésében. (védett fogyasztó/ méltányossági kérelem, részletfizetés kérelmezése, stb.)

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Városunk mezőgazdasági jellegéből adódóan vonzáskörzetében több tanya ingatlan található, amelyek jellemzően magántulajdonban állnak. Az ott élők többsége időskorú. A legnépesebb külterületi lakott hely a volt Állami Gazdaság, és Istvánháza közvetlen a várost átölelve, belterületéhez kapcsolódva található. Az ott élők számára a mindennapi életet a kerékpárút, a járda hiánya, állapota nehezíti.

A település víz, villany, gáz, közművekkel ellátott, telefon, kábel-tv, internet, szervezett szemétszállítás közszolgáltatás biztosított. A lakásokban mindenütt van villany, víz, nagy részük gázzal ellátott. Mindenütt elérhető az internet-szolgáltatás, sokan rendelkeznek a digitális tv-zés lehetőségével.

A település **vonattal és autóbusszal** is jól megközelíthető, naponta több járat indul a közeli nagyvárosokba, megyeszékhelyekre valamint a fővárosba, Budapestre is.

Kunszentmárton közigazgatási területén - az Állami Gazdaság központ és Kungyalu között - az helyi **autóbusszal történő személyszállítási közszolgáltatást** a Kunszenti Kft. végzi. A helyi járatú autóbusz nagy segítséget jelent az iskolások, a munkába járók, valamint az idősek számára egyaránt. A szolgáltató az önkormányzattal karöltve úgy próbálta kialakítani a buszjáratok menetrendjét, hogy azok a tanítási órákhoz, valamint a településen található gyárak munkarendjéhez alkalmazkodjon, ezzel is megkönnyítve a lakosság életét.

Az önkormányzat a közigazgatási területén állandó bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek részére a helyi közlekedés igénybevételéhez évek óta helyi közlekedési támogatást nyújt, pénzbeli rendszeres települési támogatásként, korlátlan számú utazásra jogosító, utazási bérlet árának 100%-a erejéig, melynek feltétele, hogy a kérelmezők

és a velük közös háztartásban élő közeli hozzátartozók jövedelmét figyelembe véve a család egy főre számított havi jövedelme ne haladja meg a szociális vetítési alap összegének 520%-át.

Önkormányzatunk fenntartásában működő Kunszentmártoni Szociális ellátási Központ biztosítja a **falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatást**. Célja, Kunszentmárton közigazgatási területéhez tartozó Kungyalu, illetve a város külterületi tanyás részein a közösségi közlekedés nehézségéből eredő hátrányainak enyhítése, a napi egyszeri meleg étel ételhordóban történő kiszállítása. Az intézmény közreműködik a házi segítségnyújtásban, közösségi és szociális tájékoztatók szolgáltatásában, továbbá az egyéb alapszolgáltatásokhoz való hozzáférésben. Segíti az egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzájutást, gyógyszerkiíratást, segítséget nyújt egyéni, hivatalos ügyek intézésében, bevásárlásban.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;
- c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Településünkön nincs szegregált lakókörnyezet, sem szegregált lakókörnyezetben élő személy. A szegregációval veszélyeztetett területek, valamint a lakosság területi átrendeződésének folyamata Kunszentmárton tekintetében nem releváns.

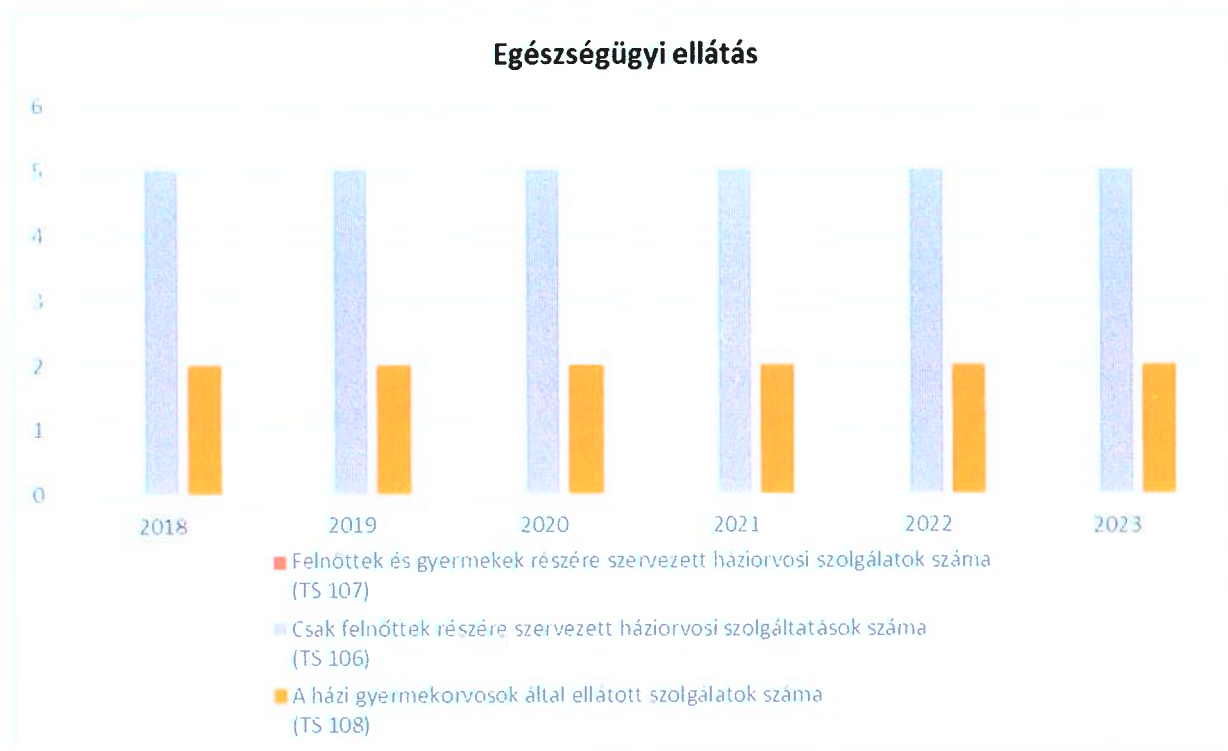
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógysze- rtárak és fiókgyóg- yszertára k száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	5	2	2	334	70,30
2019	0	5	2	2	303	60,35
2020	0	5	2	2	285	57,90
2021	0	5	2	2	279	57,51
2022	0	5	2	2	268	45,27
2023	0	5	2	2	233	38,42

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás terén gondoskodik a háziiorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi

alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról, a védőnői és az iskola-egészségügyi ellátásról. Kunszentmártonban a háziorvosi feladatokat 5 háziorvosi körzetben 4 háziorvos, a házi gyermekorvosi feladatokat pedig 2 gyermekorvos látja el. A fogorvosi alapellátás területén két fogorvosi praxis elégíti ki a lakossági szükségleteket. A 4 védőnői körzetben jelenleg 3 védőnő dolgozik, aki a házi gyermekorvossal szoros együttműködésben végzi munkáját és szükség esetén még helyettesítési feladatokat is ellátnak a környező településeken. Tevékenységükkel a település egészét lefedik, nem kis teherrel a vállukon, hiszen sok gyermeket látnak el a körzeteikben. Az éjszakai és munkaszüneti központi felnőtt és gyermek orvosi ügyelet, 24 órás sürgősségi ügyelet formájában. Az iskola- és ifjúság-egészségügyi szolgálat orvosi feladatait a védőnő és a gyermekorvos látja el.

A Kunszentmártoni Városi Egészségügyi Központ kistérségi betegellátást folytat. Feladat ellátási körébe tartozik a járóbeteg-szakellátás, mozgó szakorvosi szolgálat, gondozói ellátás valamint az alapellátásból a védőnői szolgálat és az iskolaorvosi ellátás. az intézmény Kossuth u. 5. szám alatti telephelyén látja el a járó-beteg szakellátást, míg a védőnői szolgálat és az iskola egészségügyi ellátás a Kossuth u. 6. szám alatt történik.

Városunk kórházzal nem rendelkezik a legközelebbi kórház mintegy 25 kilométer távolságra, Szentesen található.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz; való hozzáférés;

A háziorvosok, házi gyermekorvosok és fogorvosok, valamint a védőnői szolgálat, az iskola egészségügyi ellátás résztvevőinek a vonatkozó egészségügyi ágazati jogszabályokban meghatározott feladatai között hangsúlyos a prevenció, amely egyik eszköze a szűrőprogramok szervezése és lefolytatása. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

A védőnő személyes és közösségi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése, korai felismerése valamint az egészségfejlesztés céljából a várandós anyák, a 19. életévet be nem töltött személyek, valamint a családtervezés időszakában lévő személyek számára.

Városunk közigazgatási területén 4 védőnő látja el feladatát, melyek a következők:

- gyermekorvossal közösen végzett tanácsadás heti 2x2 órában
- óvodai tisztasági szűrővizsgálatok
- általános iskolai szűrővizsgálatok (testi fejlettség mérése, vérnyomásmérés, golyvaszűrés, mozgásszervi vizsgálatok, érzékszervi vizsgálatok)
- csecsemőknél, kisgyermekeknél, és iskolásoknál a folyamatos és kampányoltások megszerzése, melyek 100 %-ban teljesítettek
- folyamatos kapcsolattartás és együttműködés az egészségügyi alapellátás és ezen belül a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, továbbá a szakellátás, közoktatás, a szociális és családsegítést végző intézmények, valamint a rendőrség illetékes szakembereivel

- általános iskola igénye alapján egészségnevelő előadások tartása

A védőnői szolgálat minden alkalmat megragad – a tisztasági és a szűrővizsgálatok során is – arra, hogy a helyes életmódra, személyi higiéniére, táplálkozásra, valamint a mozgás fontosságára, a káros szenvedélyek mellőzésére felhívja a figyelmet.

A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997.(XII.18.) NM. rendelet alapján – önkormányzatunkkal együttműködve- évente Kunszentmártonban egy alkalommal egy hónap időtartamra tüdőszűrő vizsgálatot végez a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Hetényi Géza Kórház - Rendelőintézet Tüdőgondozó Intézete.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés;

A nem intézményi körülmények között ellátásban részesülő, fogyatékkal élő, szenvedélybeteg, vagy pszichiátriai beteg személyek rehabilitációs ellátására városunkon belül nincs lehetőség, de az ellátáshoz való hozzáférést a családsegítők segítik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése;

Településünkön a közétkeztetést a Szarvas Kontakt Kft. szolgáltatási szerződés keretében biztosítja, mely megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése azon követelményének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Biztosított az életkor specifikus étrend.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: Önkormányzati adat

Népkonyha településünkön nem üzemel.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Kunszentmártonban viszonylag sok lehetőség van a lakosság számára, hogy szabadidejüket sportolással tölthessék.

A **futás** kedvelői előszeretettel használják a Körös gát Kunszentmárton Szelevény közötti szakaszát. Új lehetőségként épült meg a Széchenyi lakótelepen egy salakos futópálya. Hagyományos rendezvény a Hármas Körös Gáti Futás, melyet minden év tavaszán rendeznek a szervezők. A **kosárlabda** iránt érdeklődők számára is van lehetőség Kunszentmártonban a gyakorlásra a Dani Margit Sportcsarnok melletti pályán. A **labdarúgás** fiatal kedvelői szívesen használják a Széchenyi lakótelepen, az Epreskertben és a Körös parton található füves pályát. Előzetes egyeztetés után egyre többen használják a Széchenyi iskola udvarán található műfüves pályát is.

A **vízisport** az elmúlt időszakban is és a következő időszakban is kiemelt fejlesztési terület. Pályázati forrásból kajakokat, kenukat és motorcsónakot kapott Önkormányzatunk. Megalakult a Kunszentmártoni Vízi Szabadidős Egyesület, mely célja a vízi sportélet visszaállítása Kunszentmártonban. Céljaik megvalósításához az Önkormányzat működtetésre átadta a kapott hajókat. Az egyesület a következő időszakban erősíti tevékenységét és nyit a város lakossága felé.

Az elmúlt időszakban 2 workout gyakorlópálya is kialakításra került, ahol a sportág kedvelői szabadon gyakorolhatnak. A sportág népszerű a fiatalok körében, versenyeken is indulnak. A fiatal korosztály részére szervezett formában működik karate oktatás. A legügyesebbek versenyeken próbálhatják ki tudásukat.

A **lovassport** kedvelőit a Szent Márton Lovas Egyesület fogadja. Akik a szabadidős tevékenységen túl versenyszerűen is szeretnék üzni a sportágot, erre is van lehetőségük. Az egyesület minden évben megrendezi a Szent Márton Fogathajtó versenyt. Emellett a Szandi Lovas Farm és a TAMINA Lovas és Sportegyesület is lehetőséget biztosít lovaglásra és versenyeztetésre is. A **tánc** – mint mozgásforma – is jelen van városunkban. A Dalma Dance Klub folyamatosan biztosít versenyzési lehetőséget is a fiatalok számára. A Klub stabil, népszerű és számos rangos versenyt nyertek meg az elmúlt időszakban is.

A sport, a mozgás azonban mint tudjuk, nem csak felnőttkorban, hanem már gyerekkorban is meghatározó, és a gyerekeket illetően a szülők feladata, hogy a televízió előtt eltöltött idő helyett a szabad levegőre invitálják gyermekeiket, ahol a mozgás örömeiben részük lehet. Kunszentmártonban **8 játszótér** áll a lakosság rendelkezésére, melyek vagy teljes egészében vagy részben már felújításra kerültek:

- ☐ Széchenyi lakótelep óvoda előtt
- ☐ Széchenyi lakótelep iskola előtt
- ☐ Dani Margit Sportcsarnok mellett – utcai fitness eszközök is telepítésre kerültek
- ☐ Köztársaság téren
- ☐ Epreskertben
- ☐ Kossuth utcai lakótelepen
- ☐ Szabadstrand területén
- ☐ Kungyalu településrészen a Művelődési ház melletti parkban

Kunszentmártonban is megfigyelhető a lakosság egy szűkebb részének fokozatosan növekvő érdeklődése a testedzés szolgáltatásszerű igénybevételére, hiszen manapság egyre inkább előtérbe került az egészséges életre való nevelés, odafigyelés. Városunkban kettő **konditerem** áll a lakosság rendelkezésére, ahol akár személyi edző segítségével formálhatják alakjukat.

Az edzőtermeken kívül a Dani Margit Sportcsarnok is helyet biztosít a különböző sportfoglalkozások megszervezésére. Mivel a lakosság igényt tart ezekre a foglalkozásokra, főként a téli időszakban, amikor a szabadidősportok inkább háttérbe szorulnak, ezért a Dani Margit Sportcsarnok is közkedveltnek számít a hobbiportolók között.

Kunszentmártonban mindezen sportok mellett a **horgászat** is évről-évre nagyobb teret hódít, ugyanis a helyi városlakók már több mint 10 %-a űzi ezt a sportot. A helyben található Csengedi holtág, melyet a Körös Horgász Egyesület üzemeltet valamint a Bányató, melyet a Fekete István Horgászegyesület üzemeltet lehetőséget biztosít a horgászok számára, hogy szabadidejüket az általuk kedvelt sporttal tölthessék. A horgászatnak nagy jelentősége van a gyermekek nevelése szempontjából is. A Körös Horgász Egyesület rendszeresen szervez kishorgász tábor, melynek célcsoportja az óvodás korosztály.

A szabadidősport egyesületi vagy közösségi szinten működik. Az Önkormányzat – anyagi lehetőségei függvényében – támogatja ezen egyesületeket és közösségeket. A támogatást elsősorban az adott sportágat népszerűsítő, nyitott rendezvények lebonyolításához nyújtja. Különösen:

- Hármas Körös Gáti futás
- Körös parti Sportnap
- Kunszentmártoni Erőfesztivál

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ biztosítja. Ellátotti köre minden korosztályra kiterjed, magzati kortól az idős korig közvetít szolgáltatásokat, segít az egyének, családok problémáinak rendezésében. Az intézmény komplex segítséget nyújt az intézmény szolgáltatásait igénybevevők önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez, önkéntesek és segítő közösségek bevonásához, valamint ellátja az ügyfelek jogainak fokozott védelmét. E tevékenységeket a következő szociális alapszolgáltatásokon keresztül biztosítja: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, idősek klubja, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás. A Családsegítő Szolgálat a családgondozás keretében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. A kapott jelzés alapján a családsegítő szolgálat munkatársa felveszi a kapcsolatot a szociális és/vagy mentálhigiénés problémákkal küzdő családdal, személyrel és tájékoztatja a problémára vonatkozó a családsegítés körében nyújtható szolgáltatásokról.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

A Kunszentmártoni Rendőrkapitányság illetékességi területén 2014 szeptemberétől kezdve 1 fő drog-prevenációs összekötő látja el feladatát az általános iskolákban és a helyi középiskolában

megtartott bűnmegelőzési előadások keretein belül. Továbbá igény szerint felkérésre eleget tesz e témában történő előadás megtartására, akár szülőknek akár pedagógusoknak, valamint civil szerveződések drogrevenüciós pályázatainak végrehajtásában. A 2021. évi Drogrevenüciós feladatterv keretében a kábítószerrel, gyógyszerhamisítással kapcsolatos bűncselekmények felderítése, felszámolása és megelőzése érdekében – különös tekintettel a terjesztői magatartás visszaszorítására az Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadói program keretén belül – 2021. szeptember 16. és szeptember 30. között drogrevenüciós előadássorozat megtartására került sor a Karcagi Szakképzési Centrum Kunszentmártoni Technikum és Szakképző Iskolában, összesen 11 előadás megtartásával. A Kunszentmártoni Alapfokú Művészeti Iskola Széchenyi lakótelepi Telephelyén 1 alkalommal került sor drogrevenüciós előadás megtartására.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

i) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein b) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A szociális és egészségügyi ellátórendszeren belül pozitív diszkrimináció nem érvényesül településünkön.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

e) helyi lakossági önszerveződések.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	igen	12086	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, melyeket ki kell aknáznunk. A lakosság egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük. Kunszentmárton közösségi életében mindig jelentős szerepe volt a kultúrának, különösen a zene-, a képző- és iparművészet területén alkottak és tevékenykedtek és mai napig is tevékenykednek tehetséges művészek városunkban.

A színes programokban gazdag kulturális élet a **Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ** (továbbiakban: KÁMK) által összefogott, jól felkészült és komoly tapasztalatokkal rendelkező szakemberek munkáját dicséri.

A helyi kultúra és művelődés, valamint a hagyományok ápolásának, a rendezvények megszervezésének egyik fő színtere Kunszentmárton szülöttéről, a Nemzet Színészéről, Szabó Gyuláról elnevezett Szabó Gyula **Kulturális Intézmény és Kiállítóterem**, mely programjain, rendezvényein és kiállításain keresztül hétről-hétre új élményben részesíti látogatóit. A **KÁMK Helytörténeti Múzeum** állandó és időszaki kiállításai, az új épületben kialakított látványtár és az előadóteremben szervezett előadások szintén folyamatosan várják az érdeklődőket. A múzeum összetartja a helytörténeti kutatás alapítóit – ezen a területen kiemelkedő Józsa László munkássága - és népművészeit, valamint élvezetes múzeumpedagógiai foglalkozásokra invitálja a diákokat. Továbbá hatékonyan közreműködik a „Kincses Kulturóvoda” eseményein, a **KÁMK József Attila Könyvtárral** karöltve, mely szintén bevonja különböző tevékenységekkel a fiatalabb korosztályt is szellemi műhelyeibe és az olvasni vágyókon kívül helyszínt biztosít továbbképzésekhez, előadásokhoz, versenyekhez. Szinte elválaszthatatlan ezektől az intézményektől a **Hagyományörző és Nyugdíjas Egyesület** tevékenysége, a **Dalkör**, a **Hímzőkör**, a **Gyűjtőkör** és az önállóan működő „Csengedi” Hímzőkör hagyományörzése.

A város életében fontos szerepet játszanak a művészeti iskolák. A **Rajziskola** ma már a Kunszentmártoni Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola része, mely hagyományosan minden februárban megrendezi télbúcsúztató felvonulását, valamint képzőművészeti alkotásaival folyamatosan díszíti a Bartók Béla Terem falait. A rendezvényeken kézműves foglalkozásokkal, például mézeskalács díszítéssel, nemezeléssel, bőrizéssel vagy csuhéfonással szórakoztatják a gyerekeket. Szintén a Bartók Béla Teremhez kapcsolódik a Kunszentmártoni Alapfokú Művészeti Iskola, a Kunszentmártoni Fúvószenekar és a **Vivace kórus** közösségi tevékenysége. Átaluk kerülnek megrendezésre koncertek, növendékhangversenyek évente többször is megrendezésre, minden városi eseményen megjelennek.

A táncklubok is aktívan működnek a településen. Szívesen vállal fellépést a **Dalma Dance Klub**, a **Szilver Táncsoport Egyesület**, és a **hagyományörző Ternipe Táncsoport**.

Aki a hagyományok, a hit, a bajtársiasság képviselőit szeretné megismerni Kunszentmártonban, a **Napsólyom Baranta** Egyesületre számíthat. Az ünnepségeket díszruhába öltözve az ostormenettel, csapatepítő bemutatókkal, harci játékokkal színesítik.

Az egyházak aktívan kapcsolódnak be a városi élet forgatagába. A **Keresztény Értelmiségek Szövetsége (KÉSZ) kunszentmártoni csoportja** havi rendszerességgel irodalmi, történelmi, földrajzi illetve egyházi témájú előadásokat szervez a plébánián és a Szent Márton Látogatóközpontban, valamint az Elszármazottak Találkozójának fő szervezői. Eseményeiket a **Szent Márton Énekkar** egyházi énekei teszik hangulatosabbá, emelkedettebbé. A Szent Márton Plébánia épületében működő Szent Márton Alapítvány, - mely a Kunszentmártoni Római Katolikus Egyházközség közhasznú alapítványa - az Önkormányzattal kötött együttműködő szerződés keretében turisztikai Információs Pontot működtet a fenntartásában lévő Szent Márton Látogatóközpontban, valamint közfoglalkoztatási program keretében végzi a kunszentmártoni temetők fenntartási munkáit. Továbbá 2022-23-ban kialakított új kommunikációs stratégia alapján a Kunszentmártontól Tiszapüspökig vezető alföldi Szent Márton Zarándokút népszerűsítését és a zarándokturizmusba való bekapcsolását is feladatának tekinti. Ebben az évben a Református Egyházközség rendezvénysorozattal készül a reformáció 500. évfordulójára. A Hetednapi Adventista Egyház rendszeresen kedveskedik családias, hangulatú hangversenyekkel a zenét kedvelő közönségnek.

A népzénészek a város határain kívül öregbítik Kunszentmárton hírét. **Szűcs Miklós népzénész és Makra András néptánc tanár** gyermekek és felnőttek szórakoztatására szívesen rendeznek műsort, ők a Táncház oszlopos tagjai. **Balla Tibor** Vass Lajos díjas és Arany páva díjas népzénész tekerőlant játékaival tartja életben korunk és a jövő generációja számára a népzenei dallamokat. Az Alkotók Szabad Társasága festőket és képzőművészeket fog össze, akik évente szerveznek alkotótábort. Egy-egy hétig elmélyülten dolgoznak egymást inspirálva, majd műveikből szívesen szerveznek kiállításokat. A képzőművészek közül **Tóthné Gácsi Anna**, a helyi Rajziskola alapítója gyakran lepi meg a rendezvények résztvevőit mézeskalács műalkotásaival, melyet elfogyasztásra ajánl fel a közönségnek. **Mucsi Ferenc** fazekas mester Bozsik Kálmán világhírű keramikus örökségét viszi tovább. A 2016-os Milánói Világkiállításon méltón képviselte városunkat, hazánkat.

Kunszentmárton a látnivalók mellett gazdag programokkal is várja lakóit és vendégeit. Minden év áprilisában elkezdődnek a sokakat megmozgató a sportrendezvények, ezek közül több éve a **Hármas-Körös-Gáti futás**, a **Roncsderbi**, a **Szent Márton Fogathajtó Kupa** és a tavasznyári időszakban további lovas versenyek kerülnek megrendezésre. Hagyományosan májusi esemény a **májális** és a **városi gyermeknap**. Júniusban pár év kihagyás után újra megrendezésre kerül a hagyományos Tiszazugi Zenei Fesztivál. Június utolsó hétvégéje igazi csemege a kultúra rajongóinak, ekkor kerül sor a **Múzeumok Éjszakájára**, mely 2016-ban Nívódíj elismerésben részesült. Júliusban hagyományos rendezvényeink a **Körös-parti Sportverseny** és a **Szent Márton Társulat** évadzáró előadása. Augusztusban **Szent István ünnepéhez** kapcsolódva várjuk programjainkkal a városba látogatókat. Szeptember közepén a **Városonapon** a főként szórakoztató események mellett rendezzük a **Körösí Halétel Főző Versenyt** és az **Erőfeszítvált**, melyek egyre népszerűbbek. Novemberben a város névadójára emlékezünk a **Szent Márton Napok** rendezvénysorozattal. Az évet a téli ünnepek kör zárja a december 6-i **Mikulás-nappal**, a karácsonyt megelőzően a **Fény ünnep**tel, mely keretében koncert és szertűz fogadja az érdeklődőket. Az év utolsó eseménye az elmaradhatatlan **Szilveszteri** mulatság. Mindezek mellett a város nevelési-oktatási intézményei, a civil szervezetek, közösségek számos programot nyújtanak az egész év folyamán.

Testvérvárosaink

A testvérvárosi kapcsolat a kulturális, gazdasági élet különböző területein teremt lehetőséget az együttműködésre: művészet, oktatás, üzleti, vállalkozói partnerkapcsolatok révén, melyet az Európai Unió pályázati úton támogat.

Kunszentmárton határon átnyúló testvérvárosi kapcsolatok:

- Csíkszentmárton, Erdély (Románia)
- Teterow, Németország
- Sztryszawa, Lengyelország
- Verbőc-Feketepatak, Ukrajna
- Nádszeg, Szlovákia
- Magyarcsernye, Szerbia

Országhatáron belüli testvérvárosi kapcsolatban Jászapáti városával állunk.

A társadalom nem mondhat le az öngondoskodásról, ugyanakkor szereplői nem csak önmagukért, hanem embertársaikért is felelősek. A civil szervezetek sokszínű tevékenységükkel hozzájárulnak a város fejlődéséhez. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait.

A Szociális Ellátási Központ, a Magyar Vöröskereszt kunszentmártoni szervezete, a Karitasz élen jár az adománygyűjtés, adományozás területén.

Településünkön a Munkás Szent József Szociális Szövetkezet a TANDEM program keretében már évek óta foglalkozik képzetlen, szegény és roma származású családok aktív szociálpolitikai eszközökkel történő felzárkóztatásával.

Az Angyalszárny Civil társaság küldetése is az, hogy könnyebbé tegyék a Kunszentmártonban élő rászorulóknak életét. Ruhák, bútorok találnak új gazdára a jóvoltukból, de támogatóik segítségével élelmiszert is juttatnak a családokhoz a helyi vendéglátók és magánszemélyek felajánlásának köszönhetően.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. Törvény 115-116. §. bekezdései rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladatra.

A nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi, oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint a településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv. 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére- annak székhelyén- biztosítja az önkormányzati működés személy és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Kunszentmártonban 1995 óta folyamatosan működik a Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Az önkormányzat jó kapcsolatot alakított ki hivatalunkkal, az oktatási intézményekkel, illetve a szociális ágazatban dolgozó munkatársakkal. Ennek köszönhető, hogy állandó meghívottjai a városban megrendezésre kerülő programoknak.

Az önkormányzat évente beszámol és tájékoztatást ad éves munkájáról, melyet az elfogadott munkaterv szerint, illetve az aktuális eseményekhez igazodva végeznek.

Szakmai munkájuk során fontos küldetésüknek tekintik a kulturális hagyományok ápolását, identitásuk erősítését. A Ternipe roma hagyományőrző táncsoport számos városi rendezvényen fellépett.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányok Sok esetben nem biztosított a megélhetés, a ruházkodás, az alapvető élelmiszer a mélyszegénységben élők számára	Életviteli tanácsadás saját környezetben Kertművelés elősegítése és támogatása, vetőmagcsomag biztosításával, felvilágosító tevékenységgel Együttműködés az országos, helyi karitatív szervezetekkel
Magas a támogatásokban részesülő, munkaképes korúak száma	Civil szervezetek képzési programjairól szóló tájékoztatás bővítése, elérhetővé tétele Foglalkoztatásba történő bevonás elősegítése, információnyújtással a vállalkozások, célcsoport részére
Alacsony iskolai végzettségűek magas aránya, az alacsony iskolai végzettségűek számára kevés esély a munkavállalásra	Helyben olyan munkahelyek létrehozása, támogatása, betelepítése, ahol az alacsony képzettségűek is hasznos munkát végeznek
Gyakori közöttük a feketén, esetleg napi bejelentéssel történő alkalmazás	

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek)

Az Alaptörvény kimondja, hogy minden gyereknek „joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz” (XVI. cikk 1. bek.).

Magyarország jövőjét a gyermekek jelentik. A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényben kihirdette a Gyermekek jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007.(V.31) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007–2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de különösen azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

Az Európai Bizottság egy 2019-es becslés során arra az eredményre jutott, hogy az Európai Unió területén élő gyermekek majdnem 22,2 %-a olyan háztartásban él, amely ki van téve a szegénység, illetve a társadalmi kirekesztettség kockázatának, ezért elkötelezett a gyermekszegénység felszámolása mellett. Többek között ezért is hozták létre az Európai Gyermekgarancia programot, melynek célja, hogy 2030-ra legalább ötmillió gyermeket emeljen ki a szegénységből azzal, hogy mindenki számára biztosított legyen a hozzájutás az egészségügyi ellátáshoz, az oktatáshoz, a gyermekgondozáshoz, a tisztességes lakhatáshoz, valamint a megfelelő táplálkozáshoz.

Az európai gyermekgarancia célja a nemzedékről nemzedékre öröklődő hátrányos helyzet megszüntetése és háttértől függetlenül egyenlő esélyek teremtése a gyermekek számára.

Az Európai Unió tagállamainak, így Magyarországnak 2022. év végén nemzeti akciótervet kellett készítenie az Európai Bizottságnak, amelyekben részletesen beszámolt róla, hogy milyen módon fogja 2030-ig a gyakorlatba átültetni a program alapelveit. A konkrét előrehaladásról később két évente kell majd beszámolni, így az akcióterv sikerességéről még információval nem rendelkezünk.

Az Európai Unió gyermekszegénységgel kapcsolatos adatok Magyarországon is visszatükröződnek.

Több tanulmányból is kiderül, hogy a magyarországi lakosok 74 százaléka az uniós szegénységi küszöb alatt él, a rossz lakhatási körülmények között élő kiskorúak aránya pedig 19-ről 27 százalékra emelkedett, ez azért is elgondolkodtató, mert a már kisgyermekkorban megtapasztalt veszélyeztetettség, kiszolgáltatottság és kirekesztettség is hatást gyakorol arra, hogy valaki később milyen eséllyel lesz sikeres az életben.

Az UNICEF szerint a magas színvonalú kisgyermekkorai nevelés és gondozás segít csökkenteni a szegénységnek a gyermekek oktatására és egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréseire gyakorolt negatív hatását.

A veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó. A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több, mint a felét foglalja magában.

- A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás, a gyermek számára veszteség.
- A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás és bántalmazás.

- Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérré is. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos tartózkodás.

- A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti, a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijában: alkoholizmus, bűnöző családi környezet. Ezek alapján elmondható, hogy a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az egyik legsürgősebb feladat, ez az a terület, amelyen elmaradás figyelhető meg a magyarországi helyzet és az Európai Unió között

A gyermekek helyzetét vizsgálva mindenképpen meg kell említenünk két dolgot, mely gyökeresen érintette/érinti a családok, gyermekek mindennapjait: a koronavírus-járványhelyzet, valamint az orosz-ukrán háború.

A 2020-ban kirobban járványhelyzet következtében az online oktatás elrendelése, majd megszüntetése, más, a korábbtól eltérő élethelyzetet alakított ki náluk is. Többen arról panaszkodtak, hogy nehéz visszazoktatni a gyermekeket az iskolai életre, az ott elvárt viselkedésre, a megkérdozett szakértők többnyire úgy látták, hogy az első lezárást követően a hátrányos helyzetű gyerekeknél a távoktatás nem működött. A zárást követően olyan hátrányokat halmoztak fel, amit csak rengeteg energia és időráfordítással lehet visszahozni a zárás előtti szintre. A gyerekek elszoktak a rendszerességtől, a tanulástól, a tananyaggal egyedül, nagyjából mindenfajta segítség nélkül képtelenek voltak megbirkózni, és ennek hatása – főként a hátrányos helyzetű gyermekek esetében még most is érezhető.

Alapvetően megállapítható, hogy hátrányos helyzetű területeken élők mindennapjait tovább rontották a járványhelyzet miatt hozott rendelkezések. A munkaerőpiaci helyzet megváltozott, ezzel összefüggésben a családok anyagi helyzet tovább romlott. Ezek a problémák hatványozottan érintették az egyszülős családokat. Az egyik legfontosabb probléma az oktatással kapcsolatosan az volt, hogy a hátrányos helyzetű családok nem rendelkeztek sem a digitális oktatáshoz szükséges eszközökkel, sem az eszközhasználatot támogató tudással, készséggel, ezen problémák súlyosságára a járványhelyzet mutatott rá. A pandémia alatti bezártság, bizonytalanság hatalmas sérüléseket okozott az emberek, gyermekek mentális egészségében.

Alighogy fellelegezhettünk a járványhelyzet végével, máris jött az újabb trauma: a jelenleg is tartó orosz-ukrán háború. Ennek negatív hatását a magyar családokra, gyermekekre folyamatosan érezzük, hiszen a magas infláció és az alacsony gazdasági növekedés, valamint a magas munkanélküliség egyszerre van jelen Magyarországon.

A fentiekben leírtakra visszavezethető, hogy az elmúlt években a dolgozói szegénység aránya is növekedett Magyarországon, vagyis egyre többen vannak, akik rendszeres munkavégzés mellett is szegénynek számítanak, ez mindenképpen hatással van a gyermekekre is.

Számos tanulmány foglalkozott/foglalkozik a problémával, melyek célja minden esetben az, hogy meggyőzze a közvéleményt - és a politikusokat - arról, hogy a gyerekekbe történő társadalmi befektetés az egyik legjobban jövedelmező tevékenység.

A kormány célja az utóbbi években, hogy minél több fiatal vállaljon gyermeket, ez a jelenlegi családtámogatási rendszeren is visszatükröződik. Igazán nagy családtámogatás pedig a nagycsaládosok számára elérhető, ahol legalább 3 gyermek van. Ennek természetesen megvan

a valódi, racionális mérték, hiszen ha egyre kevesebb gyerek születik, egyre kevesebb adófizető lesz a következő évtizedekben, akiknek viszont az egyre növekvő számú nyugdíjast kell eltartani. Ezt nem tudja a magyar kormány finanszírozni, így minél nagyobb kedvet kell hozni a fiatal pároknak a gyermekvállalásához. Az anyagi terhek csökkentése pont ezt a kedvet hozhatja meg.

A családtámogatások fajtái a következők:

- Családi pótlék
- Anyasági támogatás
- Gyermekgondozást segítő ellátás (CSED, GYED, GYES)
- Gyermeknevelési támogatás

Emellett pedig különböző hitelek, kedvezmények, egyszeri visszatérítések is segítik a családokat, például:

- CSOK
- Babaváró hitel
- Lakásfelújítási támogatás
- Élethosszig tartó SZJA-mentesség és 30 év kor alatti SZJA-mentesség
- ÁFA-visszatérítési támogatás
- Adóvisszatérítés

A népességfogyást sajnos a statisztikai adatokat látva az előbbi támogatásokkal sem sikerült megállítani, a születésszám továbbra is évtizedes mélyponton van, 2022-ben minden idők második legalacsonyabb születésszáma mutatkozott.

Az egyenlőtlenségek tovább növekedtek, hiszen a családtámogatási rendszer alapján aki többet keres, jobban jár:

- a CSOK azoknak segítség, akik képesek a lakás vételárának többi részét kifizetni,
- a felújítási támogatást azok vehették igénybe, akik előbb ki tudták fizetni a teljes összeget, utána igényelheték vissza a felét,
- a nagycsaládosok autóvásárlási támogatását is azok kérhették, akik önerőt összegyűjtöttek,
- a csecsemőgondozási díjat és a gyedet is az anya fizetésének arányában határozzák meg, vagyis aki többet keres, jobban jár, ráadásul akinek nem volt a szülés előtti két éven belül 365 nap munkaviszonya, az nem kaphatja meg,
- a családi adókedvezmény is annál nagyobb, minél magasabb a pár fizetése.

A szegénység, mélyszegénység gyerekkori megtapasztalása az egész életre kihathat. A szegénység nemcsak a gyermek testi növekedésére kiható tényező, hanem értelmi, érzelmi és szociális készségeinek fejlődését is befolyásolja. Az egészséges gyermekkor biztosításához a szegénységnek ezt a szintjét mihamarabb fel kell számolni.

Nagyobb eséllyel lesz nélkülöző az a gyermeces család, ahol a szülő alacsony iskolai végzettségűek és/vagy nincs rendszeres munkájuk. Gyakoribb a szegénység az egyszülős családokban, valamint ott, ahol három vagy több gyermeket nevelnek. Kiemelkedően gyakori a roma családokban, ahol az említett kockázati tényezők halmozottan jelentkeznek.

A szegénységben vagy a szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékkal élő gyermekek. A fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedést igényel. Az iskolázottság és foglalkoztathatóság növelése, valamint az intézményi ellátottság területi egyenlőtlenségeinek mérséklése a gyermekszegénység mértékét csökkentené. Az oktatás jelentősége a szegénység kezelésében talán a leghangsúlyosabb, nemcsak az iskolázottság szintjét szükséges emelni, hanem az oktatás színvonalát is.

Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában.

Településünk esetében elmondható, hogy a helyi ellátórendszer megfelelően kiépült, különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi ellátó rendszer a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások, szakellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt) meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A településen ezen ellátások fajtái:

- Pénzbeli és természetbeni ellátások:
 - rendkívüli települési támogatás,
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzet megállapítása,
 - gyermekétkezés, szünidei gyermekétkeztetés.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások (integrált szervezeti formában működő Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központon keresztül):
 - családsegítés,
 - a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - a gyermekétkeztetés,
 - bölcsőde.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi Osztálya járásközpontként látja el a gyámhatósági feladatokat (védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, stb).

Az alábbiakban statisztikai adatokkal mutatjuk be a településünkre jellemző, lakosság kor szerinti összetételét, melyből az alábbi következtetéseket vonhatjuk le.

Településünkön a lakosságon belül a gyermekek aránya 2018-2023 között növekvő tendenciát mutat, emellett a 65 év feletti lakosság aránya is növekedett. Ebből adódik, hogy az öregedési index értéke is évről évre romlik, ez mutatja, hogy hány 65 évesnél idősebb ember jut száz gyermekkorúra (14 évnél fiatalabbra)

A születések száma csökken, ugyanakkor a halálozások száma nő, ezért településünk esetében sajnos természetes fogyról beszélhetünk, mely tendencia a 2022-es évet követően sajnos ismét csökkenni látszik.

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 809	3 997	7806	48,80%	51,20%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			212	2,72%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	526	435	961	6,74%	5,57%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	114	101	215	1,46%	1,29%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	2 174	2 028	4202	27,85%	25,98%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	267	303	570	3,42%	3,88%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	728	1 130	1858	9,33%	14,48%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	1 777	965	184,15%
2019	1 821	967	188,31%
2020	1 859	971	191,45%
2021	1 858	961	193,34%
2022	1 888	969	194,84%
2023	1 861	952	195,48%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-8,42
2019	-8,95
2020	-9,10
2021	-11,79
2022	-6,57
2023	-8,31

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetettség olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

Elsősorban a család feladata, hogy gyermeke részére biztonságot, védelmet nyújtson, szükségleteiről gondoskodjon, hogy egy harmonikusan fejlett, a közösségbe beilleszkedni tudó kreatív személyiség nevelkedjen.

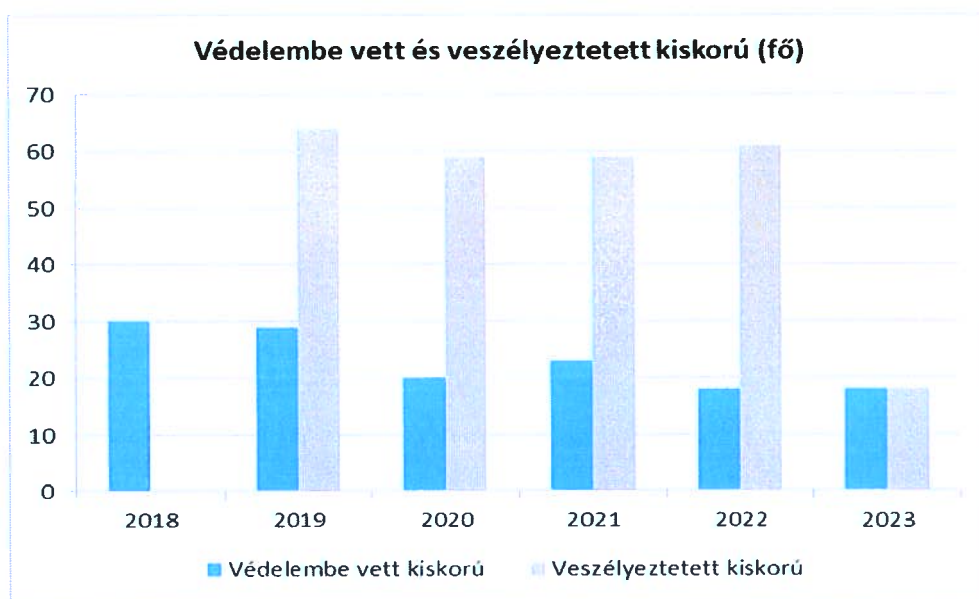
Ha a szülő a gyermek szükségleteiről nem tud gondoskodni vagy elhanyagolja, vagy ha a gyermeket a családja vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, a gyermekvédelmi szakembereknek be kell avatkozni. A beavatkozás azokban a családokban is kiemelt fontosságú, ahol a család nevelési eszközei nem elégségesek.

Településünkön elsősorban az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátásokat igényelheti a szülő, vagy törvényes képviselő a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ Gyermekjóléti Szolgálatnál (5440 Kunszentmárton, Rákóczi Ferenc utca 5.)

Ha a szolgálat segítségével sem képes a szülő gyermeke családban történő megfelelő nevelését, gondozását biztosítani, vagy nem fogadja el a segítséget, akkor a jelzőrendszer jelzése alapján hivatalból kerül sor intézkedésre, védelembevételre.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	30	0
2019	29	64
2020	20	59
2021	23	59
2022	18	61
2023	18	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma ingadozó tendenciát mutat. A gyermekjóléti ellátó rendszer megfelelően működik, a veszélyhelyzet kialakulását többnyire meg tudja előzni.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 67/A.§ (1)-(2) bekezdése az alábbiak szerint szabályoz:

(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében **az alábbi körülmények közül egy fennáll:**

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó

gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33.§-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

- (2) **Halmazottan hátrányos helyzetű** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az **(1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll**, a nevelésbe vett gyermek, az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.
- „

A hátrányos ill. halmazottan hátrányos helyzet megállapítása kérelem alapján határozattal történik, mely határozatot a gyermek törvényes képviselőjén túl a hivatal a gyermek nevelési-oktatási intézményét is értesíti (a jogerős határozat egy példányának megküldésével) .

Hátrányos, illetve halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek számát településünkön az alábbi táblázatok szemléltetik óvodai, általános iskolai, illetve középszintű oktatásban részesülő gyermekek szerinti bontásban:

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	224	7	3,13
2019	216	2	0,93
2020	226	3	1,33
2021	247	10	4,05
2022	255	8	3,14
2023	262	10	3,82

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	105	22,11
2019	n.a.	42	9,19
2020	n.a.	52	11,33
2021	n.a.	50	11,26
2022	n.a.	42	9,17
2023	n.a.	41	9,56

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanuló számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	0	22	20	0	0
2019	0	0	23	17	4	5
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	61	16
2019	57	23
2020	25	11
2021	32	22
2022	36	22
2023	45	44

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- az ingyenes, vagy kedvezményes intézményi gyermekétkezésre, egyéb feltétel teljesülése esetén – a szünidei gyermekétkezésre,
- természetbeni támogatásra
- egyéb kedvezmény igénybevételére.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	260
2019	259
2020	217
2021	219
2022	159
2023	158

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Településünkön a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma csökkenő tendenciát mutat, melynek oka lehet a korábban jogosultak kiszorulása a rendszerből (főként jövedelemnövekedés, esetleg egyéb okok miatt) és a korcsoportba tartozók (0-24 évesek) számának csökkenése.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Rendkívüli települési támogatás kerülhet megállapításra azon létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő szociálisan rászoruló személyek részére, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadásaik a saját, és családjuk megélhetését jelentősen veszélyezteti (Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2023.(I.30.) önkormányzati rendelete_a szociális gondoskodás helyi szabályairól).

Létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet különösen:

- a) lakhatást biztosító épületet megrongáló, vagy elpusztító, elemi kár,
- b) súlyos vagy életveszélyes sérüléssel járó baleset, maradandó egészségkárosodás,
- c) tartós betegség, vagy rokkantság miatt kialakult jelentős jövedelem-kiesés,
- d) a munkáltató rendes felmondása által bekövetkezett munkanélkülisége, mely az egyedülálló személy, vagy a család megélhetését súlyosan veszélyezteti,
- e) a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása,
- f) tartós élelem hiány,
- g) tüzelőanyag hiány,
- h) haláleset.

Időszakosan, vagy tartósan fennálló, megélhetést veszélyeztető rendkívüli élethelyzet különösen:

- a) kórházi – legalább 3 napot meghaladó - ápolást igénylő betegség, vagy krónikus betegség miatt bekövetkezett gyógyintézeti kezelés,
- b) nem nyugdíjszerű ellátásban részesülő személyek esetében:
 - ba) diagnosztizált krónikus, vagy akut betegség kezelésére rendszeresen szedett gyógyszerek vásárlása,
 - bb) gyógyászati, rehabilitációs segédeszköz vásárlás,
- c) hátralék miatt kikapcsolt közüzemi szolgáltatás (villanyáram, víz, gáz) újra üzembe helyezésének anyagi költsége,
- d) egyedülálló személynek büntetés végrehajtási intézetből történő elbocsátása,
- e) beteg személy ápolása okán kialakult keresőképtelenség,
- f) nyugdíj vagy a megváltozott munkaképességű személyek részére járó ellátás esetében, a jogosultság megállapításának elhúzódása miatti jövedelem kiesés,
- g) a gyermek fogadásának előkészítése,
- h) a gyermek szakorvosi, kórházi, szanatóriumi kezelésével, vagy egészségügyi intézmény által javasolt szolgáltatások, ellátások igénybevételevel kapcsolatos kiadások,
- i) a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásnak, illetve a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése,
- j) egyedülálló szülő gyermekének nevelésével kapcsolatos kiadások viselése,

k) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult gyermekek, óvodai, iskolai nevelésével kapcsolatos egyszeri kiadások viselése,

l) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult fiatal felnőttek felsőoktatási tanulmányaikkal kapcsolatos egyszeri kiadások viselése.

A rendkívüli települési támogatás akkor állapítható meg, ha a kérelmező, illetve a családja jövedelmi viszonyait figyelembe véve az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg:

a) családok, egyedülállók, de nem egyedül élők esetén a szociális vetítési alap összegének 220%-át,

b) egyedül élő esetén a szociális vetítési alap összegének 270%-át.

Az önkormányzat a településen működő oktatási intézmények nappali tagozatán tanuló és a településen lakóhellyel rendelkező személyek részére pénzbeli helyi közlekedési támogatást nyújt.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Településünkön a gyermekétkeztetést a Szarvas Kontakt Kft. szolgáltatási szerződés keretében biztosítja, mely megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése azon követelményének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Biztosított az életkor specifikus étrend.

Biztosított továbbá az, hogy az intézményekben az arra jogosultak igénybe vegyék az ingyenes, illetve kedvezményes étkeztetést

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Településünkön jelen program elkészítésekor az állandó lakosokból 2 fő magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek van.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, telepszerű lakókörnyezet településünkön nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői szolgálat legfőbb feladata a folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakítása, a gyermek nevelésének és szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges

életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása. Kunszentmártonban 4 területi védőnői körzet van, ahol főállású védőnők dolgoznak.

A védőnők először a tanácsadáson találkoznak a várandós anyákkal – mely heti két alkalommal biztosított településünkön – és azt követően folyamatosan tartják velük a kapcsolatot. Cél a várandósság időszakának, majd a megszületett csecsemő fejlődésének figyelemmel kísérése. Erre a Háziorvosi Szolgálat (5440 Kunszentmárton, Kossuth út 6.) épületében tartott tanácsadáson nyílik lehetőség, ahol meghatározott időpontban gyermekorvos is jelen van. A védőnők a családgondozások során győződnek meg a kismamák, anyukák és gyermekeik állapotáról.

A védőnők feladatai közé tartozik:

- várandós anyák és a 0-18 éves korú gyermekek és családjuk gondozása
- tájékoztatás, tanácsadás, az egészségmegőrzés, az optimális környezeti feltételekre vonatkozóan (helyes táplálkozás, káros szenvedélyek megelőzése, egészséges életmód)
- a gyermekek megfelelő érzelmi, értelmi fejlődésének elősegítése, biztosítása, veszélyeztetettség megelőzése.

A védőnők – a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként – egészségügyi veszélyeztetettség esetén a szülész-nőgyógyással, illetve a gyermekorvossal együttműködve gondozzák a családokat, szociális veszélyeztetettség esetén lépéseket tesznek a fennálló körülmények megváltoztatására, mely a Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve valósul meg.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	4	200	232
2019	4	219	222
2020	4	217	229
2021	4	222	232
2022	3	212	195
2023	3	219	183

A táblázat alapján elmondható, hogy az egy védőnőre jutó gyermekszám – bár nem jelentős – de csökkenő tendenciát mutat, melynek oka a lakosságcsökkenés, ezen belül a 0-14 éves korú lakosság csökkenése.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A városban két gyermekorvosi körzet működik területi ellátási kötelezettséggel, ugyanakkor biztosítva a szabad orvosválasztás lehetőségét. A praxisok egymást helyettesítik, így biztosított a folyamatos ellátás. Az orvosok a betegellátás mellett végzik az iskola-egészségügyi, valamint az egyéb gyermek-ifjúsági közösségek prevenciós feladatait is a Védőnői Szolgálat közreműködésével.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi – szociális - oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Kunszentmártoni Tagintézménye a Kunszentmárton, Rákóczi út 2. szám alatt 2013. szeptembere óta lát el korai fejlesztési, oktatási és gondozási feladatokat, a megyei szakértői bizottság által javasolt formában és órakeretben.

A tagintézmény alaptevékenységei szakfeladatonként:

- a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás,
- szakértői bizottsági tevékenység,
- nevelési tanácsadás,
- logopédiai ellátás
- konduktív pedagógiai ellátás
- gyógytestnevelés
- iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás koordinációja,
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

A szakszolgálat tevékenysége nem hatósági jellegű, az intézményben diagnosztizáló, tanácsadó és gondozó munka folyik.

d) gyermekjóléti alapellátás, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

Településünkön a gyermekjóléti szolgáltatás feladatát a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat intézmény keretein belül látja el, melynek alaptevékenysége a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb okból segítségre szoruló személyek, családok számára a krízishelyzet megszüntetése, illetve az ahhoz vezető okok megelőzése, valamint az életvezetési képesség megőrzésének elősegítése.

A gyermekjóléti szolgálat feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztettségének megelőzése, valamint a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése. A gyermek családból történő kiemelésének megelőzése, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatait, önálló szakmai egységként látja el az integrált intézmény keretein belül, településünkön. A családsegítői feladatokat 2021 évben 3 fő közalkalmazott látta el 1 fő szociális asszisztens segítségével.

A családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást Kunszentmártonban 689 fő vette igénybe.

- ügyintézés: 183 fő,
- információnyújtás, tanácsadás 114 fő,
- segítő beszélgetést 102 fő,
- tovább irányítás más szolgáltatóhoz 10 fő
- családsegítés ügykörön belül 111 fő,
- egyszeri ügyintézés 169 fő.

2021. évben összesen: 92 db jelzés érkezett a szolgálathoz. Magánszemélytől 35 alkalommal, köznevelési intézményektől 29, egészségügyi szolgáltatótól 31 alkalommal. Jellemzően több volt azon gyermekek száma, akik nem tudtak visszaintegrálódni az iskolába az előző időszakban kiadott járványügyi intézkedések általi online oktatás miatt, ezért sok volt az igazolt és igazolatlan hiányzás. A hiányzások megnövekedett száma, abból is adódhat, hogy a járványhelyzetre hivatkoznak a szülők, gyakran indokolatlanul is.

Továbbá sok probléma adódott abból is, hogy egyre több a kezelhetetlen, magatartási gondokkal küzdő gyermek. A pandémia miatti családi, párkapcsolati konfliktusok száma is megnövekedett. A járványhelyzet következményeként, a kilátástalanság, bezártság érzés okán megnőtt a pszichés, mentális problémákkal küzdő ügyfelek száma. Kevés a pszichológiai, pszichiátriai, rehabilitációs lehetőség, kevés a pszichiáter, pszichológus szakember.

A gyermekjóléti szolgáltatás alapvető prevenciós feladata az észlelő-és jelzőrendszer működésének a biztosítása. Az intézmény elkészítette az éves Intézkedési tervet, melynek célja a jelzőrendszerrel való kapcsolattartás megerősítése, valamint az ismeretterjesztés, a veszélyeztető helyzetek elhárítására. A jelzőrendszer működésével kapcsolatban elmondható, a jelzőrendszer tagjai gyakran szóban teszik meg jelzésüket, írásban nem vállalják fel vélhetően félve az esetleges következményektől.

A Család- és Gyermekjóléti Központ egy adott járás területén működik és a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó **hatósági** intézkedések tartoznak a feladatkörébe. Továbbá a járás család- és gyermekjóléti szolgálatainak szakmai munkáját támogatja és a gyermekek védelmére irányuló tevékenységek ellátására egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat szervez.

A Központ feladatait önálló szakmai egységként látja el az integrált intézmény keretein belül a kunszentmártoni járásban, 5 fő esetmenedzser, 1 fő szociális asszisztens és a központvezető közreműködésével.

Településünkön Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda nem működik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

A gyermekek napközbeni ellátása bölcsődei és óvodai nevelés keretén belül valósul meg az alábbi intézményekben:

- Városi Óvoda,
- Szent Anna Katolikus Óvoda
- Városi Bölcsőde

A Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ a Széchenyi lakótelepi telephelyén végzi a 20 hetes-3 éves korosztály bölcsődei ellátás – nevelés – gondozás feladatait.

Az intézményben a kezdetek óta egységes irányelvek alapján szerveződik a szakmai munka. Minden csoportban érvényesül az egységes gondozás-nevelés, az állandóság, a fokozatosság és a rendszeresség elve. A gyermekeket, a fokozatos beszoktatás után a saját kisgyermeknevelője kíséri végig. A napirend állandósága és a tárgyi személyi feltételek állandósága teremti meg azt a testi-lelki biztonságot, amiben a gyermekek optimálisan fejlődni tudnak. Kisgyermeknevelőink legfontosabb közös célja az egészséges, nyitott, boldog gyermekek nevelése.

Bölcsődei engedélyezett férőhelyek száma 2023 évben 42 fő, 3 csoport működik az intézményben.

A felvételnél a gyermekek szociális háttere és a szülő munkába állása, kapott prioritást. Ha a férőhelyek megteltek utána várólista alapján lehet a megüresedő helyekre bekerülni. A szülők elmondása alapján, többségük választását elsősorban a bölcsőde jó hírneve motiválja. A bölcsődében a kisgyermek gondozása olyan bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése és a szükségletek önellátásra való nevelése.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	4	200	232
2019	4	219	222
2020	4	217	229
2021	4	222	232
2022	3	212	195
2023	3	219	183

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. §-a alapján Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ kettő telephelyen (2021. évben 5 csoport, 131 gyermek) látja el az óvodai ellátást, melynek keretében neveli a gyermekeket hároméves koruktól a tankötelezettség kezdetéig.

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

Az óvodavezető és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős rendszeresen részt vesznek a Családsegítő Szolgálat által szervezett jelzőrendszeri esetmegbeszéléseken. Az óvodai segítő szociális munkatárs rendszeresen jelen van az intézményben.

A Szakértői és a Rehabilitációs Bizottság szakvéleményével rendelkező, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése és oktatása integrált formában, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus igénybevételével történik.

Az óvodai feladatokat 10 óvónő, 5 dajka, egy fő pedagógiai asszisztens és egy fő óvodatitkár látja el.

Az óvodánál 2021 évben 1 fő 4 féléves, gyógytestnevelés szakirányú továbbképzésen vett részt a Szarvasi Gál Ferenc Főiskolán.

A tudatos és hatékony gyermekvédelmi munkának köszönhetően a roma nemzetiségű gyermekek beóvodázottsága szinte 100 %-os. Az elmúlt évek céltudatos, az integrációt előtérbe helyező beóvodázásának köszönhetően a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya az önkormányzat óvodáiban egyre kiegyenlítettebb.

A városban működik a Szent Anna Katolikus Óvoda 2 telephelyen. Az intézménybe felvehető maximális gyereklétszám 225 fő.

f) gyermekvédelem

A gyermekvédelem a szociális munka szakterülete, olyan köztevékenység, mely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására szolgál.

A gyermekek védelmét pénzbeli és természetbeni ellátások; személyes gondoskodást nyújtó alapellátások; személyes gondoskodást nyújtó szakellátások; valamint hatósági intézkedések biztosítják (az előbbieken bemutatásra kerültek).

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői-szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok,
- a munkaügyi hatóság.

Az előzőekben felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,

- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

Ezek a személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

Az észlelő - és jelzőrendszer jól működik településünkön, az együttműködés megfelelőnek mondható. Esetkonferenciákat az érintett szakemberek a családok bevonásával tartják, évente több alkalommal. A jelzések elsősorban oktatási intézményekből érkeznek, valamint jelzett, illetve értesített a rendőrség, fiatalkorúak pártfogó felügyelője, védőnői szolgálat.

A nevelési oktatási intézménytől leginkább a tankötelezettség elmulasztásával kapcsolatos problémák, és a passzív tanórai részvétel miatt érkeztek jelzések. Továbbra is emelkedő tendenciát mutatnak a gyermekek magatartási problémái miatti esetek, mely kortársaikhoz, illetve a felnőttekhez való viszonyukban nyilvánul meg.

Összességében elmondható, hogy az észlelő- és jelzőrendszer több tagjával napi kapcsolatban áll a Gyermekjóléti Szolgálat. A szakmai, illetve a személyes kapcsolat elősegíti a rugalmas, a gyermekek érdekeit szem előtt tartó közös munkát.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítása nem kötelező önkormányzati feladat, azt az állam biztosítja a gyermekek részére.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Településünkön a gyermekek számára számos, magas színvonalú, évenként már hagyománynak számító egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programok kínálóznak, melyek szervezésében a Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ intézményei (Helytörténeti Múzeum, Könyvtár, Művelődési ház, Óvoda), a Szociális Ellátási Központ, Iskolák illetve a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal bírnak kiemelkedő jelentőséggel.

Az intézményeink által szervezett programok többnyire kreatív foglalkozások. A szünidőben is számos programot szerveznek elsősorban a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére, mely programok a tanévben is folytatódnak. Ilyenek például a különböző ünnepekre – húsvét, karácsony – történő felkészülések. Szabadidős tábor szervezése a szünidőben, mely változatos programokkal várja a gyerekeket.

A Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ az alábbi rendszeres programokkal várta a családokat, gyermekeket 2021 évben:

- Pályázati forrásból (NKA) 5 alkalommal tarthattak **táncházat**
- Hetente a kisgyermekes szülők **Kerekítő** foglalkozása Makra András népművész vezetésével (25 alkalom)
- Magyar Kultúra Napja (online)

- Maszk- és jelmezverseny (online)
- Télbúcsúztató (online)
- Március 15. – városi megemlékezés (online)
- Városi gyereknap
- Trianoni megemlékezés
- Koncert az óvodásoknak
- Szent István-napi programok
- Október 6. – városi megemlékezés
- Október 23. – városi megemlékezés
- XXVIII. Márton-napi szavalóverseny, 6 korosztálynak került meghirdetésre, 87 tanuló vett részt
- Városi Mikulás program
- Bartók kamarakórus koncertje
- Adventi koszorú és gyertyagyújtások szervezése
- Szilveszter a főtéren

o Nyári táborok

- Mazsorett csoport 5 napig 20 fővel
- Lebonyolítóként való részvétel az óvoda nyári táborában
- Nyári napközi 35 fővel

o Könyvtárpedagógia: Rendszeres (aktuális ünnepekhez, napokhoz kapcsolódó) könyvtári foglalkozások megtartására került sor óvodásoknak. Nyáron egy hetes könyvbarát tábor rendezése gyerekeknek, a legfiatalabbak számára játékos foglalkozások a könyvtárban. (Köröskörül könyvbarát tábor)

• **Múzeumpedagógiai foglalkozások 2021. évben**

Korcsoportok	Múzeumpedagógiai foglalkozások száma (db)	Múzeumpedagógiai foglalkozásokon részt vevők száma (fő)
Óvodás korcsoport	75	1950
Általános iskolás korcsoport	42	1092
Középiskolás korcsoport	12	324
Vegyes, felnőtt korcsoport	44	1340
Összesen:	173	4706

A Városi Óvodával kapcsolatban elmondható, hogy az „Együtt a gyermekekért” Alapítvány az irodaszer (szakkönyvek, nyomtatópatron, fénymásoló papír stb.) és a gyermekek élményszerző kirándulásainak utazási költségeit támogatta/támogatja a nevelési évek során.

Kiemelendő a szakmai munkaprogram az óvodánkban, a 2021 évben végzett tevékenység szemlélteti a dolgozók lelkiismeretes, gyermekek érdekeit, igényeit szem előtt tartó munkáját. A rendezvények, informális foglalkozások, táborok nagyrészt pályázati támogatásokból valósultak meg. A programok színvonalának fenntartása a pályázati lehetőségeken múlik, ami

viszont a szakdolgozói létszám és kapacitás függvénye. A pályázatok kezelése, irányítása, megvalósítása jelentős plusz munkát, szakértelmet és felelősséget igényel a dolgozóktól.

2021. évben megvalósult programok:

- Folytatódott a „Kincses Kultúróvoda” program
- Betakarítási ünnep keretében minden csoport Cserkeszölőben szüretelhetett, autóbussz kirándulással egybekötve.
- A locsolóversmondó, mesemondó és versmondó versenyeken vettek részt óvodai csoportjaink.
- A Zene Világnapját óvodai csoportokban ünnepeltük meg, többféle zenei műfaj bemutatásával.
- Az Állatok Világnapján az 5-6 éves gyermekek kirándulhattak a Poroszlói Öko Parkba.
- A Márton-napi hagyományok felelevenítésének a Helytörténeti Múzeum adott otthont.
- Mikulás alkalmával meglátogatták a Csongrád-Bokroson lévő Mikulás falvát, majd óvodánkba is megérkezett a Mikulás.
- A gyerekek létszámától függően működött a múzeumi, német, ovi-foci, hitoktatás, szolfézs, gyermektánc tehetséggondozás, január 1-től pedig sakkoktatás volt a Szitakötő nagycsoportosainak.

Az általános iskolában a gyerekek számos szakkör, illetve sportolási lehetőség közül választhatnak. Ilyen például magyar, történelem, technika, kézműves, rajz, angol, német, matematika természetismeret szakkörök, kosárlabda, karate.

Az elmúlt években több pályázat valósult meg városunkban, melyek a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudatának erősödését, a szükséges kompetenciák kialakulását, megerősödését szolgálták. A pályázatok az alábbiak:

TOP-5.3.1-16-JN1-2017-00004 azonosítószámú, A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni Járásban

A projekt egyik fő célcsoportja a gyermekek. A fiatalok, a gyermekek támogatása, számukra vonzó programok, őket közösségé formáló, társadalmi integrációjukat és a települési életbe való intenzívebb bevonásukat elősegítő, igényes szabadidő eltöltési lehetőségeket biztosító közösségi élet kialakítása.

A projekt keretében megtartott rendezvények, programok fő célkitűzése a helyi lakosok, a járás lakosainak identitás tudatának fejlesztése, felébresztése, a szomszédos településen lakók közelebb hozatala egymáshoz, a közösségfejlesztési folyamatok kialakítása és továbbfejlesztése.

2022. év nyarán a projekt keretein belül Múzeumbarát tábor és Körös körül könyvbarát tábor került megszervezésre, amelyen belül tematikus programok, kézműves foglalkozások, külsős helyszínre szervezett kirándulások valósultak meg a gyermekeknek.

EFOP 1.5.3-16-2017-00074 „Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni Járásban”

A projekt megvalósítása elősegítette a társadalmi felzárkózást, a kihasználatlan társadalmi erőforrások bevonásával. Ugyanakkor hozzájárult a gyermekeket sújtó nélkülözés visszaszorításához, a tartós szegénységben élők, köztük a romák felzárkóztatásához, a periférikus élethelyzetek megszüntetéséhez, a halmozottan hátrányos helyzetű emberek alkalmassá tételéhez a munkaerő-piacon való megjelenésre, valamint a települések lakosság megtartó képességének erősítéséhez.

A projekt keretében gyermekeket érintő programok:

A projektben az alábbi szakemberek voltak alkalmazásban heti 20 vagy heti 40 órában:

- Mentorok – munkaerő piaci tanácsadás
- Szociális szakemberek – egyéni fejlesztési tervek készítése
- TINI-Kuckó szakemberek – hetente tematikus klub foglalkozások megtartása kézműves tevékenységgel, sport programokkal, külsős programokkal színeztve
- Előadók, egyéb szakmai megvalósítók (előadások, kiscsoportos foglalkozások, preventív programok tartása, sport programok
- Ifjúsági referens – középfokú és felsőfokú projekt ösztöndíj koordinálása

A projekt időtartama alatt nyaranta megrendezésre került a Biztonságos vakáció (6 hétig folyamatosan, minden nap 50 fő gyermek részvételével), valamint a Honismereti tábor (5 nap évente, 12 gyermekkel). Mindkét tábor rendkívül nagy segítséget nyújtott a településen élő családoknak, nyári szünetben, tematikus, változatos programokkal várják a résztvevő gyerekeket.

Településünkön biztosítva van a gyermekek részére a szabadidős kikapcsolódás, sportolási lehetőségek. Több nagy játszótéren játszhatnak a gyerekek, az általános iskola udvarán műfüves focipálya található (Bozsik Program működik településünkön), 2018. évben épült meg a „street workout” pálya. A település sportéletében kiemelkedő szerepet játszik a Dani Margit Sportcsarnok, Molnár Lajos Sporttelep.

2022. évben valósult meg a Kunszentmárton Zöld Város fejlesztése elnevezésű, TOP-2-1-2-15-JNI-2016-00003 azonosítószámú projekt keretében a Kunszentmárton Széchenyi lakótelep, a Kossuth úti lakótelep valamint a Dani Margit Sportcsarnokhoz tartozó zöldfelületek megújítása. Emellett közterületi játszó és fitneszeszközök valamint utcabútorok elhelyezését, 2 db kutyafuttató és 6 db „nyugalomsziget” megvalósítását, növénytelepítési és területrendezési koncepciók teljesítését, KRESZ park kialakítását, kerékpáros és gördeszkás tereppályák, futókör és gyalogosjárdák kivitelezését valósítottuk meg a város lakói, gyermekei megaláztatására.

Városunkban ma is működik a Fiatal Családosok Klubjának (FICSAK) Kunszentmártoni Tagszervezete. Az egyesület célja a családok lét szépségeinek hangsúlyozása. Hangsúlyozzák, hogy az egymás melletti elköteleződés valódi érték, a gyerek pedig maga a csoda. A színes programok mellett, szellemi műhelyünkben gyűjtik össze tagjaik felvetéseit, javaslatait, melyeket időről-időre eljuttatnak a döntéshozókhoz. Kiemelt feladatunknak tartják a családalapítás előtt álló fiatalok megszólítását, félelmeik eloszlatását. Folyamatosan kapcsolatot tartanak szülőkkel, pedagógusokkal, játékonysági eseményekkel segítik a rászoruló

egyesületeket, alapítványokat. Kunszentmártonban az elmúlt években számos családbarát rendezvény fűződött a nevükhöz.

Az elmúlt években a 2021-es Nea forrásnak köszönhetően összesen 8 rendezvényt valósított meg az Alapítvány, amelyeknek a célja volt, hogy kunszentmártoni gyermekes családok számára tartalmas és hasznos kikapcsolódást biztosítsanak. Minden rendezvényük a facebook oldalon valamint A4-es és A3-as plakáton került meghirdetésre. 4 éves működésük során most már elmondható, hogy a helyi családok ismerik az FICSAK Kunszentmárton Alapítványt és tevékenységéhez számos szakmai programot kötnek.

A FICSAK Kunszentmárton Alapítvány programja a kunszentmártoni családi élet erősítése az alábbi rendezvények szervezéséve valósult meg:

- *2021. június 5. Tarhonyafőző rendezvény*

Helyi civil szervezetekkel összefogva vett részt az Alapítvány a városi Tarhonyafőző rendezvényen, Kunszentmárton Vásártéren, ahol célzottan a gyermekek részére a sátrainknál többféle színező és foglalkoztató feladatokkal, valamint légvárral készültek.

- *2022. július 25. Roncs Derbi és Családi Nap*

Kunszentmárton egyik legnagyobb (országos) rendezvénye a RoncsDerbi, ezért az Alapítvány a helyi szervezőkkel együttműködésben a rendezvényre érkező családok részére készült programokkal, amelyek az aktív kikapcsolódás mellett kreatív foglalkozásokat is biztosítottak az odaérkező családoknak.

- *2021. szeptember 11. Városnap*

Az Alapítvány a település városnapi rendezvényén a központi parkban készült a gyermekek számára kézműves foglalkozással, több mint 20 féle népi játékkal, csillám tetoválással és arcfestéssel. A gyermekek a városnapi programon nagyon jól érezték magukat, kicsik és nagyok egyaránt megtalálták a számításukat a kitelepülésen, ezzel is erősítve a településen élő családok közötti kapcsolatot és erősítve a közösséget, úgy hogy az hasznos és tartalma is legyen a fiatal családok és gyermekek számára.

- *Lecsófőző szüreti mulatság 2021. szeptember 26.*

A Lecsófőző versennyel egybekötött szüreti mulatságon törekedtek arra, hogy a helyi közösség számára valami új elemet vigyenek bele a tradicionális 15 éve folyamatosan megrendezett eseménybe, így a gyerekeknek és a családoknak „Családi napot” és szüreti mulatságot szerveztek.

- *Mikulás ünnepség_2021. december 5.*

Az Alapítvány a Mikulás rendezvényen az „Eltűnt a mikulás” interaktív gyerekműsorral, óriás bábok várták a gyermekeket, majd egy zenés műsorral zárta az eseményt. Az eseményen közreműködtek és segítették munkájukat a helyi Nőklub tagjai, akik palacsintát és meleg teát készítettek a gyermekeknek.

- *Házasság Hete eseménysorozat_2022. február 13-20.*

Neurológus főorvos és helyi fellépőkkel szerettek volna rávilágítani a családi élet fontosságára, a férfi és a nő kapcsolatára, valamint beszélgethettek a résztvevők aktuális nehézségekről,

amelyek a családokat érintik. Az eseménysorozatba óvodás és iskolás gyermekeknek szerveztek rajz pályázatot, amelynek témája a család volt. Az elkészült pályaművekből egy kiállítást szerveztek, ahol a díjazottoknak oklevelet adtak át, továbbá az eseményt egy tánccházal zárták.

- 2022. február 11. Egy embör mög egy asszony; történetek, mesék, dalok férfiakról, nőkről
- 2022. február 15. Válságban a Család? -dr. Gögh Edit pszichiáter főorvos előadása
- 2022. február 18. Így kerek a világ - rajzpályázat kiállításmegnyitó és eredményhirdetés iskolásoknak, óvodásoknak, majd ráhangoló tánccház a gyermekeknek és családoknak a Gyantár Zenekarral.
- Tarhonyafőző verseny és városi gyermeknap_2022. május 28.

Az Alapítvány az önkormányzati óvoda, a települési önkormányzat és a vásártéri közösség szervezésében. A gyermekeknek színes programokkal, a Portéka színpaddal interaktív gyermekműsorral készültek, valamint légvárat és további kézműves foglalkozást is biztosítottak. Az esemény reggeltől délután 16.00 óráig tartott. Kicsik és nagyok egyaránt jól érezhették magukat: kikapcsolódtak, hasznosan tölthették idejüket és közben együtt beszélgethettek, ezzel is közelebb hozva egymáshoz a helyi közösségeket, családokat.

- Roncs Derbi és Családi nap_2022. július 24.

Második alkalommal is csatlakozott az Alapítvány a Kunszentmártoni Roncsderbi országos rendezvényhez, ahol az eseményre érkező családok számára biztosítottak programokat. A programok tervezése során kiemelt figyelmet szenteltek a helyi sajátosságoknak, a népi hagyományok megismerésére, környezettudatos életmód erősítésére. Kezdetben a fő szempont az volt, hogy megismerjék az Alapítványt és annak tevékenységét. Később pedig további szakmai programok szervezésével vonták be a helyi családokat olyan jelen társadalmunkat érintő aktuális témákba, mint a férfi és nő, a család jelentősége.

Programjaikat több ízben is együttműködés keretében valósították meg a Vásártéri közösséggel, de volt olyan, amikor a Mikulásünnepségen a Nők klub is segített. A Köttön Vezér Egyesülettel, a Keresztény Értelmiségiak helyi szervezetével a kezdetek óta egy jó együttműködés valósult meg. De programjaik szervezésében közreműködtek a helyi rendezvényeken többek között Kunszentmárton Város Önkormányzata, a helyi óvodák és iskolák, valamint a művelődési ház munkatársai is.

Céljuk, hogy a hagyományainkat, a családok erősítését és a városi rendezvények színesítését a jövőben is biztosítsák, hiszen igény van rá. A helyiek várják az Alapítvány rendezvényeit.

Az Alapítvány gyermekvédelmi konferenciát is szervezett 2022. márciusában, ahol neves szakemberek, valamint pszichológus, pedagógus, marketing szakember bevonásával moderált kerekasztalbeszélgetés során hívták fel a figyelmet a gyermekek jogainak védelmére.

Szervezetük a Keresztény Értelmiségiak Kunszentmártoni szervezetének közreműködésével folyamatosan fogad ruha, játék adományokat, amelyeket rászoruló

gyermek, családok részére juttatnak el.

Immár 3 éve minden karácsonykor megszervezik a „Szentmártoni Szép Karácsony” elnevezésű adománygyűjtő akciójukat, amelynek keretében tartós élelmiszert juttatnak el célzottan személyesen gyermekes családok részére. Az Akció évről-évre egyre sikeresebb. Éves szinten több mint 50 család részére tudtak átmeneti segítséget nyújtani a karácsonyi időszakban.

A fentiekben leírtak alapján látható, hogy a szervezet rendkívül fontos szerepet tölt be a település lakóinak érdekében, munkájuk jövőbeni folytatása érdekében mindenképpen szükséges az önkormányzat és intézményeinek támogatása, együttműködés szorosabbra fűzése.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Rászorolú gyermekek intézményen kívüli szünidei étkeztetés:

A rászorolú gyermekek intézményen kívüli szünidei étkeztetése 2016. január 1-től kezdődött és a szabályait a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C §-a tartalmazza.

Elmondható, hogy minden jogosult és igénylő részesült ebben a szolgáltatásban. (2017-től a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére jár.)

Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások	
Év	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma
	Fő
2018	56
2019	57
2020	27
2021	40
2022	40
2023	62

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Ebben a pontban mindenképpen meg kell említenünk, hogy a Kunszentmártoni Szociális Ellátási központ több mint 10 éve szerződésben áll a Magyar Élelmiszer Bankkal, mivel a halmozottan hátrányos helyzetben élők részére a gyermekek élelmezése nagy gondot okoz. Az intézmény bekapcsolódott a minden gyermek lakjon jól akcióba, majd az élelmiszerbank felhívására az áruházi mentő akcióban (nagy áruházak napi el nem adott árukészletének elszállítása és kiosztása) is részt vett.

Az intézményhez 2021. évben a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel kötött szerződés alapján 10.292.686 Ft értékben (10091 kg) érkezett adomány, ami 34.309 Ft/fő értékű támogatást jelentett személyenként.

Városunkban működik az Angyalszárny Civil Társaság, akik a Vöröskereszttel együttműködve rendszeresen látnak el karitatív feladatokat. Részt vesznek a Lidl élelmiszer mentés akcióban, segítenek a rendszeres felajánlásokból a rászoruló családoknak meleg étel adományozásban, bútor adományozó projekteket szerveznek. Munkájukkal nagyban hozzájárulnak a település hátrányos helyzetű lakosainak megsegítéséhez.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Településünk nem tesz különbséget az eltérő kultúrájú, azaz roma és nem roma gyermekek között, és a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek között sem. Amennyiben az önkormányzat és intézményei települési rendezvényt, pl. gyermeknapot szerveznek, azon minden gyermekegyenrangúan részt vehet.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

l) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Pozitív diszkrimináció érvényesül az előzőekben már részletesen kifejtett gyermekek részére nyújtott szolgáltatások terén.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

A Városi Óvodában tanulási képességeket vizsgáló szakértői szakvéleményben előírt szakos gyógypedagógusok, pszichológus-fejlesztő pedagógusok foglalkoznak az előírt óraszámban a rászoruló gyermekekkel, akiket a gyermek számára a kijelölt intézmények biztosítanak.

A témában a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ munkája az előző pontokban már részletesen bemutatásra került.

Településen belül és kívül is elmondható, hogy a fejlesztő programokra való eljutás jellemzően a szülők feladata. Más településre való eljutásban indokolt esetben a Család és Gyermekjóléti Szolgálat segítsége kérhető.

A Kunszentmártoni Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programjában megjelenik a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje:

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében kiemelt figyelmet igénylő tanuló:

- a különleges bánásmódot igénylő tanuló
 - a sajátos nevelési igényű tanuló,
 - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló,
 - a kiemelten tehetséges tanuló
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint
 - hátrányos helyzetű tanuló,
 - halmozottan hátrányos helyzetű tanuló

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az SNI és a BTMN tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység célja: az általános iskolánkban a tanulók jelentős részének (közel 20 %) vannak tanulási, magatartási vagy beilleszkedési gondjai. Egyre több azoknak a gyerekeknek az aránya, akik több problémával is küszködnek egy időben. Ezen tanulónak is törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskola a következő elvek szerint biztosítja a nevelő-oktató munka feltételeit:

- kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása, bővítése,
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés;
- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása; - egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

Az eredményes megvalósításhoz a különleges gondozási igényű tanulók fejlesztésének alapelvei:

A tanulók mindenk felett álló érdeke

Cél: A tanuló mindenk felett álló érdekének figyelembevétele.

Feladat: Minden segítséget kapjon meg képessége kibontakozásához, rész képességei, személyisége fejlesztéséhez.

Eredmény: A rendelkezésre álló lehetőségek közül a legkedvezőbbet választva születik a döntés.

Egyenlő bánásmód elve

Cél: Az iskola minden tanulója azonos feltételek szerint részesüljön azonos színvonalú ellátásban.

Feladat: Az oktatás szervezésében, irányításában, működtetésében a feladatok végrehajtásában közreműködők a döntésekben, az intézkedésekben tartsák be az egyenlő bánásmód követelményét.

Eredmény: Nincs hátrányos megkülönböztetés.

Esélyegyenlőség érvényesülése

Cél: Esélyegyenlőség megteremtése, megalapozása az oktatásban a különleges gondozási igényű tanulók számára.

Feladat: Az SNI és BTMN-nel küzdő tanulók integrált oktatásában a tárgyi és személyi feltételek biztosításával, sajátos pedagógiai eljárásokkal és eszközökkel valósuljon meg a rehabilitáció és fejlesztés. A neurodiverzitást figyelembe vevő oktatási módszerek, rugalmas tanulásszervezés segítségével minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezetet hoz létre, melyben érvényesül a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek (az instrukciók adása terén is) alkalmazása, beleértve az értékelést is.

Eredmény: A tanulók önmagukhoz mérten fejlődnek.

A tartós tanulási akadály, zavarok és nehézségek alapvetően gátolják az iskolai tanulás során az ismeretek elsajátítását, alkalmazását. Ezen problémák kezelésére az alábbi tevékenységeket végezi az iskola:

- Rehabilitációs foglalkozások
- Fejlesztő foglalkozások
- Tanóra - Tanórán túl szervezett egyéni foglalkozás
- Intézményen kívüli szakemberek foglalkozásai
- Többletszolgáltatások

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az iskola, illetve óvodapszichológiai feladatokat településünkön a Pedagógiai Szakszolgálat látja el, valamint a Család- és Gyermejjóléti Központ is biztosít pszichológiai tanácsadást az óvodák, iskolák számára.

Az óvodánál 1 fő gyógytestnevelés szakirányú továbbképzésen vett részt a Szarvasi Gál Ferenc Főiskolán.

Az általános iskolában a preventív és korrektív (fejlesztő) pedagógiai pszichológia, valamint gyógytestnevelés területen szakvizsgázott pedagógusok megtalálhatók.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetésről nincsen információ a településen.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Településünkön egy általános iskola működik.

e) előnyben részesítés, pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az általános iskolában különböző tantárgyakból felzárkóztató foglalkozásokat szerveznek hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Ezek eredményessége az átlagok javulásában is mutatkozik.

Pozitív diszkriminációként értelmezhető a gyermekek számára nyújtott étkezési támogatás mind a bölcsődében, óvodában, általános iskolában, középiskolában.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermekek között sok a deviáns magatartású iskolában túl koros, alacsony iskolai teljesítményt nyújtó gyermek	Nehezen kezelhető gyermekek részére TANODA indítása, ezáltal legalább a délutáni iskolai munka könnyítése, a kiemelt gyerekek felzárkóztatása, egyéni fejlesztése is kezelhető lenne (nyugdíjas pedagógusok, egyház, civil szervezetek bevonásával) Iskolai pszichológus alkalmazása Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásainak bővítése pszichológussal, családterapeutával
A szegénységben felnövekvő generáció gondolkodásmódjának problémái	A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával Kiscsoportos foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával
Gyermekek felügyelet alatti elhelyezése nem	Szünidő hasznos eltöltésének megszervezése

megoldott a nyári szünetben	(táboroztatás, színház, koncert látogatás)
A Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ dolgozói jelenleg is túlterheltek	Az előzőekben felsorolt fejlesztési lehetőségekben való közreműködés csak létszámbővítéssel valósulhat meg (elsősorban pszichológus szakember)
A gazdasági válság hatására mélyülő gyermekszegénység növekvő mértéke	Alapítványok (pl FICSAK), karitatív és civil szervezetek munkájának ösztönzése, támogatása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti. Az egyenlő bánásmóddal szemben az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein – oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság stb.

A nők és férfiak közti egyenlőség nem csupán a bérekben mérhető. Több mint kétszer annyi nő végez úgynevezett láthatatlan munkát, azaz továbbra is az a szemlélet él, mely szerint a nőknek kell intézni a háztartás körüli teendőket – takarítás, főzés, bevásárlás... stb. Ez pedig a mai társadalmi elvárásokkal együtt, nagyon sok plusz terhet ró a nőkre. Ezen felül a munkaerőpiacról való kivonulás, majd visszakerülés is nagyobb százalékban érinti a nőket, hiszen a gyedet, gyest igénybevevők számát tekintve toronymagasan a nők vezetnek. Ennek oka persze nem csupán az a szemlélet, mely kizárólag az anya feladatának tekinti a gyermeknevelést. Anyagi megfontolás is komolyan közrejátszik azon családok esetében, akik elgondolkodnának azon, hogy megosztva, vagy egyedül az apa maradjon otthon a gyermekkel.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	3,72	4,58	4,15%
2019	4,21	4,8	4,51%
2020	4,45	5,13	4,79%
2021	4,23	4,11	4,17%
2022	3,62	4,84	4,23%
2023	4,64	5,21	4,93%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti adatokból szembetűnően látszik, hogy településünkön az elmúlt hat évben (2021 kivételével) magasabb a munkanélküli nők száma, mint a férfiaké.

Ennek egyik oka lehet, hogy szülés után a nők az európai átlagnál lényegesen később térnek vissza a munkaerő-piacra.

A foglalkoztatottak számáról sajnos nincsenek helyi adatok. 2022. év októberi országos KSH adatok szerint 15-64 évesek közül 4 millió 589 ezren minősültek foglalkoztatottnak, a korcsoportra jellemző foglalkoztatási ráta 74,5 százalék volt. A férfiaknál a foglalkoztatottak létszáma lényegében nem változott, 2 millió 428 ezret tett ki, foglalkoztatási rátájuk 78,8 százalék volt. A nők esetében a foglalkoztatottak létszáma 11 ezerrel, 2 millió 161 ezerre, a foglalkoztatási ráta 0,7 százalékponttal, 70,2 százalékra emelkedett. A fenti adatok alapján elmondható, hogy országos szinten a foglalkoztatott nők aránya kevesebb, mint a férfiaké, viszont az előző évekhez képest jelentősen emelkedett. Ennek egyik oka, hogy a gyermekvállalás miatt több nő van az inaktívak között (CSED, GYES, GYED, GYET). A munkanélküliségbe lépő nők egy része nem állásvesztő, hanem korábban inaktív volt. Megállapítható az is, hogy a munkanélkülivé vált nők a férfiaknál kisebb eséllyel jutnak vissza a munkaerőpiacra, következésképpen az átlagosnál hosszabb időt töltenek munka nélkül, mint a férfiak.

A munkanélküli nők arányának magasabb száma jellemzően abból adódik, hogy a városban és a térségben nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás.

A problémát felismerve a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat az alábbi programokat kínálja a célcsoport számára:

- **Hátrányos helyzetűek munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatása, melynek forrása a GINOP-511 - VEKOP 8.1.1 „Út a munkaerőpiacra” és a GINOP-521 - VEKOP 8.2.1 „Ifjúsági Garancia” projektek**

A támogatás célcsoportjai:

- tartósan, legalább 6 hónapja regisztrált álláskereső;
- 25-30 év közötti pályakezdő álláskereső, aki a fiatal szakképzettek munkatapasztalat-szerzési támogatása feltételeinek nem felel meg;
- 12 hónapon belül csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási díjban, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban, gyermekek otthongondozási díjában részesült, vagy a kérelem beadásakor is részesülő álláskereső;
- a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethető álláskereső, aki 1 egfeljebb 30 napja lépett ki a közfoglalkoztatásból;
- 50 év feletti álláskereső;
- alacsony iskolai végzettségű álláskereső

A támogatás mértéke: A támogatás folyósítási időtartama fix 90 nap lehet, mértéke a foglalkoztatót terhelő bruttó bér és tényleges átutalásra kerülő szociális hozzájárulási adó összegének 100 %-a, de teljes munkaidő esetén a támogatás havi korlátja a megállapítás napján hatályos kötelező legkisebb munkabér 150%-a.

- **Súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásának támogatása**

A támogatás szempontjából súlyosan hátrányos helyzetű munkavállaló olyan személy, aki:

a) legalább 24 hónapja regisztrált álláskereső; vagy

b) legalább 12 hónapja regisztrált álláskereső és

- 15 és 24 év közötti életkorú; vagy
- alapfokú iskolai végzettségű; vagy
- 50 éven felüli személy; vagy
- egy vagy több eltartottal egyedül élő felnőtt; vagy
- *valamely tagállamban olyan ágazatban vagy szakmában dolgozik, amelyben a két nem megoszlásában mutatkozó különbség legalább 25%-kal meghaladja a tagállam valamennyi gazdasági ágazatára összességében jellemző átlagos különbséget, és aki az alulreprezentált nemhez tartozik; vagy*
- egy tagállam etnikai kisebbségéhez tartozik, és akinek szakmai, nyelvi képzésre vagy szakmai tapasztalatszerzésre van szüksége ahhoz, hogy javuljon a tartós foglalkoztatásra való esélye.

A foglalkoztató részére a támogatás folyósítási időtartama 4 hónap, mértéke a munkabér 50 %-a, a foglalkoztatónak két hónap támogatás nélküli továbbfoglalkoztatási kötelezettséget kell vállalnia.

A foglalkoztatásra tekintettel a munkavállaló is támogatásban (bérkiegészítésben) részesül, amelynek időtartama: 6 hónap, mértéke a kötelező legkisebb munkabér 30 %-a.

b) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségeiről nincsen pontos adatunk, azonban elmondható – mind országosan és a Tiszazugban is -, hogy a munkanélküli nők körében igen magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya. Az iskolai végzettséget tekintve az általános iskolát végzettek kerülnek legtöbbször regisztrációra. Megállapítható, hogy minél magasabb az iskolai végzettség, annál nagyobb az esély az elhelyezkedésre.

a) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, amely már a munkára való jelentkezéskor megmutatkozhat (Pl. ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), ugyanakkor fellelhető az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében. A nők esélyegyenlőségének sarkalatos kérdése „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének érvényesülése.

A nők férfiakkal szembeni kereseti hátránya mögött sokféle tényező együttes hatása áll. A keresetek színvonalát meghatározhatja a gazdasági ág, a gazdálkodási forma, a munkavállaló személyes jellemzői (életkora, iskolai végzettsége, foglalkozása). A női keresetek hátránya a versenyszférában nagyobb, mint a közsférában. A két szektor közötti eltérés oka, hogy a közsférában alkalmazott illetmény-előmeneteli rendszerek szűkebb teret adnak a nemek szerinti különbségtételnek, mint a piaci szféra szabad béralkuja.

A település és térség egészére vonatkozóan hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adatokkal nem találkoztunk.

Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint évenként nyomon követhető, hátrányos megkülönböztetés nincs.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A **családi, magánéleti feladatok** és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket.

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - bölcsődében, nyári napköziben, valamint óvodában, iskolában. Kunszentmártonban a gyermekek napközbeni ellátása bölcsődében, óvodában és az általános iskolában biztosított. A gyermekek bölcsődei elhelyezése elsősorban az anya munkavállalását segíti, de sok esetben a család szociális helyzete is indokolja a kisgyermek bölcsődei ellátását.

A városban a Szociális Ellátási Központ Városi Bölcsőde intézményegység keretében működik bölcsőde a Széchenyi lakótelepen, férőhelyek szám 42 fő. Az óvodai nevelési feladatokat 2 feladat-ellátási helyen teljesítik az önkormányzati fenntartásban lévő Városi Óvodában. A településen működik még az egyházi fenntartású Szent Anna Katolikus Óvoda szintén két telephellyel. Mindkét óvodáról elmondható, hogy megfelelően képzett pedagógusokkal rendelkeznek, a gyermekek fejlődéséhez szükséges tárgyi feltételeik biztosítottak. Gyermekeket egyik óvodában sem éri hátrány fejlődésük terén. Mivel a városban kiválóan mondható a bölcsődei, óvodai ellátás, problémát inkább az okoz, hogy a több műszakban, vagy távolabb dolgozók nehezebben oldják meg az ügyeleti időn túli gyermek felügyeletet, valamint a nyári szünidő alatti felügyeletet.

Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	4	200	232
2019	4	219	222
2020	4	217	229
2021	4	222	232
2022	3	212	195
2023	3	219	183

A védőnők rendszeresen látogatják a veszélyeztetett kismamákat, segítik őket felkészülni a gyermek érkezésére, tanácsokkal látják el a gyermekvállalás felelősségével kapcsolatban.

Tanácsot adnak az egészséges életmód kialakítását illetően. Felvilágosítják a várandós anyákat arról, hogy a helytelen életmód milyen veszélyeket rejt, és milyen kihatással lehet a magzat fejlődésére.

A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

A Védőnői Szolgálaton kívül a Gyermekjóléti Szolgálat is szervez a családtervezéshez, a gyermekgondozáshoz kapcsolódó programokat.

A családgondozás során kiemelt figyelmet kell szentelni a szülők gondozására. A cél az, hogy képessé tegyük őket a gyermekük/gyermekük megfelelő nevelésére. Rendszeresen kapcsolatot kell tartani a szülővel, ha szükséges pszichológushoz vagy más szakemberhez kell irányítani. Szorgalmazni kell, hogy mind gyakrabban vegye igénybe a családgondozójával történő egyéni beszélgetések lehetőségét. Figyelemmel kell kísérni a szülő-gyermek kapcsolatának alakulását, valamint kapcsolatot kell tartani a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekgondozási helyével, és lehetőség szerint a gyermekkel is.

Magyarországon a családpolitika az egyik legfontosabb, kiemelt szakpolitikák közé tartozik.

A családpolitika rendszerében megmaradtak az alanyi jogon járó támogatások, de hangsúlyt a munkához, a munkavállaláshoz kötött támogatási elemek kaptak, illetve a rendszerben tovább erősödtek a sokgyerekesek támogatásai. A 2014. évi Nemzeti Reform Program keretében bevezetésre került a családi járulékkedvezmény. Ugyanekkor bővült a gyermekgondozási támogatások rendszere is a GYED extra, a diplomás GYED, valamint a munkahelyvédelmi akció keretében az édesanyákat foglalkoztatóknak a gyermekek 3 éves koráig biztosított járulékkedvezménnyel. 2015-től tovább bővült a családi adókedvezményre jogosultak köre, 2016-tól pedig tovább nőtt a családi adóalap-kedvezmény.

2019-ben hétpontos Családvédelmi Akcióterv került meghirdetésre. Ennek elemeként bevezették a Babaváró Támogatást, mentesítették az édesanyákat négy gyermek után a személyi jövedelemadó fizetés terhe alól, támogatták a nagycsaládosok autóvásárlását, tovább bővítették a bölcsődei hálózatot és bevezetésre került a kisgyermeket gondozó nagyszülők által igényelhető gyermekgondozási díj is. 2019. szeptember 1-től a keret kimerüléséig, de legkésőbb 2022. június 30-ig a Magyar Államkincstár vissza nem térítendő támogatást nyújtott a kisgyermeket nevelő szülők munkaerő piaci visszatérésének támogatására. A támogatás keretében a Kincstár maximum havi 40 ezer forint összeghatárig támogatást nyújt a munkahelyi, illetve családi bölcsődékben elhelyezett kisgyermek személyi térítési díjára vonatkozóan, amennyiben önkormányzati fenntartású bölcsődében férőhelyhiány miatt nem nyernek elhelyezést. Az utóbbi időben számos intézkedés (pótszabadság mindkét szülő számára, gyermekápolási táppénz apáknak is, gyed, gyes apák általi igénylése) célozza az apák erőteljesebb bevonását a gyermekneveléssel kapcsolatos feladatok ellátásába. Ezen intézkedések mellett sok család számára megoldást jelent nagyszülői GYED, valamint a nők korai nyugdíjazása, tehát ha a nagymama a 40 év szolgálati idő után nyugdíjba mehet (teljes összegű öregségi nyugdíjjal), akkor vállalni tudja a gyermek napközbeni ellátását.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Az Egyesült Nemzetek Szövetsége (ENSZ) 1993-ban elfogadott Nők elleni erőszak megszüntetéséről szóló (48/104.) nyilatkozatában megfogalmazott definíció alapján "A nők elleni erőszak bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos cselekmény, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést, kárt vagy sérelmet okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta

tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában." A nyilatkozat a családon belüli (közte a tetteges, lelki és szexuális), illetve azon kívüli erőszakot és bántalmazást is e kategóriába sorolja.

A nőket érintően a leggyakoribb a családon belüli erőszak, vagy párkapcsolati erőszak.

Az erőszak kapcsán nem csak a konkrét bántalmazást elszenvedő nők sérülnek, de sérülnek a családban élő gyermekek is. A bántalmazás következményei még hosszú évek múltán is visszaköszönnek, ezért nagyon fontos a családon belüli erőszak minél korábbi felismerése, a megfelelő segítség nyújtása, az erőszakos magatartás megakadályozása, a biztonság megteremtése a bántalmazott és gyermekei részére.

A nők elleni erőszak a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött meghúzódó erőszak a privát szféra sérthetetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Az erőszak visszaszorításában kiemelten fontos a probléma mielőbbi jelzése és a segítségkérés. Az érintetteknek számos lehetőségük van - gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység, - nem szabad megvárni, hogy az erőszak krízishelyzetet idézzon elő.

A rendőrséggel történt konzultáció alapján megállapítható, hogy településünkön nem jellemző a nőket érő, illetve a családon belüli erőszak. Minimálisan jelen van a probléma, de pontos információ nem áll rendelkezésünkre.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A városban a családokat és gyermekeket számos gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás segíti szociális körülményeik javításában, amely a Gyermekjóléti Szolgálat és Központ esetében információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából áll.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön nincsenek. A kritikus élethelyzetbe került családok és egyedülálló személyek részére nyújt segítséget, - a településtől 50 km-re – Kecskemét városában működő Családok Átmeneti Otthona. Az intézmény által nyújtott szolgáltatásokról azonban konkrét információval nem rendelkezünk.

A krízishelyzetben lévők helyben a megfelelő tájékoztatás a családsegítő központtól kapják meg.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, valamint kulturális jog tekintetében.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Településünkön a helyi közéletben a nők hangsúlyos szerepet töltenek be (intézményvezetők, önkormányzati képviselők, a hivatalban osztályvezetők, a pedagógusok többsége is).

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Már korábban megállapításra került, hogy a térségben a nők foglalkoztatási rátája elmarad a férfiakétól mivel szülés után az európai átlagnál lényegesen később térnek vissza a munkaerőpiacra.

Annak, hogy a nők száma magasabb a munkanélküliek között további jellemző oka, hogy a városban és a térségben nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás.

A családi, magánéleti feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket.

Településünkön a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák: a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság.

A Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal a Nők munkapiaci reintegrációja Tiszazugban elnevezésű projektjét a Fiatal Családosok Klubjának Egyesületével konzorciumban valósította meg.

A projekt keretében kialakításra került a Kunszentmártoni Család és KarrierPont, az irodában CsakPONT munkatárs és a szakmai vezető, HR-s és kommunikációs munkatársak végezték a mindennapi szakmai munkát. A szakemberek nem csak Kunszentmártonban végezték munkájukat, hanem járták a térség többi települését is.

A projekt megvalósításának, és a Kunszentmártoni Család és KarrierPont működésének célja:

- a térségben élő nők munkaerőpiaci helyzetének javítása
- család és munka összeegyeztethetőségének előmozdítása helyi szintű megoldásokkal
- az atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése
- munkáltatók és munkavállalók együttműködésének javítása
- munka és magánélet összehangolását segítő támogató szolgáltatók felkutatása.

A projekt megvalósítása során két célcsoportot szólítottunk meg, a munkáltatókat és a munkavállalókat. Munkavállalók szempontjából célcsoportunkba tartoznak:

- gyesről, gyedről visszatérők
- beteg családtagot gondozók
- tartós munkanélküliek
- pályakezdők
- gyermekét egyedül nevelő szülők
- 50 év feletti
- mélyszegénységben élők,

A szakemberek a célok megvalósítása érdekében több alkalommal végig járták a tiszazugi településeket, felvették a kapcsolatot a helyi polgármesterekkel, roma önkormányzatok vezetőivel, rendezvényekért, kulturális eseményekért felelős személyekkel. Tájékoztatást nyújtottak a Család és KarrierPONT létezéséről, munkájukról, szolgáltatásaikról, kapcsolattartás formáiról. Képzéseket, fejlesztési és felkészítő programokat szerveztek, az irodában személyes kapcsolattartás történt az ügyfelekkel. A célcsoport a problémájukkal, kérdésükkel, kéréseikkel ügyfélfogadási időben kereshették a munkatársakat. A CsakPONT-ban ingyenesen igénybe vehető jogi és mentálhigiénés szolgáltatást nyújtottak a szakemberek, melyek igénybevételére előzetes időpontegyeztetéssel kerülhetett sor.

A mentálhigiénés munkatárs segítséget nyújtott az egyének lelki egyensúlyának megtartásában és a munkába való visszaintegrálásban egyéni és csoportos foglalkozások keretében. A mentálhigiénés munkatárs is a Tiszazug több településén látta el feladatát.

A projekt keretében foglalkoztatásra kerülő HR-es munkatárs segített felkészülni állásinterjúra, önéletrajz megírásában a szolgáltatást igénybe vevőket, kapcsolatot tartott a térségi munkáltatókkal. Folyamatosan tájékozódott a megüresedett állások felől, az üres álláshelyeket továbbította a potenciális munkavállalók felé. Személyesen felvette a kapcsolatot azokkal az ügyfelekkel, akik szóba jöhetnek egy-egy üres álláshely betöltésére.

Képzések, fejlesztések felkészítések idejére szükség esetén gyermekfelügyeletet tudtak biztosítani a kialakított játszószobában szakképzett gyermekfelügyelővel, előzetes egyeztetést követően.

A projekt keretében több kötelezően előírt és vállalt rendezvény került megtartásra. A megtartott rendezvények az alábbiak:

- Nők társadalmi, gazdasági szerepvállalása 3 darab
- Nők részvétele a térségfejlesztésben 3 darab
- Atipikus foglalkoztatás 3 darab
- Szakmai rendezvény 2 darab
- Munkáltatói workshop 2 darab

Ezen rendezvényeken kívül a települések által szervezett programokon is részt vettek a CsakPONT munkatársai és szakemberei, kommunikációs és szemléletformáló tevékenységet folytattak.

A projekt keretében az alábbi képzések valósultak meg:

- Munka és magánélet összehangolása: 293 fő
- Munkaerőpiaci reintegrációs képzés: 102 fő
- Házi és idősgondozás alapjai: 119 fő
- Társadalmi partnerképzés: 10 fő
- Belső képzés: 5 fő

2020. május 31. napjáig 250 fő a munkaerő-piaci integráló programokba bevont hátrányos helyzetű személyek száma, a pályázatban vállalt létszám: 200 fő.

13 fő az, aki a program elhagyását követően a munkaerőpiacra, vagy munkaerő-piaci programba belépő személy volt.

Május 31. napjáig 553 fő a képzéseken, fejlesztéseken, felkészítéseken résztvevők száma, 450 fő vette igénybe a segítő szolgáltatások nyújtását, melynek keretében gyermekfelügyelet, háztartást segítő szolgáltatások igénybevétele, idős hozzátartozók felügyelete valósult meg.

40 fő volt azon személyek száma, akik a munka és a család összeegyeztetésének elősegítése érdekében gyermekfelügyeleti és egyéb háztartást segítő szolgáltatást nyújtottak a célcsoport részére. 16 munkaadót sikerült elérnünk és bevonnunk a programunkba. Kommunikációs és szemléletformáló tevékenységeken 990 fő került bevonásra.

A megvalósított, adaptált képzések, fejlesztési és felkészítési programok száma 5 db.

Ebben a fejezetben kell megemlítenünk a Kunszentmárton Város Önkormányzatának pályázati forrásból megvalósuló EFOP-1.5.3-16- 2017-00074 számú, Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni járásban projektjét, hiszen annak egyik legfőbb célcsoportja a nők voltak.

A projekt célja a járás lemaradásának - a képzett munkaerő rendelkezésre állásában, a foglalkoztatottsági, valamint munkanélküliségi mutatók tekintetében – csökkentése, a felzárkózás kereteinek megteremtése a humán szolgáltatások fejlesztésén keresztül, a helyi kapacitások bővítésével, a humánerőforrások fejlesztésével.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők munkalehetőségének hiánya a gyermek mellett	Otthoni foglalkoztatások feltérképezése
A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő családok esetén a szegénység kockázata magasabb	Szociális gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása
Gyermekével otthon maradó anyánál magányérzet kialakulása, mely családi konfliktusokhoz is vezethet	Szabadidős programok szervezése, bővítése Egyesületekkel (pl. FICSAK) való együttműködés erősítése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Településünk esetében elmondható, hogy az idősök aránya a népességen belül több mint 20 %, s lényeges probléma az idősök életében az elmagányosodás, az izoláció, az egészségi állapot romlása. A testi egészség romlásával párhuzamosan fokozottan megjelennek a mentális és a szociális problémák.

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 809	3 997	7806	48,80%	51,20%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			212	2,72%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	526	435	961	6,74%	5,57%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	114	101	215	1,46%	1,29%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	2 174	2 028	4202	27,85%	25,98%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	267	303	570	3,42%	3,88%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	728	1 130	1858	9,33%	14,48%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	1 777	965	184,15%
2019	1 821	967	188,31%
2020	1 859	971	191,45%
2021	1 858	961	193,34%
2022	1 888	969	194,84%
2023	1 861	952	195,48%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki, a népesség korösszetétele változásának és az előregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége. Településünk öregedési indexét 2018-2023 között a fenti táblázat mutatja be, mely alapján folyamatos előregedés tapasztalható.

A születéskor várható élettartam az elmúlt években nőtt, a nők továbbra is hosszabb életre számíthatnak, mint a férfiak. Ez kitűnik az „Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint” elnevezésű táblázatból is. A születéskor várható élettartam lassú növekedésével és a tartósan alacsony születésszámmal az is együtt jár, hogy ezzel párhuzamosan emelkedik az átlagéletkor.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	952	1 506	2458
2019	947	1 501	2448
2020	934	1 474	2408
2021	926	1 442	2368
2022	923	1 453	2376
2023	890	1 447	2337

Forrás: TelR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	29	0	728	1 200	6	66	12
2019	29	0	738	1 213	4	59	12
2020	26	1	727	1 189	4	56	12
2021	26	1	705	1 175	3	49	10
2022	26	1	702	1 185	3	48	10
2023	27	1	680	1 175	5	51	11

Forrás: TelR,
KSH Tstar

A nyugdíjasok száma évről-évre csökken, ez a csökkenő lakosságszámnak, a magas elhalálozásnak és a nyugdíjkorhatár emelésének köszönhető.

A fenti táblázatok adatai alapján kitűnik, hogy jóval magasabb a nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásokban részesülő nők száma, mint a férfiaké, melynek oka, hogy a nők esetében magasabb a születéskor várható élettartam, továbbá az, hogy a nők 40 év szolgálati idő megszerzése után, életkortól függetlenül kedvezményes öregségi nyugellátásra válnak jogosulttá.

A nyugdíjazás alapvető változásokat hoz az egyén és családja életébe. Csökken a jövedelem, kezdenek leépülni a munkahelyi, baráti kapcsolatok, a felszabadult idővel a legtöbb friss nyugdíjas nem tud mit kezdeni. Feleslegesnek érzi magát és ez mentális problémákhoz is vezethet. Egy olyan társadalomban, ahol a munka központi érték, a nyugdíjazás státuszvesztéssel is jár. Az öregségi vagy az özvegyi nyugdíj, a házastárs halála után egyre kevésbé elegendő a létfenntartáshoz, mely időskori szegénységhez is vezethet. Az idős nők helyzete ebben az esetben még nehezebb, hiszen közöttük nagyobb azoknak az aránya, akik háztartásbeliként nem rendelkeztek jövedelemmel, ezért nyugdíjuk is jóval alacsonyabb.

Az időskorúak járadéka azoknak az idős személyeknek a részére biztosít ellátást, akik a rájuk irányadó nyugdíjkorhatár betöltése után a szükséges szolgálati idő hiányában saját jogú nyugellátásra nem jogosultak és jövedelemmel egyáltalán nem vagy csak minimális mértékben rendelkeznek.

Az előzőekben bemutatott demográfiai mutatók komoly kihívások elé állítanak bennünket: egyrészt eleget kell tennünk az egészségügyi ellátás iránt jelentkező megnövekedett igényeknek, másrészt oly módon kell egy elöregedő társadalom szükségleteihez igazítani az egészségügyi rendszereket, hogy azok az aktív munkaerő létszámának csökkenése ellenére megőrizze fenntarthatóságukat.

A legfontosabb feladat az egészséges és aktív időskor támogatása. A jó egészség kihat az életminőségre: minél tovább maradunk egészségesek, annál nagyobb eséllyel őrizhetjük meg önállóságunkat, függetlenségünket és aktivitásunkat.

Mivel az idős emberek családjának aktív tagjai dolgoznak, egyes esetekben nem is a településen élnek, nagy a veszélye a településen az idősök elmagányosodásának, elszigetelődésének.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A 2009-ben elfogadott Időügyi Nemzeti Stratégia [81/2009. (X.2.) OGY határozat] összhangban van az ENSZ és az Európai Unió elveivel és törekvéseivel. Szemléletében az aktív idősödés gondolatának támogatása mellett azzal, hogy az időseket a maga emberi teljességében és méltóságában szemléli, valamint a figyelmet az emberi élet kiteljesedésére fordítja, és nem kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra szűkíti le, vagy a deficitekre fókuszál. A stratégia legfontosabb elvárásként fogalmazza meg, hogy az idős ember a társadalom megbecsült tagja legyen, egészséges legyen, és ne legyen magányos, továbbá biztonságban és védettségben élhessen élete végéig. A további célkitűzéseket így fogalmazza meg az Időügyi

Nemzeti Stratégia 2034-ig: „a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz, az egészségben eltöltött évek számának növelése, az aktív élet fenntartásának növelése, az időskori jövedelembiztonság megteremtése, a társadalmi integráció erősítése, a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősebbek és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével, az idősek élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával. Az „aktív idősebbés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is.” (Időügyi Nemzeti Stratégia 2009: 48)

Az idősebb korosztály jövedelmi helyzetének javítása céljából az egészséges fiatalabb embertársaik szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet.

Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkeznek, pld. az orvosok.

A tartósan nyilvántartott álláskereső jelentős része a munkaerő-piaci szempontból idősebb, 50 év feletti korcsoportokból kerül ki. Életkoruk mellett, elhelyezkedési esélyeiket csökkenti az alacsony iskolázottság és a kevésbé piacképes szakma is.

A településen élő fiatalabb korosztály mellett az idősebb korosztály is - jellemzően az 55 év felettiek - rész vesz a közfoglalkoztatási programokban, de a településről eljáró dolgozók között is megtalálhatók az idősebb korosztály tagjai.

A településen a fő megélhetést a mezőgazdaság biztosítja, ezért jellemző, hogy a nyugdíjasok mezőgazdaságból származó bevétellel egészítik ki nyugdíjukat.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az elszigetelődés és a magány kevésbé alakul ki azoknál az időseknél, akik aktívan élik az életüket, önismerettel rendelkezve elégedettek önmagukkal, társas kapcsolatokat tartanak fenn, hobbijuk van, esetleg valamilyen önkéntes, közösségi tevékenységet végeznek, vagy képzésben vesznek részt

A 2017-2022 között Időügyi Infokommunikációs Program keretében településünkön 51 fő 65 év feletti, egyedül álló idős infokommunikációs tudást sajátíthatott el.

Jelenleg hasonló program nem folyik a településünkön.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az életkor alapján gyakorolt hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatásban a legszembetűnőbb. Bár 2016-2021 között a nyilvántartott álláskereső száma csökkenő tendenciát mutat, közöttük a 41 év alattiak, illetve fölöttiek aránya azonos. A 41 év fölöttiek esetében 2017 évtől állandósulni látszik a 61 éves, vagy afelettiek száma. Ennek oka, hogy jellemzően az idősebb munkavállalót érinti elsőként a leépítés, az idősebb munkakereső sokkal hosszabb ideig marad tartósan munkanélküli.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő össze- n	222	236	244	208	205	237
41-45 év (TS 042)	Fő	23	15	12	21	16	25
	%	10,36%	6,36%	4,92%	10,10%	7,80%	10,55%
46-50 év (TS 043)	Fő	12	20	13	14	21	24
	%	5,41%	8,47%	5,33%	6,73%	10,24%	10,13%
51-55 év (TS 044)	Fő	17	20	19	11	10	14
	%	7,66%	8,47%	7,79%	5,29%	4,88%	5,91%
56-60 év (TS 045)	Fő	31	29	35	24	17	27
	%	13,96%	12,29%	14,34%	11,54%	8,29%	11,39%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	61	61	72	76	73	68
	%	27,48%	25,85%	29,51%	36,54%	35,61%	28,69%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A probléma lehetséges mérséklésére több – már a korábbiakban is említett és bemutatott – programot kínál a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, melynek célcsoportja az 50 év feletti álláskereső. Ilyen a „Hátrányos helyzetűek munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatása”, valamint a „Súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásának támogatása”

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idők egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idők egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése az egészségügyi ellátórendszeren belül biztosított. Az egészségügyi alapellátást öt háziorvos és két fogszakorvos látja el a településen.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	1 777	13	20	88
2019	1 821	13	19	86
2020	1 859	13	15	77
2021	1 858	14	17	70
2022	1 888	17	23	93
2023	1 861	18	24	86

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ által nyújtott – időseket érintő - szociális szolgáltatások formái:

Szociális étkeztetés: a szociális étkeztetés keretében gondoskodnak azon személyek napi egyszeri meleg étkeztetéséről, akik ezt önmaguk részére koruk, egészségi állapotuk és/vagy szociális helyzetük miatt nem képesek biztosítani.

A szociális étkeztetés igénybevétele 2021. évben az alábbi szerint volt biztosított:

- az étel - az intézmény szervezésében történő- kiszállítással (a Mátyás király utcai telephely felújítása miatt).

2021-ben éves átlagban 70 fő vette igénybe a szolgáltatást, 14102 adag étel kiszállítása történt az alábbi elosztásban:

- Kungyalu területére kiszállítással 2225 adag,
- Kunszentmárton területén kiszállítással 11877 adag

A **házi segítségnyújtás** magában foglalja a saját lakásukon történő segítségnyújtásnak minden olyan módját és tevékenységeit, melyeket az igénylő egészségi állapota, szociális helyzete miatt elvégezni már nem, vagy még nem képes. Cél a jogosult önálló életvitelének fenntartása fizikai, szociális, mentális szükségleteinek megfelelően, saját lakókörnyezetében.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy - a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítség keretében biztosított:

- a) a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködés,
- b) a háztartási tevékenységben való közreműködés,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtás,
- d) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése.

Személyi gondozás keretében biztosított:

- a) az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása,
- b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzése,
- c) a szociális segítség keretében foglalt feladatok.

A szolgáltatás a hét öt munkanapján elérhető. Kunszentmárton városban a 2021. évben házi segítségnyújtásban új ellátottként 11 fő kötött megállapodást, 9 fő került ki a gondozásból.

A település **nappali ellátást nyújtó intézménye** (Nappali Ellátási Központ, Kunszentmárton, Mátyás király u. 21/a.) 20 férőhellyel működik, és a saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatok kialakítására és az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. A Nappali Ellátási Központ épületének felújítását követően 2022. júniusában ismét megnyitotta kapuit. A korszerű, modern épület maximálisan kiszolgálja az idősek igényeit, ezáltal az idősek klubjába beiratkozott igénybevevők száma is növekedésnek indult.

Az idős emberek nagy része társuk elvesztése után magányosan, egyedül él. Nagyon nehéz kimozdítani saját környezetükből, az egészségi állapotuk sem mindig engedi meg, hogy

elhagyják lakásukat. Az intézmény – felismerve az előbbi problémát- az idős emberek igényeikhez igazodva beszállítja őket a Nappali Ellátási Központba. A nappali ellátást biztosító intézményekben az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, valamint mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújtanak. Az intézmény nyitott formában működik, nemcsak tagok, hanem a kunszentmártoni lakosok is részt vehetnek programjaikon (pl. egészségügyi felvilágosítás, bálak, stb.). A szociális gondozók szabadidős programokat szerveznek, szükség szerint megszervezik az egészségügyi alapellátáshoz jutást (orvoshoz kísérés, felvilágosító előadások szervezése, mentális gondozás), segítenek hivatalos ügyek intézésében. Az intézmény arculata új szolgáltatással is bővült, minden héten lehetőségük van az igénybevevőknek egyéni és/vagy csoportos lelki gondozásra szakember segítségével.

A fentebb említett demográfiai mutatók is igazolják –a szociális alapszolgáltatások körében a nappali ellátásra, mint személyes gondoskodás keretében történő ellátási formára mindenképpen szükség van a településünkön azért, hogy minél több idős ember megismerje szolgáltatásainkat nyílt napokat szerveznek.

A bentlakásos intézmény (Idősek Bentlakásos Otthona): a Szociális Ellátási Központ a szociális szakellátás keretében gondoskodik az idősek ápoló – gondozó otthonban történő ellátásáról. Az idősek otthona azon személyek részére nyújt teljes körű ellátást, akik koruk, egészségi állapotuk, szociális helyzetük miatt, önmaguk ellátására részben, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, gondozást igényelnek és ellátásuk alapellátás keretében nem oldható meg. A gondozottak részére teljes körű ellátást – napi legalább háromszori étkezést, szükség szerint ruházatot, illetve egyéb anyaggal való ellátást, lelki gondozást, egészségügyi ellátást, lakhatást – biztosít az intézmény. Az intézmény 25 férőhellyel rendelkezik, elmondható, hogy évek óta teljes kihasználtsággal működik. Az intézmény szolgáltatása iránti érdeklődés folyamatos, az egyre idősödő és romló egészségi állapot további férőhelyeket igényel. A várakozók száma 37 fő volt 2021. 12. 31-én. Az idősek átlagéletkora 85 év. A lakók többnyire egyszemélyes háztartásból érkeznek, gyenge egészségi állapotban, állandó, folyamatos gondozást igényelnek, önellátási képességük jelentősen csökkent. 2021. évben a 14 fő demenciával élő lakót gondozott az intézmény.

Korcsoport szerinti elosztás 2021 évben:

<u>Korcsoportok</u>	<u>Férfi</u>	<u>Nő</u>
61-64 év	0	0
65-69 év	0	2
70-74 év	1	0
75-79 év	0	2
80-89 év	1	15
90 év felett	0	4

Az ágazati szakmai rendeletben előírt gondozói létszám biztosított az idősek otthonában.

A településen élő idős lakosság körében nagy segítséget nyújt a **tanyagondnoki szolgálat**. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 60. § (1) bekezdése határozza meg a tanyagondnoki szolgáltatást.

Az intézményünkben működő tanyagondnoki szolgálat Kunszentmárton közigazgatási területéhez tartozó Kungyalu, illetve a város külterületi tanyás részein végzi tevékenységét.

Feladatai közé tartozik a napi egyszeri meleg étel – ételhordóban - történő kiszállítása, közreműködik a házi segítségnyújtásban, közösségi és szociális tájékoztatók szolgáltatásában, továbbá az egyéb alapszolgáltatásokhoz való hozzáférésben. Segíti az egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzájutást, gyógyszer felíratást/kiváltást, segítséget nyújt egyéni, hivatalos ügyek intézésében, bevásárlásban. Részt vesz a központ járási szintű feladatainak ellátásában és alkalmanként más intézmények és civil szervezetek munkáját is támogatja.

Az esélyegyenlőség szempontjából jelentős szerepe van az idősödő és idős emberek valamint a fiatalok között meglévő szakadékok csökkentésének, a generációk közötti kapcsolat és együttműködés erősítésének, melynek megvalósítására nyújtott segítséget az Önkormányzat által pályázati forrásból megvalósított EFOP-1.5.3-16-2017-00074 számú, Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni járásban projekt. Ennek egyik fő, - az időseket célzó-, a lelki egészség helyi, kisközösségi programja az idősek közösségben tartását, szellemi és fizikai aktivitásuk megőrzését, fejlesztését célzó, Hozd magaddal a nagyszülőket is! program megvalósítása.

c) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a településen a József Attila Könyvtár, a Szabó Gyula Kulturális Intézmény és Kiállítóterem, a Városi Nőklub, valamint a Helytörténeti Múzeum, Múzeumi Látogatóközpont biztosítja.

A múzeum 2019-től kezdődő Erasmus + programnak köszönhetően egyre nagyobb hangsúlyt fektet az időskorú lakosság megszólítására. A múzeum dolgozói 2021 szeptemberében Athénban, 2021 októberében pedig Garnadában vehettek részt jelenléti képzéseken. A „Your treasure, our treasure” című tapasztalatcserés pályázat lényege olyan külföldi jogyakorlatok megismerése, amelyek javítják az idős emberek életminőségét, a közművelődési és közgyűjtemények bevonásával.

A múzeum és könyvtár munkatársai a járványhelyzet alatt megszervezték a könyvek házhoz szállítását, így kedveztek idősebb olvasóiknak.

d) idősek informatikai jártassága

A településen az időskorúak kevésbé jártasak a számítógép használatában, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság piackutatásából kiderül, hogy az internetet nem használók száma az életkorral párhuzamosan növekszik.

Országos szinten az 51–53 évesek mindössze 7 százaléka marad ki az internet világából. 80 év fölött ez már 90 százalék, a 90 évnél idősebbek körében pedig gyakorlatilag 100 százalék. Az idősebb korcsoportot két tényező befolyásolja az internetezési szokásban: hogy magányos vagy társas életet él, illetve az iskolázottság.

A 65 év feletti lakosság (1,9 millió fő) 34 százaléka internethasználó, a magukra maradt idősek 31 százalékban, a kétfős háztartásokban élők viszont 42 százalékban interneteznek. Ezek a

számok összefüggésben lehetnek azzal, hogy a magányos idős emberek kevésbé nyitottak az új dolgokra, nem akarnak már tanulni. Befelé fordulás, bezárkózás jellemezheti őket. Míg, ha az idősök párban élnek, akkor egymást is tudják motiválni az internethasználatra. A 66–68 évesek körében az egyedül élők 60, a társal élők 67 százaléka internetezik; a megfelelő arányok a 72–74 évesek esetében 23 kontra 39 százalék, a 84–86 éveseknél pedig 10 és 23 százalék.

Településünkön 2022 évben fejeződött be a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. szervezésében és lebonyolításában, a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal összekötő szerepében az a program, melynek keretében megvalósult infokommunikációs eszközök (számítógép, internet- hozzáférés) biztosításának, valamint a diszpécserközpont felállításának elsődleges célja az idős magányosságának enyhítése, biztonságérzetének növelése, valamint az egészségmegőrzés elősegítése.

Az Önkormányzat gazdasági programjában rögzítette, hogy a modellprogram tapasztalatai alapján, a program befejezését követően a meglévő eszközök, tapasztalat és szakemberek igénybe vételével a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, mint ellátást a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központon keresztül megszervezi, hiszen ez az ellátási forma jelenleg településünkön nem működik.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás, melyre az előző fejezetekben bemutatott adatok alapján településünkön mindenképpen szükség lenne.

e) a generációk közötti programok

Az önkormányzat és intézményei kiemelt figyelmet fordítanak az idősök társadalmi részvételének erősítésére és a generációk közötti kapcsolatok mélyítésére, a generációk közötti szolidaritás erősítésére, az idősök társadalmi hasznosságának, közösségi megbecsültségének növelésére. Az elmúlt években több olyan – többnyire pályázatból finanszírozott – rendezvény került megvalósításra az önkormányzat által, amelyek az előbb leírt célt hivatottak elérni. Ilyen volt a „Hozd magaddal az unokádat is!”, valamint a „Mozogj velem, táncolj velem!” rendezvények, ahol gyermekek, idősök, fogyatékkal élők együtt szórakozhattak.

Az Idősök Bentlakásos Otthonának lakóit, valamint a nappali ellátásban részesülőket rendszeresen köszöntik óvodásaink, iskolásaink ünnepek alkalmával, kedves kis műsorokkal színesítik az idősök életét.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Mint már korábban említettük, településünkön időseket célzó programokat, a közintézmények közül leginkább a Szociális Ellátási Központ, a Szabó Gyula Kulturális Intézmény és Kiállítóterem, valamint a Helytörténeti Múzeum szervez.

Az Idősek Bentlakásos Otthona és a Nappali Ellátási Központ az idősek érdeklődési körét kielégítő ismeretterjesztő, kulturális programokat biztosít. A programokon a klub tagjain kívül más érdeklődők is részt vehetnek.

Figyelemreméltó településünkön a Kunszentmártoni Hagyományörző és Nyugdíjas Egyesület tevékenysége, mely három önálló tevékenységet folytató klub közös szervezete. Ezek a Nőklub, a Hímzőklub, valamint a Gyűjtőklub. A közel száz tagot számláló egyesület településünk életének szerves részét képezi.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A házi segítségnyújtásban részesülő időseknek a hétfégi ellátása nem megoldott Idősek Nappali Ellátása esetében a szolgáltatás nincs kihasználva, holott a célcsoport lakosságon belüli aránya alapján a szociális alapszolgáltatások körében a nappali ellátásra, mint személyes gondoskodás keretében történő ellátási formára mindenképpen szükség van a településünkön.	Lehetőségek felkutatása, esetleges együttműködés egyházzal, civil szervezetekkel Középiskolások önkéntes óráinak egy része az időseknek nyújtott segítséggel kiváltható lenne Az intézményben színesíteni kellene a foglalkozásokat (esetleg nyugdíjas egészségügyi, illetve szociális téren képzettek, önkéntesek, általános- és középiskolai tanulók bevonásával, közreműködésével)
Nagy a veszélye a településen az idősek elszigetelődésének, magányosak, gyermekeik távol élnek	Minél több, színesebb program szervezése részükre Az idős korosztály megfelelő tájékoztatása (pl. szórólap) a városban működő intézményekről, programokról
Idősek Bentlakásos Otthona esetében hosszú a várólista	Férőhelybővítés lehetőségének kidolgozása, pályázati forrás felkutatása
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás hiánya	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feltételeinek kidolgozása, majd megvalósítása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű rehabilitációs illetve rokkantsági ellátás, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesülők száma a KSH adatbázisában szereplő adatok alapján az elmúlt 5 évben csökkent, elmondható, hogy a nők aránya minden évben nagyobb, mint a férfiaké.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	148	197	345
2019	137	189	326
2020	133	186	319
2021	139	170	309
2022	134	166	300
2023	129	166	295

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön működik a Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete.

Az Egyesület célja, hogy hozzájáruljon egy dinamikus, hatékony, helyi és térségi, egy speciális fogyatékossgal élő réteg érdekvédelmét és érdekegyesítését szolgáló tevékenység megteremtéséhez. A hatékony és szakszerű működés érdekében széleskörű integrált szakmai rendszerrel, bázissal és háttérrel hozzájáruljon a mozgáskorlátozottsággal élők emberibb, azok által igénybe vehető szolgáltatások megvalósításával.

Társadalmi tudatformálás terén minden olyan fórumon megragadni a lehetőséget arra, hogy reális képet mutassunk be a sérült emberekről, és pozitív példákkal támasszuk alá, hogy sérülten is lehet teljes életet élni.

Az Egyesület feladata: érdekegyesítés, érdekvédelem, közösségteremtés. Figyelemmel kísérni és segíteni működési területünkön a mozgáskorlátozott emberek érdekeit szolgáló állami és társadalmi tevékenységet. Törekedni a mozgáskorlátozott emberek aktivitásának felkeltésére.

Az Egyesület által nyújtott szolgáltatások:

- Segítségnyújtás a különböző, mozgáskorlátozottaknak szóló állami támogatások igénybevételéhez szükséges pályázatok kitöltésében.
- Lakás akadálymentesítési támogatás előkészítésében veszik ki részüket.
- Rendszeresen szerveznek régiókban „Orvos Beteg” találkozót Ortopéd Szakorvos részvételével.
- Közösség teremtés a mozgássérült emberek számára, kirándulások, rendezvények szervezése és lebonyolítása formájában.

Az Egyesület dolgozói és tagjai lehetőségeikhez mérten részt vesznek a Tiszazug és a Város rendezvényein. Maga az Egyesület is több alkalommal szervez rendezvényeket.

Munkájuk anyagi feltételeinek előteremtése évről évre nehézségekkel jár. Bevételeik MEOSZ általi költségvetési támogatásból, a sorstársaik által fizetett tagdíjakból, az adó 1%-ból befolyt összegből, pályázatokon elnyert pénzekből, Önkormányzati támogatásokból áll össze.

Az egyesület honlapján és Facebook csoportján keresztül rendszeresen tájékoztatást ad a támogatási lehetőségekről, programjairól.

A Tiszazugi Mozgáskorlátozottak Egyesülete a mozgássérült ember számára hiányzó munka-, oktatási-, kulturális-, sport-, szabadidős és egyéb lehetőségek megteremtésével biztosítja a közösségi életet. Fő tevékenységük a hozzájuk forduló sorstársak tájékoztatása, a gondjaik megoldásában történő segítségnyújtás, a különböző támogatási formák (akadálymentesítési támogatás, közlekedési támogatások, fogyatékosági támogatás, szociális támogatások és juttatások) ügyintézésben való részvételük hozzájárul a támogatások gyorsabb ügyintézéséhez és az érintettek pontos informálásához.

Ez a közösség-szervező, közösség-építő tevékenység (Pl.: Esélyegyenlőségi-, Nyárköszöntő Nap, kézműves foglalkozások) sikeres megvalósítása érdekében rendszeresen együttműködnek a tevékenységi körükhöz kapcsolódó hivatalokkal, szervezetekkel. A helyi rendezvényeken való részvétellel módjuk van érdekeik képviseletére, problémáik felvetésére.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Településünkön működik a teljes egészében magyar tulajdonú „Teljes Életért” Nonprofit Közhasznú Kft., melynek célja, hogy munkalehetőséget biztosítson megváltozott munkaképességű személyek számára. Elhatározásuknak megfelelően Jász-Nagykun-Szolnok Megyében megpróbálják enyhíteni az egészségkárosodással, fogyatékkal élő, de dolgozni akaró emberek munkaerőpiaci problémáit. A Vármegye területén alkalmazott munkavállalók száma közel 1000 fő, melyből tavalyi évben kunszentmártoni telephelyükön 50 fő megváltozott munkaképességű személy alkalmazása valósult meg.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

Alig több mint tíz év alatt 18 százalékról 40 százalékra nőtt a megváltozott munkaképességűek körében a védett vagy nyílt munkaerőpiacon foglalkoztatottak aránya. A fogyatékkal élők alkalmazásával kapcsolatos ellenérzések legtöbbször azért merülnek fel, mert a munkáltatók

nem ismerik ezt a szektort, nem láttak még jó gyakorlatot, emiatt idegenkednek alkalmazásuktól, pedig a munkaerőhiánnyal küzdő ágazatokban mindenképpen érdemes foglalkozni a kérdéssel, hiszen a fogyatékkal élők is képesek dolgozni, értéket teremteni.

A fogyatékkal élők munkaerőpiaci esélyeinek további javításában mind országosan, mind településünk esetében is nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a szemléletformálásra ezen a téren.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A munka világában az esélyegyenlőség érvényre juttatása kezdetleges szakaszban tart még. Elvi síkon a munkáltatók is elismerik, hogy mindenki számára azonos munkafeltételeket kell biztosítani, azonban a gyakorlatban mindennaposak a megkülönböztetés különféle formái. Kiemelt figyelmet érdemelnek a fogyatékkal élők, hiszen esetükben kimondottan alacsony a foglalkoztatottsági szint, ez pedig a gazdaságra is hátrányosan hat.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Településünkön működik a Szőke Tisza Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Fogyatékosok Otthonának Kunszentmártoni telephelye.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 2017. november 1-től beolvadt a Magyar Államkincstárba. A fogyatékosági támogatással, családi pótlékkal, gyermekgondozási támogatással, anyasági támogatással valamint nemzetközi családi ellátással kapcsolatos hatáskörébe utalt feladatok tekintetében a továbbiakban a Magyar Államkincstár jár el. Ezen ellátások folyósítása a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóságától történik, azonban az ellátásokkal összefüggő változásokat, módosításokat továbbra is a családtámogatási feladatkörrel megbízott járási hivatalok intézik.

Magasabb összegű családi pótlék

A tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermek (személy) után magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak a betegség fennállásig, illetőleg a gyermek 18. életévének betöltéséig. A 18 évesnél idősebb személy abban az esetben jogosult a magasabb összegű családi pótlékra, ha a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll. Fogyatékosági támogatásban részesülő személy nem részesülhet magasabb összegű családpótlékban.

Adókedvezmény, személyi adóalap kedvezmény (2021-től)

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 40. § (1) értelmében az összevont adóalap adóját csökkenti a súlyosan fogyatékos magánszemélynél az erről szóló igazolás, határozat alapján a fogyatékos állapot kezdő napjának hónapjától ezen állapot fennállása idején a minimálbér egy harmadának száz forintba kerekített összegével lehet csökkenteni az adóalapot és ennek a 15%-a a havi adókedvezmény. (2021-től) Személyi adóalapkedvezmény jár az adóból azoknak, akik rokkantsági járadékban, illetve fogyatékosági támogatásban

részesülnek és azoknak, akik olyan betegségben szenvednek, amely súlyos fogyatékoságnak számít..

Fogyatékosági támogatás

A súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Fogyatékosági támogatásra jogosult az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy, akinek

- látási-, hallási-, értelmi-, mozgásszervi fogyatékoságát, személyiség egészét érintő fejlődésének átható zavarát, kromoszóma rendellenességét, illetve halmozott fogyatékoságát megállapították, és
- állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá
- önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

A Fogyatékosági támogatás nem állapítható meg, ha a 18 éven felüli személy vagy rá tekintettel más személy magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Összegét a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvénynek a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésére vonatkozó szabályai szerint, azzal megegyező mértékben emelni kell, az újonnan megállapításra kerülő fogyatékosági támogatást pedig ugyanilyen emelt összegben kell megállapítani. 2018. 01.01-től az emelés mértéke 0,8%-os.

A fogyatékosági támogatás a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet alapján utazási kedvezményre jogosít. A folyósító szerv utazási kedvezményre jogosító hatósági igazolványt állít ki annak a személynek a részére, aki fogyatékosági támogatásban részesül. Amennyiben a kedvezményre jogosulttal kísérő személy utazik, akkor ő is jogosult az utazási kedvezményre. A kísérő csak akkor veheti igénybe az utazási kedvezményt, ha azzal a személlyel utazik együtt, akinek a nevére a hatósági igazolvány szól.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Rehabilitációs ellátások:

• Rokkantsági Ellátás

Rokkantsági ellátásra jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül legalább 1095 napon át, vagy 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt; keresőtevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A rokkantsági ellátás összegét a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző naptári évben (referencia-időszak) elért, pénzbeli egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelem napi átlagának 30-szorosa alapján állapítják meg.

A kérelmet a járási hivatal honlapján közzétett adatlapon, vagy elektronikus úrlapon lehet benyújtani a lakó, vagy tartózkodási hely szerint illetékes Vármegyei kormányhivatal megyeszékhely szerint illetékes járási hivatalánál

- Rokkantsági járadék

Az a személy jogosult, akinek az egészségkárosodása 25. életéve betöltése előtt keletkezett, az egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban (öregségi nyugdíj, özvegyi nyugdíj, árvaellátás, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában) nem részesül.

A rokkantsági járadékot az igénylő kérelme alapján a lakóhely szerint illetékes általános hatáskörű nyugdíj-megállapító szerv állapítja meg és a nyugdíjfolyósító szerv folyósítja. Legkorábban annak a hónapnak az első napjától lehet megállapítani, amelyben az igénylő a 18. életévét betöltötte.

A rokkantsági járadék havi összege a nyugdíjszerű szociális ellátások emeléséről szóló jogszabályban rögzítettek szerint évente emelkedik.

- Rehabilitációs ellátás

Megváltozott munkaképességű személynek minősül az, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 %-os, vagy kisebb mértékű.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos, vagy kisebb mértékű, és aki a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül legalább 1095 napon át, 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt. További feltétel, hogy keresőtevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül, továbbá aki rehabilitálható, és akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, és egészségi állapota 51-60 % közötti, vagy aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és egészségi állapota 31-50 % közötti.

A kérelmet a járási hivatal honlapján közzétett adatlapon, vagy elektronikus úrlapon lehet benyújtani a lakó vagy tartózkodási hely szerint illetékes Vármegyei kormányhivatal Vármegyeszékhely szerint illetékes járási hivatalánál

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A korábbi jogi szabályozás alapján a középületek akadálymentesítése a városban több évre szóló ütemterv alapján, a költségvetési források függvényében folyamatosan valósul meg. Ennek során a város közintézményeibe – óvodák, iskolák, rendelőintézet, művelődési ház, városi könyvtár - való akadálymentes bejutás megvalósításra került, általában mozgássérült rámpa kialakításával.

A TOP-3.2.1-25-JN1-2016-00089 számú pályázat keretében valósult meg a Városháza épületének energetikai korszerűsítése, melynek során az épület projektarányos akadálymentesítésre is megtörtént, - mozgásukban korlátozott és idős emberek számára - rámpa segítségével. A ferdepályás személyemelő berendezés „lépcsőlift” önkormányzati saját forrásból került megvalósításra. Az önkormányzat tulajdonába lévő középületek

akadálymentesítésében az elmúlt években igen jelentős előrelépés történt, köszönhetően a sikeresen megvalósított európai uniós támogatású projekteknek, ahol az akadálymentesítés biztosítása kötelező előírás volt. Ennek eredményeként elmondható, hogy a középületek mindegyike akadálymentesen megközelíthető. Mozgáskorlátozott parkolóhelyek rendelkezésre állnak.

Településünkön a közterületek akadálymentesítése részben megoldott.

A közösségi közlekedés teljes körűen akadálymentesített a városban. A helyi járat esetében alacsonypadlós autóbusz közlekedik. A már megvalósult közösségi közlekedésfejlesztési projekt keretében az autóbusz pályaudvar, valamint a vasútállomás és környezetének akadálymentesítése is megtörtént.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A kulturális rendezvények, kiállítások, múzeumi programok nagy része ingyenes és akadálymenteskikapcsolódási lehetőséget biztosít a fogyatékos személyek számára.

Akadálymentes bejutás biztosított Sportcsarnokunk rendezvényeire.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A munkahelyek akadálymentesítettsége az elmúlt évek szabályozásának köszönhetően javarészt megoldott.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Mint említettük, a közösségi közlekedés akadálymentesítettsége megoldott városunkban. A parkolóknál a mozgáskorlátozott parkolókat biztosítottak, amik száma folyamatosan bővül. A járdák, parkok, közterületek esetében elmaradás tapasztalható, ezt az elkövetkezendő időszakban pályázati források igénybevételel próbáljuk fejleszteni, orvosolni.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Településünkön a fogyatékkal élők számára szolgáltatásokat – mely jellemzően információnyújtás – a Mozgáskorlátozottak Tiszazugi egyesülete nyújt.

Fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye településünkön nem működik.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Más célcsoportokhoz hasonlóan a fogyatékos személyek is igénybe vehetik az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátásokat, rendkívüli települési támogatásokat.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programokat településünkön leginkább a Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete szervez.

7.5 A fogyatékossgal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az előző pontokban részletesen kifejtésre kerültek a célcsoportot érintő legfontosabb társadalmi problémák.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kevés a foglalkoztatási lehetőség	Bedolgozói munka felkutatása, segítése
Program és tevékenység hiánya a felnőtt fogyatékosok körében.	Felnőtt fogyatékosok nappali ellátásának segítése.
A fogyatékkal élők társadalmi integrációjának csekély megléte.	Érzékenyítő, programok megszervezésének támogatása, versenyek, vetélkedő és sport rendezvények
Fogyatékkal élők beszűkült élettere, lehetősége	Információ közvetítésében és személyszállításban, akadálymentesítésben való segítségnyújtás.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A településünkön jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egymást kiegészítik. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Az önkormányzat pályázatok, programok megvalósítása kapcsán partnerségi, együttműködési megállapodásokat köt intézményeivel, civilszervezeteivel, térségi településekkel.

Az önkormányzatnak és intézményeinek, a városban működő vállalkozóknak, vállalkozásoknak, a civil szervezeteknek, az egyházak képviselőinek, a város lakosságának – kicsiknek és nagyoknak, időseknek és fiataloknak – közös érdeke és felelőssége, hogy Kunszentmárton a jövőben is még inkább élhető és szerethető várossá váljon.

Ennek érdekében nagyon sokan és nagyon szívesen vesznek részt a kijelölt feladatokban. Fontos, hogy a jövőben is minél többen aktív tevékenységet folytassanak és ezzel mintát mutatva a közösség többi tagjának.

A város lakossága nagy számban vesz részt a különböző rendezvényeken, programokon, melyek lebonyolításához a civil szervezetek támogatást igényelhetnek az önkormányzattól, és ez fordítva is működik.

Kunszentmártonban Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik, – melyek működését az önkormányzat biztosítja.

Városunkban számos,– egészségügyi, érdekképviselői, kulturális, közbiztonsági, oktatási, sport, szociális – szervezet megtalálható. Az alábbiakban a bíróság által nyilvántartásba vett civil szervezetek felsorolása található, azonban ezek közül több már nem működő szervezet.

Andante Művészeti Közhasznú Alapítvány

Civil Szervezetek Szövetsége

Csengedi Víz és Környezetbarátok Alapítványa

„EB” AZ EBEKÉRT ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET

Egyetértés Alkoholizmus Ellenes Klub

Együtt a Gyermekekért Alapítvány

„Fekete István” Horgász Egyesület

FICSAK Kunszentmárton Alapítvány

Harangzugi Horgász és Turisztikai Horgászegyesület

Körös Gold Diák Sport Egyesület - megszűnt

KÖRÖS Ifjúsági Alkoholmentes Klub

Körös Vadásztársaság– rendszeresen részt vesz városi rendezvényeken, városnapon

„Köttön Vezér” Honismereti, Hagyományörző és Városvédő Egyesület

KÖZ-ÉP-PONT Közösségfejlesztő Egyesület

Kunszenti Szépkorúakért Alapítvány

Kunszentmárton Diáksport Egyesület

Kunszentmárton Városi Általános Iskola Diák Önkormányzata

Kunszentmárton és Vidéke Ipartestület

Kunszentmárton Kézilabda Sport Klub

Kunszentmárton Körös GYM Testépítő Egyesület – önkormányzat egészséges életmódot támogató pályázataiban részt vesz

Kunszentmártonért Egyesület

Kunszentmártoni Körös Horgászegyesület – rendszeresen részt vesz városi rendezvényeken, városnapon

Kunszentmárton Kultúrájáért Alapítvány

Kunszentmártoni Csillagászati, Környezet-és Természetvédő Egyesület

Kunszentmártoni Fúvózenekari Közhasznú Alapítvány

KUNSZENTMÁRTONI GAZDAKÖR

Kunszentmártoni Mazsorett és Modern Táncsoport

Kunszentmártoni Torna Egylet

Kunszentmártoni Vízi Szabadidős Egyesület

Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Kunszentmártoni Polgármesteri Hivatali
Alapszervezete Szakszervezeti Bizottsága
Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete
Munkanélküliek és Családsegítők Szociális, Kulturális Alapítványa
SAS-Fitness Sportegyesület
"Szent Márton Alapítvány"
Szent Márton Média Egyesület
SZENT MÁRTON LOVAS EGYESÜLET - rendszeresen részt vesz városi rendezvényeken,
városnapon
Szent Márton Társulat
Szilárdfy Jakab Városvédő és Hagyományőrző Közhasznú Egyesület
TAMINA Lovas- és Sport Egyesület
Tehetséggondozás Alapítvány
TISZAZUG Egészségügyért Alapítvány
Tiszazugi Leader Egyesület
Tiszazugi Települések Szövetsége
Városi Polgárőr Egyesület Kunszentmárton - rendszeresen részt vesz városi rendezvényeken,
városnapon
Városvédő és Szépítő Egyesület
Veress János Jutalomdíj Alapítvány
Villa Martini Kulturális Értékeket Megőrző Egyesület

Egyéb közösségek:

Kiművelt Emberfőkért Alapítvány Körös Gáti Futók
Binder Ottó Olimpiai Baráti Kör
Dalma Dance Klub Hungary Kft.
Epreskerti Közösség
Vásártéri Közösség
Kunszentmártoni Hagyományőrző és Nyugdíjas Egyesület
Teremíjászat (baráti társaság)

Országos:

Napsólyom Baranta Egyesület
Keresztény Értelmiségiek Szövetségének Kunszentmártoni Csoportja

Mindenképpen meg kell említenünk a bírósági bejegyzéssel nem rendelkező lakossági önszerveződéseket, hiszen a település közösségi életében jelentős szerepet töltenek be. Képviseltetik magukat városi rendezvényeken, illetve mára már hagyománnyá váló, rendszeres, saját programokat is szerveznek. Pl. az Epreskerti közösség minden évben megrendezi hagyományos kakasfőző versenyét, a Jászapáti utcai Jószomszédok Közössége a Vásártéren évente kétszer szervezi meg városi szintű közkedvelt rendezvényeiket a Lecsófőző és a Tarhonyafőző versenyt.

Településünk életében mindenképpen kiemelendő a Kunszentmártoni Városi Polgárőr Egyesület munkája. Az egyesület célkitűzése a kezdetektől fogva az volt, hogy

Kunszentmárton közigazgatási területének vonatkozásában a közrend, a közbiztonság feltételeinek javításához hozzájáruljon. Ennek fényében a kunszentmártoni polgárőrök feladataikat sikeresen teljesítik a rendőrséggel, az önkormányzattal, a katasztrófavédelemmel, az intézményekkel, a civil szervezetekkel és nem utolsósorban a lakossággal együttműködve. Tevékenységeiket lelkiismeretesen, szabad idejüket sem kímélve végzik. A lakosság felé való szolgálatuk példaértékű, hiszen öt éve 24 órás telefonos ügyeleti intézkedő szolgálatot látnak el. A tagok önzetlen társadalmi munkájának köszönhetően az egyesületi átlag szolgálati óra eléri az ötezret, mely a húsz éves időtartamra kivetítve százezres nagyságrendet mutat. Az egyesületi tagok város életében végzett munkája példaértékű és követendő.

Önálló szolgálataik:

- ☐ járőrözési és figyelő szolgálat
- ☐ rendezvények biztosítása
- ☐ őrzési feladatok
- ☐ piaci napokon való szolgálat.
- ☐ 24 órás ügyeleti szolgálat
- ☐ a figyelő járőr szolgálatainkat gyalogosan, illetőleg gépkocsival végzik.
- ☐ a kungyalui városrészben a helyi csoport naponta különböző időközönként járőröznek.
- ☐ a SZEM mozgalom keretén belül 55 házon van elhelyezve tábla.
- ☐ a lovas polgárőrök rendszeresen teljesítenek szolgálatot.

Rendőrséggel együttes szolgálataik:

- ☐ a rendőrséggel közös járőrözés

A működésükhöz szükséges anyagiakhoz hozzájárul:

- ☐ önkormányzat
- ☐ az OPSZ által biztosított minisztériumi pályázatokon nyert pénzek
- ☐ tagdíjak
- ☐ egyéni támogatások

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A Kunszentmárton Város Roma Nemzetiségi Önkormányzattal a partnerség a 2019. január 31-én aláírt együttműködési megállapodásban realizálódik:

A Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal térítésmentesen ellátja a Nemzetiségi Önkormányzat működésével kapcsolatos adminisztratív feladatokat, ehhez (a testületi, tisztségviselői, képviselői feladatok ellátásához) biztosítja szükséges tárgyi és személyi feltételeket. Ezen felül a Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak minden évbe nyújt működési célú támogatást.

Az Önkormányzat az alábbi civil szervezetek részére évek óta anyagi támogatást nyújt:

- Kunszentmártoni Torna Egylet
- Kunszentmártoni Kézilabda Sport Klub
- Kunszentmártoni Alapfokú Művészeti Iskola
- Városi Polgárőr Egyesület Kunszentmárton
- Kunszentmárton Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak is nyújtunk működésre támogatást.

Az Önkormányzat pályázati felhívás útján támogatja a Kunszentmártonban működő, bíróság által nyilvántartásba vett civil szervezeteket, amelyek az általuk szervezett, – bárki által látogatható – rendezvényük megtartásához kérnek támogatást. 2019. évben a pályázaton felosztásra kerülő keretösszeg 600.000 Ft volt. Azóta kérelemre az aktuális igényeket figyelembe véve kapnak támogatást a civil szervezetek.

Az egyházak aktívan kapcsolódnak be a város életébe. A Római Katolikus Egyház KÉSZ kunszentmártoni csoportja irodalmi, történelmi, földrajzi illetve egyházi témájú előadásokat szervez havi rendszerességgel a plébánián és a Szent Márton Látogatóközpontban, valamint az Elszármazottak Találkozójának fő szervezői. Eseményeiket a Szent Márton Énekkar egyházi énekei teszik hangulatosabbá, emelkedettebbé.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat a város érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Elsősorban szociális területen erős az együttműködés, de a kultúra területén is partneri viszony alakult ki több településsel.

Az önkormányzat több, az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő pályázatokat konzorciumban valósított meg járási településekkel a korábbi években, melyek már az előzőekben bemutatásra kerültek. Ezek a következők:

- **A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban**
- **„Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni Járásban”**

E pontban említhetjük még meg a szintén konzorciumban – bár nem a járáshoz tartozó településekkel - megvalósult pályázatokat melyek az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintik:

• Foglalkoztatási paktum megvalósítása a Kunszentmártoni Járásban

Kunszentmárton Város Önkormányzata és a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal konzorcium keretében valósította meg a helyi paktum létrehozására irányuló projektjét. A konzorcium célul tűzte ki a térségben az emberi erőforrások fejlesztését, a foglalkoztatás ösztönzését és a társadalmi együttműködések támogatását, a Kunszentmártoni járásban helyi foglalkoztatási együttműködések létrehozását, illetve foglalkoztatási és képzési programok megvalósítását, a helyi munkaerő minőségének és foglalkoztathatóságának javítását, a gazdaság fellendítését, a foglalkoztatási szint növelését, a lakosság életszínvonalának növelését a járás fejlődési potenciáljának erősítése érdekében.

• Nők munkapiaci reintegrációja Tiszazugban

A Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatalának kezdeményezésére létrejött „NŐK MUNKAPIACI REINTEGRÁCIÓJA TISZAZUGBAN” című projekt egy olyan térségi munkaerő-piaci állapot kialakítására irányult, amely a helyi megoldásokra és együttműködésekre alapozva megkönnyíti az atipikus munkavállalást és a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű nőknek a munkaerő-piacra való könnyebb visszatérését.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat programjaik szervezése és hagyományápolás mellett érdekképviselőt is ellát, képviseli a nemzetiségük érdekeit, törekszik az esélyegyenlőség megtartására. Többnyire pályázati forrásból valósítja meg a Kunszentmárton és Térsége Hagyományörző Roma Napot.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban működő civil szervezetek többsége az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan az esélyegyenlőség elérésére törekszik. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, támogatják lehetőségükhöz mérten a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A vállalkozások támogatóként jelen vannak a város rendezvényein, kezdeményezések mellé állnak és anyagilag is támogatják azokat. Az önkormányzat több éve a befizetett helyi iparüzési adó 1+1 %-nak rendelkezését teszi lehetővé a helyi vállalkozók számára és adja meg a lehetőséget ilyen módon is anyagilag támogatni munkájuk elismeréseként egy-egy civil szervezetet.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága
--

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az esélyegyenlőségi program előkészítésének folyamatában nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére.

A dokumentum készítéséhez szükséges adatok, információk gyűjtését a Műszaki, Pályázatkezelő Osztály, illetve a Szervezési, Igazgatási és Humánpolitikai Osztály szervezte. E tevékenységbe bekapcsolódtak a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal többi osztálya, az egészségügyi alapszolgáltatásban résztvevők, a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmény, a közművelődést szervező intézmény, köznevelési intézmények.

Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online, illetve telefonos kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd az elkészült dokumentum-tervezet véleményezésére koncentrált.

a) b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Kunszentmárton Város Önkormányzatának Esélyegyenlőségi Programja a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatalban ügyfélfogadási időben bármikor a lakosok rendelkezésére áll, valamint az önkormányzat honlapján közzétételre kerül, így a város teljes lakosságának hozzáférése biztosítottá válik a tervezett esélyegyenlőség folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összgezése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény- ségben élők	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányok, sok esetben nem biztosított a megélhetés, a ruházkodás, az alapvető élelmiszer a mélyszegénységben élők számára	Életviteli tanácsadás, önellátás elsajátítása
	Magas a támogatásokban részesülő, munkaképes korúak száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése, munkahelyek teremtése
	Alacsony iskolai végzettségűek magas aránya, az alacsony iskolai végzettségűek számára kevés esély a munkavállalásra. Gyakori közöttük a feketén, esetleg napi bejelentéssel történő alkalmazás	Helyben olyan munkahelyek létrehozása, támogatása, betelepítése, ahol az alacsony képzettségűek is hasznos munkát végeznek
Gyermekek	Gyermekeik között sok a deviáns magatartású iskolában túl koros, alacsony iskolai teljesítményt nyújtó gyermek	Kiemelt gyerekek felzárkóztatása, egyéni fejlesztése
	A szegénységben felnövekvő generációk gondolkodásmódjának problémái	Az érintett gyermekek esetében a szülők nevelési ismereteinek és kulturális gyakorlatainak fejlesztése, amelyek szükségesek a gyerek iskolai sikerességéhez és amelyekkel a végzettségre vonatkozó ambíciók elérhetők
	Gyermekek felügyelet alatti elhelyezése nem megoldott a nyári	Szünidő hasznos eltöltésének megszervezése (táboroztatás, színház,

	szünetben A Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ dolgozói jelenleg is túlterheltek A gazdasági válság hatására mélyülő gyermekszegénység növekvő mértéke	koncert látogatás) Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat létszámbővítés Alapítványok (pl. FICSAK), karitatív és civil szervezetek munkájának ösztönzése, segítése
Nők	A nők munkalehetőségének hiánya a gyermek mellett A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő családok esetén a szegénység kockázata magasabb Gyermekével otthon maradó anyánál magányérzet kialakulása, mely családi konfliktusokhoz is vezethet	Otthoni foglalkoztatások feltérképezése Szociális gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása Szabadidős programok szervezése, bővítése
Idősek	A házi segítségnyújtásban részesülő időseknek a hétvégi ellátása nem megoldott Nagy a veszélye a településen az idősek elszigetelődésének, magányosak, gyermekeik távol élnek, Idősek Nappali Ellátása esetében a szolgáltatás nincs kihasználva, holott a célcsoport lakosságon belüli aránya alapján a szociális alapszolgáltatások körében a nappali ellátásra, mint személyes gondoskodás keretében történő ellátási formára mindenképpen szükség van a településünkön. Idősek Bentlakásos Otthona esetében hosszú a várólista Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás hiány	Lehetőségek felkutatása, esetleges együttműködés egyházzal, civil szervezetekkel Középiskolások önkéntes óráinak egy része az időseknek nyújtott segítséggel kiváltható lenne. Az intézményben színesíteni kellene a foglalkozásokat (esetleg nyugdíjas egészségügyi, illetve szociális téren képzettek, önkéntesek, általános- és középiskolai tanulók bevonásával, közreműködésével) Férőhelybővítés lehetőségének kidolgozása, pályázati forrás felkutatása Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feltételeinek kidolgozása, majd megvalósítása

Fogyatékkal élők	Kevés a foglalkoztatási lehetőség Program és tevékenység hiánya a felnőtt fogyatékosok körében A fogyatékkal élők társadalmi integrációjának csekély megléte Fogyatékkal élők beszűkült élettere, lehetősége	Bedolgozói munka felkutatása, segítése Felnőtt fogyatékosok nappali ellátásának segítése Érzékenyítő programok megszervezésének támogatása, versenyek, vetélkedő – és sport rendezvények Információ közvetítésében és személyszállításban, akadálymentesítésben való segítségnyújtás
-------------------------	--	--

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	„Maradj talpon” Életviteli tanácsadás, önellátás elsajátítása	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat helyi civil szervezetek, Önkormányzat Roma Nemzetiségi Önkormányzat
	„Vissza a munka világába” Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése, munkahelyek teremtése, foglalkoztatásba történő bevonás elősegítése,	Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
	„Alacsonyan is számítász” Helyben olyan munkahelyek létrehozása, támogatása, betelepítése, ahol az alacsony képzettségűek is hasznos munkát végeznek	Önkormányzat
Gyermekek	„Egyszerűen nem megy” Kiemelt gyerekek felzárkóztatása, egyéni fejlesztése	Önkormányzat, egyház, civil szervezetek, általános iskola
	„Együtt könnyebben megy” A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat helyi civil szervezetek oktatási-nevelési intézmények Roma Nemzetiségi Önkormányzat
	„Szabadon, de hasznosan” Szünidő hasznos eltöltésének megszervezése (táboroztatás, színház, koncert látogatás)	Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ, Általános Iskola, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat.
	„Többet többet tehetünk” Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat létszámbővítés Alapítványok, karitatív és civil szervezetek munkájának ösztönzése,	Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

	támogatása	
Nők	„Sikerés anyák” Otthoni foglalkoztatások feltérképezése Szociális gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása Szabadidős programok szervezése, bővítése, zöldterületek, közparkok felújítása, bővítése	Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, civil szervezetek Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, civil szervezetek, védőnők, Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Idősek	„Otthon biztonságban” A házi segítségnyújtásban részesülő idősek hétféle ellátásának megoldása Középiskolások önkéntes óráinak az időseknek nyújtott segítséggel történő kiváltása Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megvalósítása „Színes hétköznapiak” Idősek elszigetelődése, program szervezése részükre Az idősek nappali ellátása estében színesíteni kellene a foglalkozásokat (esetleg nyugdíjas egészségügyi, illetve szociális téren képzettek, önkéntesek, általános- és középiskolai tanulók bevonásával, közreműködésével) „ Második otthon” Férőhelybővítés az idősek bentlakásos otthonában	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek, egyház Önkormányzat, középiskola Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ Önkormányzat, Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ, Szociális Ellátási Központ, egyház, civil szervezetek Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ
Fogyatékkal élők	„Másképpen is hasznosan” Bedolgozói munka felkutatása, segítése „Fogadjuk el, fogadjuk be”	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek, Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete Önkormányzat, Szociális Ellátási

	Felnőtt fogyatékosok nappali ellátásának segítése „Mindenki másképp egyforma” Érzékenyítő programok megszervezésének támogatása, versenyek, vetélkedő – és sport rendezvények „Ne maradj le” Információ közvetítésben és személyszállításban, akadálymentesítésben való segítségnyújtás	Központ, Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete
--	--	--

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol minden esélyegyenlőségi célcsoport egyenlő esélyű hozzáférése biztosított a településen meglévő minden szolgáltatáshoz. El kívánjuk érni, hogy aktív részvétellel a helyi társadalom minden tagja részt tudjon venni a döntés-előkészítő folyamatokban és azok megvalósításában.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára a méltó élethez való körülmények megteremtődjenek. A mélyszegénység elleni küzdelmet elsősorban a munkavállalás erősítésével és megfelelő szociális védőháló együttes alkalmazásával kívánjuk megteremteni. Az elsődleges cél tehát a célcsoporttal kapcsolatban, hogy képessé tegyük tagjait a munkavállalóként történő megjelenésre.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek megsegítését, hiszen a generációkon átívelő szegénység a kedvezőtlen helyzetet konzerválja, így azok későbbi kezelésére még kevesebb esély van. A gyerekek számára biztosítani kell a gyermeki jogokat és minden eszközzel elő kell segíteni, hogy ne szenvedjenek hiányt a mindennapokban.

Folyamatosan odafigyelünk az idős emberek esetében arra, hogy megbecsült tagjai maradjanak a helyi közösségnek. Értéknek tartjuk a felhalmozódott tudást, így annak visszacsatolása a közösség életében elengedhetetlen. Emellett szükséges minden rendelkezésre álló eszközzel biztosítani a méltó öregkor kereteit.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy a jelentkező különbségek csökkenjenek, s lehetőség szerint eltűnjenek. Legfontosabb feladatnak a gyermekvállalás utáni munkaerő-piaci reintegrációt tartjuk. Ezen túlmenően biztosítani kívánjuk, hogy az egyenlő munkáért egyenlő bér elve érvényesüljön a foglalkoztatás során.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetére. Biztosítani kell a teljes akadálymentesítést a településen. Emellett elő kell segíteni, hogy külön programok mentén a foglalkoztatás emelkedjen, hogy a fogyatékkal élők számára is reális lehetőség legyen az önellátás.

Az egyes esélyegyenlőségi célcsoportokkal kapcsolatos beavatkozásokon túlmenően szükséges a helyi társadalom szemléletformálása. Fontos, hogy mindenki számára egyértelmű legyen, hogy az esetleges különbözőséget, a társadalmi státuszából adódó kedvezőtlen helyzetet az emberek nem választják, hanem a véletlenszerűen is alakulhat. Ezért szükséges a másik ember és a másság megismerése és elfogadása.

Romák és/vagy mélyszegénységben élők

Intézkedés címe:	„Maradj talpon”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányok, sok esetben nem biztosított a megélhetés, a ruházkodás, az alapvető élelmiszer a mélyszegénységben élők számára
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövidtávú cél: felmérés a célcsoportokban, • középtávú cél: felvenni a kapcsolatokat olyan szervezetekkel, akik segítséget nyújthatnak az önfoglalkoztatásban a megélhetésre vonatkozóan (kertműveléshez szükséges vetőmagok, kis állatok adományozása) • hosszú távú cél: megélhetés biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt személyek felkutatása • bevonása • információk átadása, gyakorlati útmutatás
Résztvevők és felelős	Érintett célcsoport, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, helyi civil szervezetek, Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Partnerek	Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2025. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Csökken a megélhetési problémákkal küszködő lakosok száma. Dokumentálás: Együttműködési megállapodások száma. fenntarthatósága: folyamatos tevékenységgel biztosítható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem találunk megfelelő karitatív szervezetet, mindkét fél passzivitása csökkentésének eszköze: megfelelő kommunikáció és az emberi kapcsolatok igénybe vétele
Szükséges erőforrások	humán, pályázati forrás

Intézkedés címe:	„Vissza a munka világába”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas a támogatásokban részesülő, munkaképes korúak száma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése, munkahelyek teremtése Civil szervezetek képzési programjairól szóló tájékoztatás bővítése, elérhetővé tétele • rövidtávú cél: képzési programok feltérképezése • középtávú cél: a célcsoport foglalkoztatásba való bevonása • hosszú távú cél: foglalkoztatásuk növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Igények, képzések felmérése • foglalkoztatásba való bevonás
Résztvevők és felelős	• Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya • Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Partnerek	• Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya • Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Nő a foglalkoztatásba bevontak száma A szervezőknél dokumentált levelezések, e-mailek, jelenléti ívek. Statisztikai mutatók javulása. Fenntarthatósága folyamatos tevékenységgel biztosítható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdektelenség a foglalkozások iránt csökkentésének eszköze: megfelelő kommunikáció
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás

Intézkedés címe:	„Alacsonyan is számítasz”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony iskolai végzettségűek magas aránya, az alacsony iskolai végzettségűek számára kevés esély a munkavállalásra Gyakori közöttük a feketén, esetleg napi bejelentéssel történő alkalmazás
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: adatgyűjtés az érintett családok munkanélküli helyzetéről • közép távú cél: felzárkóztatási program kidolgozása • hosszú távú cél: visszajuttatni a munka világába
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• szükséglet alapú felzárkóztatási program kidolgozása • munkahelyek felkutatása, betelepítésének kezdeményezése, tárgyalások
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Partnerek	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	• Rövid távú cél: 2024.12.31. • Közép távú cél: 2026.12.31. • Hosszú távú cél: 2028.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A munkanélküliek, feketén foglalkoztatottak száma csökken
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Együttműködés hiánya Kockázat csökkentés: Célcsoportok folyamatos tájékoztatása
Szükséges erőforrások	Humán, pénzügyi

Gyermekek

Intézkedés címe:	„Egyszerűen nem megy”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekek között sok a deviáns magatartású iskolában túl koros, alacsony iskolai teljesítményt nyújtó gyermek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Nehezen kezelhető gyermekek részére TANODA indítása, ezáltal legalább a délutáni iskolai munka könnyítése, a kiemelt gyerekek felzárkóztatása, egyéni fejlesztése is kezelhető lenne (nyugdíjas pedagógusok, egyház, civil szervezetek bevonásával) Iskolai pszichológus alkalmazása Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat szolgáltatásainak bővítése pszichológussal, családterapeutával • rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont családok számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt gyermekek, szülők felkutatása • közösségi programok • gyermekek bevonása • egyéni és csoportos terápiák, mentorok bevonása, beszélgetések
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, egyház, civil szervezetek, általános iskola
Partnerek	egyház, civil szervezetek, általános iskola
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2025. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • program leírások • fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érintett családok érdektelensége, együttműködés hiánya. A szolgáltatásbővítés személyi és tárgyi feltételeinek biztosítására anyagi fedezet hiánya.
Szükséges erőforrások	Humán, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Együtt könnyebben megy”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében A szegénységben felnövekvő generáció gondolkodásmódjának problémái
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Kortárs csoport, deviancia kezelése A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával Kiscsoportos foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával • Rövid távú cél: Helyi igények felmérése az adott területen. • Közép távú cél: A szegénység csökkentése érdekében a családi gondolkodási stratégiák átalakítása. A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával. • Hosszú távú cél: Legyen a családoknak terve a jövőre nézve ill. egy jövőkép alakuljon ki a szegénységben felnövekvő gyermekeknél.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Együttműködés a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálattal.
Résztvevők és felelős	Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, helyi civil szervezetek oktatási-nevelési intézmények, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Partnerek	Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, helyi civil szervezetek oktatási-nevelési intézmények, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 2025. december 31. közép és hosszú: 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• Rövid távú cél: Felmérés személyes beszélgetések révén. • Közép távú cél: Humán szolgáltatások kapacitásának bővítése, szakemberek számának növelése. • Hosszú távú cél: A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek érdektelensége. Képzések indításának hiánya. Pályázatok hiánya.
Szükséges erőforrások	humán, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Szabadon, de hasznosan”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekek felügyelet alatti elhelyezése nem megoldott a nyári szünetben
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Szünidő hasznos eltöltésének megszervezése (táboroztatás, színház, koncert látogatás) • Rövid távú cél: Az igények mértékének felmérése. • Közép távú cél: A felügyelet megoldása Óvoda, Iskola és Művelődési Ház segítségével. • Hosszú távú cél: A szünidő hasznos eltöltése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Megbeszélések megszervezése, feladatok kiosztása. • Ifjúsági Klubok megszervezése. • Szakemberek bevonása, gyerekek közösségi ellátása.
Résztvevők és felelős	Óvodavezető, Általános Iskola intézmény vezetője, Művelődési Ház vezetője
Partnerek	Óvodavezető, Általános Iskola intézmény vezetője, Művelődési Ház vezetője
Határidő(k) pontokba szedve	2028. december 31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid távú cél: Klubok szervezése. Közép távú cél: Állandó Klubok szervezése a nyári szünidő időtartamára legalább 21 gyermek részvételével. Hosszú távú cél: Állandó felügyelet a gyerekek részére a nyári szünetben, hogy a szülők el tudjanak járni dolgozni.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek nyitottsága a problémák felismerésére, megoldására. Pályázatok hiánya.
Szükséges erőforrások	humán, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Többen többet tehetünk”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Család és Gyermejkölési Szolgálat és Központ dolgozói jelenleg is túlterheltek A gazdasági válság hatására mélyülő gyermekszegénység növekvő mértéke
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat létszámbővítés A programban bemutatott statisztikai adatok is igazolják, hogy a szolgálat és központ dolgozói létszáma már most nem elegendő a szolgáltatások ellátására. A megfelelő minőségű ellátás biztosításához elengedhetetlen a létszámbővítés. Alapítványok (pl.: FICSÁK) karitatív és civil szervezetek munkájának ösztönzése, segítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Létszámbővítés feltételeinek megteremtése.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, FICSÁK
Partnerek	Szociális Ellátási Központ, FICSÁK
Határidő(k) pontokba szedve	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Dolgozói létszám bővítése, ennek eredményeképp a szolgáltatás minőségének és mennyiségének javulása, emelkedése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Megfelelően képzett munkaerő megtalálása.
Szükséges erőforrások	humán pénzügyi

Nők

Intézkedés címe:	„Sikeres anyák”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Otthoni foglalkoztatások feltérképezése, A nők munkalehetőségének hiánya a gyermek mellett
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• Rövid távú cél: A nők munkavállalási esélyeinek növelése a speciális foglalkoztatási formák (távmunka, otthoni foglalkoztatás) feltérképezésével és tájékoztatással. • Közép távú cél: A nők otthoni foglalkoztatásához feltérképezni a lehetőségeket. • Hosszú távú cél: Folyamatos információ áramlás biztosítása partnerek felkutatása, szervezetek bevonása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Igényfelmérés. • Kapcsolatfelvétel a lehetséges résztvevőkkel, partnerekkel, információk gyűjtése. • Információk közvetítése a célcsoportnak.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, civil szervezetek
Partnerek	Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, civil szervezetek, Család és Karrier Pont
Határidő(k) pontokba szedve	• Rövid és közép távú cél: 2025. december 31. • Hosszú távú cél: 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• Rövid távú cél: A nők a kellő információkhoz jussanak a munkavállalásuk lehetőségeiről. • Közép távú cél: A nők aktív bekapcsolódása a munkahely keresésébe. • Hosszú távú cél: A nők otthoni munkavállalása növekszik.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Munkalehetőségek hiánya.
Szükséges erőforrások	Pénzügyi és humán

Idősek

Intézkedés címe:	„Otthon biztonságban”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A házi segítségnyújtásban részesülő időseknek a hétvégi ellátása nem megoldott Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A házi segítségnyújtásban részesülő idősek hétvégi ellátásának megoldása Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megvalósítása Középiskolások önkéntes óráinak az időseknek nyújtott segítséggel történő kiváltása A szolgáltatást igénybevevők biztonságérzete javul. - Rövid távú cél: Az igények mértékének felmérése, célcsoportok felkutatása - Közép és hosszú távú cél: a szolgáltatás ellátás tárgyi és személyi feltételeinek kidolgozása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Igényfelmérés - Kapcsolatfelvétel szervezetekkel - Segítség nyújtás a célcsoportoknak
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek, egyház, középiskola
Partnerek	Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek, egyház, középiskola
Határidő(k) pontokba szedve	- Rövid távú cél: 2025. április - Közép és hosszú távú cél: 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A házi segítségnyújtást igénybevevők létszáma emelkedik. Nő az idősebb korosztály biztonságérzete.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szolgáltatás ellátás tárgyi és személyi feltételei biztosítására anyagi forrás hiánya.
Szükséges erőforrások	humán, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Színes hétköznapiok”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nagy a veszélye a településen az idősök elszigetelődésének, magányosak, gyermekeik távol élnek. Idősök Nappali Ellátása esetében a szociális alapszolgáltatás nincs kihasználva, holott a célcsoport lakosságon belüli aránya alapján a szociális alapszolgáltatások körében a nappali ellátásra, mint személyes gondoskodás keretében történő ellátási formára mindenképpen szükség van a településünkön.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az Idősök Nappali Ellátása esetében az intézmény kihasználtságának optimalizálása, ezáltal a gazdaságos üzemeltetés biztosítása. • Rövid: Az igények felmérése, célcsoportok felkutatása • Közép: az igényeknek megfelelő programok, foglalkozások kidolgozása, megvalósítása, a felmérés eredményeként annak vizsgálata, hogy az ellátás más szervezeti formában, intézményi struktúrában hogyan lenne gazdaságosan üzemeltethető • Hosszú távú cél: a szolgáltatás ellátás férőhely kihasználtságának optimalizálása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Igényfelmérés • Kapcsolatfelvétel szervezetekkel • programok, foglalkozások megvalósítása
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ
Partnerek	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ
Határidő(k) pontokba szedve	• Rövid: 2025. április • Közép és hosszútávú cél: 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az intézmény kihasználtsága optimalizálódik, ezáltal biztosított a gazdaságos üzemeltetés. Dokumentáltság: intézményi nyilvántartások
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: Együttműködés hiánya, érdektelenség Kockázat csökkentés: Célcsoportok folyamatos tájékoztatása
Szükséges erőforrások	humán

Intézkedés címe:	„Második otthon”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Idősek Bentlakásos Otthona esetében hosszú a várólista. A jelenlegi és a jövőre vetíthető demográfiai és társadalmi helyzet a tartós bentlakást biztosító elhelyezés iránti igények növekedését jelzi.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Férőhelybővítés az idősek bentlakásos ellátása terén, pályázati forrás felkutatás • Rövid távú cél: igényfelmérés • Középtávú cél: a férőhely bővítéséhez szükséges anyagi fedezet előteremtése • Hosszú távú cél: férőhelybővítés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Idényfelmérés, anyagi forrás előteremtése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat és Szociális Ellátási Központ
Partnerek	Idősek
Határidő(k) pontokba szedve	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	várólistán lévők számának csökkenése, férőhelyek számának növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség, anyagi fedezet hiánya
Szükséges erőforrások	Pénzügyi és humán erőforrás

Fogyatékkal élők

Intézkedés címe:	„Másképpen is hasznosan”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés a foglalkoztatási lehetőség
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Bedolgozói munka felkutatása, segítése A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek foglalkoztatottságának növelése. • Rövid távú cél: A célcsoport beazonosítása, tájékozódás a célcsoport által végezhető munkák köréről. • Közép távú cél: Egyeztetés helyi vállalkozókkal, munkáltatókkal • Hosszú távú cél: A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességű személyek számára munkalehetőség biztosítása Kunszentmártonban
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Rövid távú cél: A Támogató Szolgálat segítségével be kell azonosítani a célcsoport tagjait, körvonalazni kell, milyen munkát tudnak ellátni a célcsoport tagjai. • Közép távú cél: A munkaterületek beazonosítását követően helyi vállalkozókat, munkáltatókat kell megkeresni, felhívni a figyelmüket a fogyatékkal élők és a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának lehetőségére. Igényfelmérés a munkáltatók körében. • Hosszú távú cél: A munkaerő és a munkaerő-igény összehangolása, közvetítés a felek között, segítve a célcsoport tagjainak elhelyezkedését.
Résztevők és felelős	Szociális Ellátási Központ, Önkormányzat Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Partnerek	Szociális Ellátási Központ, Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2024. december 31. • közép távú cél: 2026. december 31. • hosszú távú cél: 2028. január 01-től folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása	A célcsoport által végezhető feladatok munkák beazonosítása megtörténik. Sikerül felkelteni a helyi vállalkozók érdeklődését. A program eredményeként a fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességű személyek helyi szintű foglalkoztatottsága növekszik.

(rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Fenntarthatóság: Folyamatos segítségnyújtás, munkáltatók ösztönzése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A munkáltatók idegenkednek a fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásától: tájékoztatás, meggyőzés.
Szükséges erőforrások	Humán, technikai, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Fogadjuk el, fogadjuk be”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Program és tevékenység hiány a felnőtt fogyatékosok körében
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Felnőtt fogyatékosok nappali ellátásának segítése • Rövid távú cél: igényfelmérés a fogyatékkal élő emberek körében • Közép távú cél: A fogyatékkal élő emberek nappali ellátásához szükséges feltételek meghatározása, kidolgozása, erőforrások feltérképezése • Hosszú távú cél: A szükséges erőforrások (emberi, tárgyi, pénzügyi) megléte esetén a nappali ellátás megvalósítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Rövid távú cél: Tájékoztatás, információ gyűjtése • Közép távú cél: A célhoz megfelelő épület, új munkaerő feltérképezése • Hosszú távú cél: Helyi erőforrások keresése. A szükséges erőforrások megléte esetén a nappali ellátás megvalósítása fogyatékkal élő emberek részére.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ
Partnerek	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ
Határidő(k) pontokba szedve	• Rövid távú cél: 2024. december 31. • Közép távú cél: 2026. december 31. • Hosszú távú cél: 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása	A célterületek beazonosítása megtörténik. Személyi tárgyi, pénzügyi feltételek rendelkezésre állnak.

(rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Megvalósítás esetén alacsony kihasználtság
Szükséges erőforrások	Humán, technikai, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Mindenki másképp egyforma”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők társadalmi integrációjának csekély megléte
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Érzékenyítő programok megszervezésének támogatása, versenyek, vetélkedők – és sportrendezvények • Rövid távú cél: igényfelmérés a fogyatékkal élő emberek körében • Közép távú cél: A programok megszervezéséhez szükséges feltételek meghatározása, kidolgozása, erőforrások feltérképezése • Hosszú távú cél: A szükséges erőforrások (emberi, tárgyi, pénzügyi) megléte esetén önálló rendezvény megvalósítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Rövid távú cél: Tájékoztatás, információ gyűjtése (Támogatók megkeresése) • Közép távú cél: A célhoz megfelelő, új munkaerő feltérképezése (Bemutakozás városi rendezvényeken, pl. Várospanap) • Hosszú távú cél: A szükséges erőforrások megléte - önálló rendezvényként fogyatékkal élők napja megrendezése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete
Partnerek	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete
Határidő(k) pontokba szedve	• Rövid távú cél: 2024. december 31. • Közép távú cél: 2026. december 31. • Hosszú távú cél: 2028. december 31.

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A célterületek beazonosítása megtörténik. Személyi tárgyi, pénzügyi feltételek rendelkezésre állnak.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Megvalósítás esetén érdeklődés hiánya.
Szükséges erőforrások	Humán, technikai, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Ne maradj le”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fogyatékkal élők beszűkült élettere, lehetősége
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Információk közvetítésében és személyszállításban, akadálymentesítésben való segítségnyújtás • Rövid távú cél: igényfelmérés a fogyatékkal élő emberek körében • Közép távú cél: A szervezéséhez szükséges feltételek meghatározása, kidolgozása, erőforrások feltérképezése • Hosszú távú cél: A szükséges erőforrások (emberi, tárgyi, pénzügyi) megléte esetén megvalósítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Közép távú cél: Tájékoztatás, információ gyűjtése • Hosszú távú cél: A szükséges erőforrások megléte
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete
Partnerek	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete
Határidő(k) pontokba szedve	• Közép távú cél: 2026. december 31. • Hosszú távú cél: 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága,	A célterületek beazonosítása megtörténik. Személyi tárgyi, pénzügyi feltételek rendelkezésre állnak.

forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Megvalósítás esetén érdeklődés hiánya.
Szükséges erőforrások	Humán, technikai, pénzügyi

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés és következtetésekben feltárt esélyegyenlőségi problémák megnevezése	Az intézkedés elérését kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiaakhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményei fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	„Maradj talpon”	Adósságcspada-pénzgazdálkodási hiányok	Megélhet és biztosítás a	Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója	Új Roma Stratégia (2019-2030)	intézkedésbe vonni kívánt személyek felkutatása, bevonása, információk átadása, gyakorlati útmutatás	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat helyi civil szervezetek Önkormányzat Roma Nemzetiségi	rövid távú cél: 2025. 12. 31. közép- és hosszú távú cél: 2028. 04.30.	Csökken a megélhetési problémákkal küszködő lakosok száma.	Humán, Pályázati	folyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns

2	„Vissza a munka világába”	Magas a támogatásokban részesülő, munkaképes korúak száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése, munkahelyek teremtése	Gazdasági program	Új Roma Stratégia (2019-2030)	Igények, képzések felmérése foglalkoztatásba való bevonás	Önkormányzat	2023. 12. 31.	Nő foglalkoztatásban bevonatok száma	Humán	folyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns
3	„Alacsony iskolai végzettségűek aránya, a kevés esélyű munkavállalók száma”	Alacsony iskolai végzettségűek magas aránya, a kevés esélyű munkavállalók száma	Felzárkóztatási program kidolgozása, a munkavállalók világába történő visszajuttatás	Gazdasági program	Új Roma Stratégia (2019-2030)	Szükséglet alapú felzárkóztatási program kidolgozása munkahelyek felkutatása, betelepítése, kezdeményezése, tárgyalások	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya	Rövid távú cél: 2020.12.31. Közép távú cél: 2022.12.31. Hosszú távú cél: 2024.12.31.	A munkanélküliek, feketén foglalkoztatottak száma csökken	Humán, pénzügyi	folyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												

1	„Egyszerűen nem megy”	Gyermekeik között sok a deviáns magatartású iskolában túlkoros, alacsony iskolai teljesítményt nyújtó gyermek	Nehezen kezelhető gyermekek részére TANOD A indítása Iskolai pszichológus alkalmazása Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásainak bővítése pszichológussal, családterapeutaival	Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	intézkedések bevonni kívánt gyermekek, szülők felkutatása, általános iskolai közösségi programok, gyermekek bevonása egyéni és csoportos terápiák, mentorok bevonása, beszélgetések	Önkormányzat, egyház, civil szervezetek, általános iskola	rövid távú cél: 2020. 12. 31. közép- és hosszú távú cél: 2024. 04.	Gyermekek iskolai teljesítménye, magatartása javul	humán, pénzügyi	flyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns
2	„Szabaddin, de hasznosnak”	Gyermekek felügyelet alatti elhelyezése nem megoldott a	Szünidő hasznos eltöltésének megszervezése	Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciój	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen	Megbeszélések megszervezése, feladatok kiosztása.	Óvodavezető, Általános Iskola intézmény vezetője,	2023. 12. 31.	Klubok szervezése. Állandó Klubok szervezése	humán, pénzügyi	flyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns

	nyári szünetben	a	jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Ifjúsági Klubok megszervezése Szakemberek bevonása, gyerekek közösségi ellátása.	Művelődési Ház vezetője	2023. 12. 31.	Dolgozói létszám bővítése, ennek eredményeképp a szolgáltatás minőségének és mennyiségének javulása, emelkedése.	humán pénzügyi	folyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns
3	„Többet a családnak, többet a gyermekeknek”	A Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központi dolgozói jelenleg is túlterheltek, a gazdasági válság hatására mélyülő gyermekszegénység növekvő mértéke.	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat létszám bővítés	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Létszámbővítés feltételeinek megteremtése.	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, FICSAK				

1	„Otthon biztonságban”	A házi segítségnyújtásban részesülő időseknek a hétvégi ellátása nem megoldott. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás hiánya.	Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Igényfelmérés Kapcsolatfelvétel szervezetekkel Segítségnyújtás a célcsoportoknak	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek, egyház, középiskola	Rövid távú cél: 2020. 04.30 Közép és hosszú távú cél: 2024. 12. 31	A házi segítségnyújtást igénybevevők létszáma emelkedik. Nő az idősebb korosztály biztonságot érzete.	humán, pénzügyi	folyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns
2	„Színes hétköznapi élet”	Nagy a veszélyeztetettség az idősek elszigetelődésének, magányosságuk, gyermekeik távol élnek Idősek Nappali Ellátása	Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Igényfelmérés Kapcsolatfelvétel szervezetekkel programok, foglalkozások megvalósítása, annak vizsgálata,	Önkormányzat is Ellátási Központ	Rövid távú cél: 2020. 04.30. Közép és hosszú távú cél: 2024. 12. 31.	Az intézmény kihasználtsága optimalizálódik, ezáltal biztosított a gazdaságos	humán	folyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns

	esetében a szolgáltatás nincs kihasználva.	a gazdaságos üzemeltetés és biztosítása.				hogyan az ellátás más szervezeti formában, intézményi struktúrában lenne gazdaságosabb üzemeltethető	Önkormányzat és Szociális Ellátási Központ	2024. 06. 30.	várólistán lévők számának csökkenése férőhelyek számának növekedése	üzemeltetés.			
3	„Második otthon” Idősek Bontlakásos Otthona esetében hosszú várólista.	Férőhely bővítés az idősek bontlakásos ellátása terén, pályázati forrás felkutatás	Kunszentmárton Város Önkormányzatának 2019. évi költségvetése Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Igényfelmérés, anyagi forrás előteremtése					Pénzügyi, humán	folyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége													
1	„Második otthon” Kevés a foglalkoztatási munkai	Bedolgozott munkai	Gazdasági program	Országos Fogyatékos	Célcsoport tagjainak	Szociális Ellátási	rövid távú cél: 2019.	A program		Humán, technikai,	folyamatos tevékenysé	Nem releváns	

hasznos n”	si lehetőség	felkutatás a, segítése A fogyatékk al élők és megválto zott munkaké pességűek foglalkozt atottságán ak növelése.	össágügyi Program (2015- 2025)	beazonosítá sa, körvonalaz ni kell, milyen munkát tudnak ellátni a célcsoport tagjai. Helyi vállalkozók , munkáltató k megkeresés e.	Központ, Önkormán yzat Kunszentm ártoni Járási Hivatal Foglalkozta tási Osztálya	12. 31. közép távú cél: 2020. 12. 31. hosszú távú cél: 2020. január 01- től folyamatos an	eredmény eként a fogyatékk el élők, megválto zott munkaké pességű személye k helyi szintű foglalkozt atottsága növekszik .	pénzügyi	ggel biztosítható
2 „Fogadju nk el, fogadju nk be”	Program és tevékenység hiánya	Felnőtt fogyatéko sok nappali ellátásána k segítése	Országos Fogyatékk össágügyi Program (2015- 2025)	Tájékoztatá s, információ gyűjtés. A célhoz megfelelő épület, új munkaerő feltérképez ése. Helyi erőforrások	Önkormán yzat, Szociális Ellátási Központ	Rövid távú cél: 2024. 12. 31. Közép távú cél: 2026. 12. 31. Hosszú távú cél:2028. 12. 31.	A célterület ek beazonosí tás megtörtén ik. Személyi, tárgyi, pénzügyi feltételek	Humán, technikai, pénzügyi.	folyamatos tevékenység ggel biztosítható

						keresése. A szükséges erőforrások megléte esetén a nappali ellátás megvalósítása.					rendelkezésre állnak.			
3	„Mindenki másképp egyforma”	A fogyatékkal élők társadalmi integrációjának csekély megléte	Érzékenyítő programok megszervezésének támogatása, versenyek, sportrendezvények	Nem releváns	Országos Fogyatékososságügyi Program (2015-2025)	Tájékoztatás, információgyűjtés, új munkaerő feltérképezése, szükséges erőforrások megléte-önálló rendezvényként fogvatékkal élők napja megrendezése.	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete	Rövid távú cél: 2024. 12. 31. Közép távú cél: 2026. 12. 31. Hosszú távú cél:2028. 12. 31.	A célterület beazonosítása megtörténik. Személyi, tárgyi, pénzügyi feltételek rendelkezésre állnak.	Humán, technikai, pénzügyi.	folyamatos tevékenységgel biztosítható	Nem releváns		
4	„Nem maradj le”	Fogyatékkal élők beszükkült	Információk közvetítés	Nem releváns	Országos Fogyatékososságügyi Program	Tájékoztatás, információgyűjtés, információ	Önkormányzat, Szociális	Közép távú cél: 2026. 12. 31.	A célterület	Humán, technikai, pénzügyi.	folyamatos tevékenységgel	Nem releváns		

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

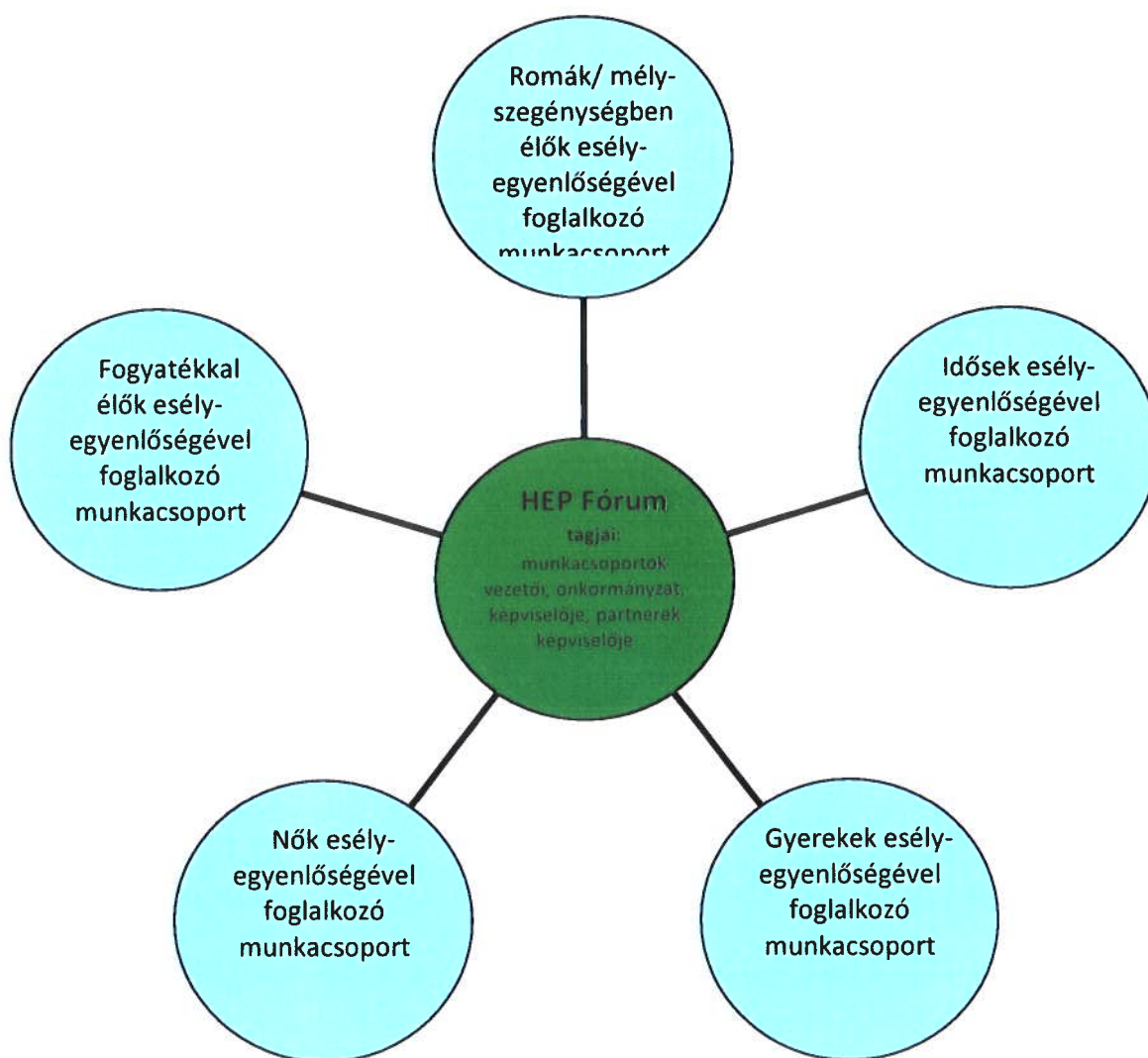
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Jegyző felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás,

együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Kunszentmárton Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Kunszentmárton Város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 103/2023. (IV.27.) számú határozatával elfogadta.

A felülvizsgálat összegzése:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése óta az intézkedések részben valósultak meg, illetve folyamatban vannak.

Elfogadás módja dátuma:

I. Kunszentmárton Város Helyi Esélyegyenlőségi Program 2023-2028 felülvizsgálata megtörtént.

II. Ezt követően Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 103/2023. (IV.27) számú határozattal elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program kétéves felülvizsgálatát elvégezte és a felülvizsgált programot a 115/2025. (IV.24) számú határozattal elfogadta.

Csatolt melléklet:

Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testülete elfogadó határozatának kivonata.

Kunszentmárton, 2025. április 24.

Dr. Szabó Péter
polgármester

Kunszentmárton Város Önkormányzata